

Nyheter

Sørsamisk kirkeblad har livets rett

(12.01.1998)

- Joda, bladet er kommet for å bli! Det sier redaktør Bierna Bientie i det sørsamiske kirkebladet "Daerpies Dierie". Snart kan han og kollegene feire ettårs-jubileum.

Leserne forteller at bladet formidler et samisk og kristent innhold som er viktig for samholdet i det sørsamiske området. Navnet "Daerpies Dierie" henspeler på dette. Det er vanskelig å gi en ordrett oversettelse, men det betyr noe slikt som "mellomremsa av tøy eller skinn som er nødvendig for å styrke en søm".

Det var utvalget for sørsamisk kirkeliv som tok initiativ til et kirkeblad blant sørsamene på norsk side. Bladet har fått økonomisk støtte fra Særfond II i Den norske kirke. På et møte vinteren 1996 mellom utvalget for sørsamisk kirkeliv og det tilsvarende utvalget på svensk side, Arbetsgrupp för samisk församlingsarbete i Härnesand, ble det enighet om å gjøre kirkebladet til et felles prosjekt på begge sider av grensen.

Redaktør Bientie gleder seg over positive tilbakemeldinger etter tre nummer. - Det er et jevnt tilsig av nye abonnenter. Senest for noen dager siden fikk vi 50 nye. Og virkelig gledelig er det at responsen er god både fra sørsamisk område og fra kirkens ledelse.

- Men hva er spesielt med Daerpies Dierie?

- Hele bladet fra ende til annen: Innholdet og oppbygningen av stoffet taler for seg. Dessuten er det helt nytt med et slikt kirkeblad innenfor vårt samiske område og selvsagt betyr det mye at bladet kommer ut både på norsk og svensk side.

Den sørsamiske presten forteller at redaksjonen skal feire ettårs-jubileum med et kurs i Snåsa 16.-18. januar i samarbeid med Den Samiske Folkehøgskole/Sámi Álbmotallaskuvla. -Vi håper at kurset kan inspirere og utruste oss videre. Erfaringene fra fjorårets kurs gjør at vi har forventninger til det, avslutter Bientie.

(Mer informasjon kan fås fra Daerpies Dierie, v/Bierna Bientie, 74 15 12 53, fax 74 15 10 88, e-post: bientie@online.no, eller fra Daerpies Dierie, v/Urban Råghall, 00 46 63 10 55 26, faks 00 46 63 10 55 78

Første konfirmantbok på samisk

(12.01.1998)

Den første konfirmantboka på nordsamisk er utkommet. Nå kan de unge, som gjennom skolen, i alle fall i de nordsamiske kjerneområder, er vant med å ha lærebøker på samisk, lese morsmålet også i konfirmasjonstiden. Konfirmantboka er i sin helhet laget av samer. - Dette er kirkehistorisk, sier Synnøve Brevik, generalsekretær i Samisk Kirkeråd for Den norske kirke.

Hovedprinsippet har vært at boka skulle vekke gjenkjennelse, ikke bare språklig, men også kulturelt. Derfor var det umulig å oversette en av de mange konfirmantbøker som er gitt ut på norsk, som i alt vesentlig har tegnet et sørnorsk bilde - av ungdommens liv og av den kirkevirkelighet som de unge er fortrolige med.

«Oktavuohhta?» (fellesskap) heter den nye konfirmantboka, som har et bilde av snøscootere på forsiden. Boka søker å ivareta hele det nordsamiske området. Gjennom bilder og illustrasjoner er det gjort mulig. Fellestrekk i det kirkelige landskapet i nordsamisk område, slik som læstadianismens sentrale plass, har vært viktig å få med. Med i boka er også de unges sterke og naturlige tilknytning til slekt og familie, tradisjoner som fortsatt er levende. På den måten gir de unges syn på kirke- og kristenliv seg noen andre utslag enn hva som ellers kan være vanlig i ungdomsmiljøer. Gjennom boka ønsker en å gi samisk ungdom tro på at deres måte å være kristen eller troende på - eller tvilende til kristendommen - er bra nok.

Den unges søken etter mening og innhold i livet vil alltid være forankret i den virkelighet som er kjent. For den samiske ungdommen vil samisk identitet; hos mange svært solid, hos andre svakere, ligge i bunnen når avgjørende valg av livssyn gjøres.

Tre år er gått til bokprosjektet. Det har vært store utfordringer, pedagogisk, samisk-kirkelig/teologisk og kulturelt. Arbeidet med det språklige har krevd store ressurser.

Kateket i Karasjok, Berit Frøydis Svineng Johnsen har forfattet boka, i nært samarbeid med redaktør i Nuorttanaste, Ann Solveig Nystad. Prost i Indre-Finnmark, Kåre Kvammen har vært teologisk konsulent. I referansegruppa har bl.a. leder i Samisk Utdanningsråd, Asbjørg Skåden fra Skånland, deltatt.

Konfirmantbok er gitt ut av det samiske forlaget Davvi Girji o.s. i Karasjok, som også har hatt det grafiske ansvaret.

Samisk Kirkeråd har ledet og finansiert prosjektet.

(For mer informasjon, kontakt Synnøve Brevik, generalsekretær i Samisk Kirkeråd, på tlf 22 93 27 99, eller bokas forfatter, Berit Frøydis Svineng Johnsen, på tlf 78 46 63 51.)

Visst skal vi feire at det er 2000 år siden Jesu fødsel!

(15.01.1998)

- Noen sier at år 2000 egentlig er som et hvilket som helst annet årstall. Det er ikke engang nøyaktig 2000 år siden Jesu fødsel. Likevel vet vi at dette året kommer til å bety noe spesielt i folks bevissthet, over hele verden. Da er spørsmålet hva vi som kristne og som kirke kan gjøre ut av årtusenskiftet.

Det sier Svein Helge Rødahl som fra årsskiftet er ansatt på fulltid for å planlegge kristenfolkets tusenårsmarkering. - Troens folk må ut i det offentlige rom, sier Rødahl, og minner om "Jesus-folket" som var svært synlig på 70-tallet. - Jeg håper på en fornyelse, ikke gjentagelse. Julen markerer at Gud ga budskapet en kropp. Dette skal også vi som kristne være med å virkeliggjøre!

Han har visjoner, den permitterte soknepresten på Kråkerøy i Fredrikstad. Med engasjement i misjon, u-hjelp og miljøbevegelse er han også bevisst på å få til en tusenårsmarkering som ikke blir et pengesluk og en pomp-og-prakt-fest. Rødahl peker på at tusenårsmarkeringen gir anledning ikke bare til fest, men også til besinnelse på hva det vil si å være kristen og medmenneske i et nytt årtusen.

Rødahl er ansatt av Norges kristne råd, et samarbeidsorgan for en rekke kirkesamfunn, blant dem Den norske kirke. Rødahl overtok etter Morten Eriksen, som er blitt informasjonssjef i Kirkens Bymisjon.

- I høst ble det lagt strategier, tenkt prinsippielt, nå skal vi mer konkretisere og konsentrere. Det er så mye vi kan ha lyst til, men poenget er ikke å lage noen svære greier som ikke får ringvirkninger utover år 2000. Vi skal inspirere til nytenkning og fornyelse, som kan få følger for det levde liv for mennesker.

Kirken kan med god samvittighet "tyvstarte" tusenårsmarkeringen i advent 1999, for advent er innledningen på kirkeåret. Den kirkelige tusenårsmarkeringen vil vektlegge tiden frem til pinse år 2000. Flere organisasjoner planlegger store arrangementer sommeren år 2000. Om høsten legges mer vekt på skolearbeid og studiearbeid.

Det skal opprettes en rekke arbeidsgrupper, for områder som gudstjenesteliv, skole, kultur, evangelisering, barn/ungdom, internasjonalt. - Det er klart økonomien vil avgjøre mye av hva vi kan gjøre, sier Rødahl. - Får vi de midlene vi er forespeilet, vil vi i større grad kunne arbeide profesjonelt. Det ser ut til at vi får én million kroner i 1998, og samlet mellom 10 og 20 millioner kroner fordelt på tre år. Det kan høres mye ut, men når det har vært snakk om en statlig budsjetttramme på to milliarder kroner, vil det si at den kirkelige markeringen i så fall får én prosent av dette, sier Rødahl.

Prosjektlederen har tidligere vært ansatt i Santalmisjonen og Kirkens Nødhjelp. - Med min bakgrunn er det naturlig å tenke kritisk på vår bruk av penger. Pengene må gå til noe skikkelig! Pengene skal brukes til beste for menigheter over hele landet, og i alle kirkesamfunn. Vår bruk av penger må også kunne forsvares overfor våre søsken i andre land. Derfor er også aksjonen "Slett u-landsgjelda" i fokus i vår markering. Vi jobber også for å få til en folkegave, enten gjennom en TV-aksjon (for Kirkens Nødhjelp og Caritas) eller på annen måte. - Vår Gud har gitt oss så mye, er det opp til oss å gi til andre som trenger det, sier Rødahl.

Hva skal så jubileumskronene gå til? Blant annet til materiell, til å stimulere gudstjenesteliv og til studiegrupper.

Stikkord for feiringen blir å påpeke at man feirer at det er 2000 år siden Gud kom til oss. Menighetene må bli synlige, om ikke på samme måte som Frelsesarmeen på gater og torg, så må

menighetene komme ut til folk og vise hva de har å bidra med. Det kan være konserter, pilegrimsmarsjer, - troens folk må ut i det offentlige rom, understreker Rødahl.

- Vi ønsker å ha noen større regionale samlinger, røper Rødahl. - Kanskje fyller vi Ullevål og Lerkendal til gudstjenestefeiring på pinsedag år 2000? Det er ressurskrevende, men vi har mye å ta av i kirken, ikke minst når vi går sammen på tvers av kirkegrensene, sier Rødahl. - Kanskje kan nettopp tusenårsskiftet forløse en ny felleskirkelig forståelse hos mange kristne, undrer Rødahl.

En logo i fire deler er utviklet for den kirkelige tusenårsmarkeringen. 2000-tallet minner om stjernen som viste vei, fødselen som skjedde en gang, til liv for hele verden, som skaper glede og forventning. På denne måten knyttes 2000-årsmarkeringen direkte til julens budskap, og til det globale perspektivet.

Etter å ha løftet frem juledag som inkarnasjonsdagen, og 2000-årsjubileet for Jesu fødsel, er det 2. nyttårsdag som kan bli kirkens viktigste dag i nyttårshelgen. På nyttårsaften vil kirkene ha midnattsmesser, som før. Nyttårsdag vil bli preget av grunnstensleggelser for "tusenårsstedene", mens søndag 2. januar vil bli kirkens mulighet til making, lokalt og sentralt. Og midt i januar kommer som vanlig den felleskristne bønneuken.

- Vi ønsker å sette barnet i sentrum, sier Rødahl. - Kirkens store utfordring i årene som kommer, er å få med barn og unge. I nyttårshelgen år 2000 vil det bli et stor ungdomsarrangement i Oslo, i KRIK-regi. Om sommeren er det blant annet TT (tenåringstreffet til KFUK/M) i Tønsberg.

Han har mange planer og ideer, prosjektlederen for den kirkelige 2000-årsmarkeringen. Og Svein Helge Rødahl ønsker innspill og reaksjoner fra folk. Enten over telefon, 22 93 27 58, over fax, 22 93 28 28, via e-mail, jubileum.2000@kirken.no, eller til adresse: jubileum 2000, Norges kristne råd, Postboks 5816 Majorstua, 0308 Oslo.

Ny Stavanger-biskop Ernst Baasland: - Teologien dreier seg om det gode liv

(15.01.1998)

Den nye Stavanger-biskopen Ernst Baasland vil gi kirke og samfunn impulser fra teologien: Teologien dreier seg om det gode liv - Det er i dag en gledelig interesse for filosofi og for de grunnleggende livsspørsmål. Kirken må være lyttende og komme med innspill i denne positive debatten. Teologien som fag vil mer enn før bli viktig i norsk sammenheng. Som fagteolog gjennom mange år vil jeg aktivt prøve å tilføre kirken og den allmenne debatt impulser fra teologien. Dette sier den nye Stavanger-biskopen, Ernst Baasland. MF-professoren blir vigslet til biskop søndag 25. januar. Fire dager tidligere blir han ordinert til prest. Det er første gang det er utnevnt en biskop som ikke fra før er ordinert.

Baasland har de i 25 år vært teologisk lærer ved Menighetsfakultetet. I høst var han engasjert som gjesteforeleser ved det teologiske fakultetet i Hong Kong.

- Det er blitt en norsk fordom at teologi er spissfindigheter, og mange av de aktuelle debattene i kirken bidrar til å gi denne fordommen ny næring. Jeg håper å få være med på å vise at teologien dreier seg om det gode og det rette liv - om mange av de viktigste spørsmål for dagens nordmenn, sier Baasland.

Om sin nye oppgave sier han: - Det er et privilegium å få være med å lede kirken inn i et nytt årtusen. Jeg ser med åpenhet frem mot de mange forandringer vi vil se i samfunn og kirke i tiden fremover. Jeg har denne åpenhet ut fra en grunnleggende trygghet om at kirkens fundament tåler det.

Baasland har utgitt boken «Kristendom på norsk», en bok han karakteriserer som et program for kirken og sin kommende bispegjering: - Jeg prøver i den boken å analysere noen sider ved dagens norske leve-, være- og tenkemåte. Kirken må kjenne pulsslagene fra sin samtid når den skal forkynne og formidle evangeliet. Kirken må i troskap med sitt trosgrunnlag forkynne og formidle evangeliet på delvis nye måter i tiden fremover.

- Jeg ser for meg en interessant utvikling i Norge. Mange som lenge har vært såkalt kirkefremmede søker i dag en tydeligere kristen identitet, uten at de helt klarer å identifisere seg med den fromhet mange av kirkens aktive synes å stå for. Samtidig er kirkens kjernetropper på leting etter nye samværsformer og uttrykksformer for sin tro. Jeg tror det er og vil bli flere møtepunkter mellom «kirkefremmede» og «kirkens kjernetropper» enn det i dag kan se ut til, sier den nye biskopen i Stavanger bispedømme, Ernst Baasland.

Ernst Baasland (cv) Født i Kristiansand 3. april 1945 i Kristiansand.

Sivilstand/barn: Gift, fire barn.

Utdanning: Cand.theol. 1970, dr.theol 1981 på en avhandling om metodespørsmål i teologien, praktisk-teologisk eksamen 1984, studieopphold blant annet i Tübingen og Princeton.

Yrkeserfaring: Feltpresttjeneste i Bodø (1971), forskningsstipendiat ved Menighetsfakultetet (1972-75), fakultetslektor (1976-82), dosent (1983-84) og professor i nytestamentlig teologi (fra 1984). Gjeste professor i Tyskland og USA, og fra august i år i Hong Kong.

Tillitsverv: Medlem av landsrådet i Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (1986-90) og styret i Bibelselskapet (fra 1991), leder av oversettelsesutvalget i Bibelselskapet (fra 1991).

Utgivelser: Ved siden av doktoravhandling og faglige bidrag, blant annet fra de senere år:
«Ordet fanger - Bibelen i vår tid» (1991) og «Kristendom på norsk» (1995).

Internasjonal kirkekonferanse i Karasjok

(15.01.1998)

18. - 22. februar om urfolks rettigheter 45 fremstående representanter for verdens urbefolkninger møtes i Karasjok 18. - 22. februar for å diskutere landrettigheter og urfolks åndelige forhold til naturen. I samarbeid med Kirkenes Verdensråd er Samisk kirkeråd (Den norske kirke) vertskap for konferansen med tittelen "Land - Spirituality". Over 20 av deltakerne kommer fra samiske samfunn i Norge, Russland, Finland og Sverige.

Halvparten av deltakerne er kirkelige representanter mens de øvrige har særlig erfaring fra arbeid med urfolksspørsmål. Konferansen skal diskutere kirkenes rolle i kampen for urfolks rettigheter. Med utgangspunkt i urfolksamfunnenes avhengighet av naturgrunnet blir det innspill fra ulike kontinenter under overskriften "Vårt land er truet".

Konferansen holdes på Den Samiske Folkehøgskolen i Karasjok 18. - 22. februar. Tlf.: 78 46 72 44 (under konferansen).

Kontaktpersoner:

Generalsekretær Synnøve Brevik i Samisk kirkeråd, Synnøve Brevik, tlf.: 22 93 27 50 (før konferansen tar til), red. Gunnar Westermoen, tlf.: 22 93 27 50 (før konferansen tar til), mob.tlf.: 93 09 49 58 (under konferansen)

Menighetsrådsvalget 1997: Liten økning i valgdeltakelsen, større prosentandel unge innvalgt

(02.02.1998)

Liten økning i valgdeltagelsen, flere unge inn i menighetsråd Oppslutningen om menighetsrådsvalget høsten 1997 var større enn ved valget i 1993, men økningen var svært liten (to prosent). Det viser de foreløpige tall for menighetsrådsvalget. Antall unge menighetsrådsmedlemmer økte med 25 prosent. De aller fleste menigheter hadde valg bare én dag. Rådgiver Per Tanggaard i Kirkerådet har tallene fra ni av elleve bispedømmer. På dette grunnlag ser det ut til at deltagelsen ved menighetsrådsvalget har vært rundt tre prosent av de stemmeberettigede. Men totaltallet dekker over store forskjeller fra menighet til menighet. - De menighetene som har satset noe for å øke oppslutningen, har fått uttelling, men dette oppveier ikke for de mange som ikke har satset, mener Tanggaard. Det finnes menigheter med nesten dobling av stemmetallene, og det finnes menigheter med 20 prosent valgdeltagelse. Likevel tyder tallene så langt på at totaltallet bare blir omtrent som forrige gang, dvs. ca tre prosent. Ytterst få menigheter har hatt forholdstallsvalg. - Oppfordringen til å benytte forholdstallsvalg for å øke valgdeltagelsen er lite benyttet, sier Tanggaard. - Det er dessverre noe som nesten bare oppstår der det er en eller annen konflikt i menigheten. Det viser seg at over 70 prosent av menighetene har hatt valg bare én søndag. 20 prosent hadde valg over to søndager, mens under ti prosent hadde valg også en eller flere dager i uken mellom de to søndagene. - Dette var skuffende, sier Tanggaard. - Skal vi klare høyere valgoppslutning neste gang, må det helt andre kampanjer til, både fra sentralt og lokalt hold. Kirkemøtet la opp til valg over flere dager, men her gjenstår nok mye arbeid dersom en skal få menighetens mer passive medlemmer til valgurnene. Ungdommene (under 30 år) har økt sin andel fra 6,5 prosent til 8,5 prosent. Det er fortsatt et stykke fra Kirkemøtets målsetting om 20 prosent. Borg bispedømme har faktisk nådd denne andelen, mens Oslo har 13 prosent. De andre ligger på fra fire til ni prosent. Utskiftningen har vært stor i 1997. Nesten 80 prosent er nye medlemmer, mot 74,5 prosent for fire år siden. Andelen kvinner i menighetsrådene er 56 prosent, det samme som for fire år siden.

Samenes sekularisering en belastning for naturen

(02.02.1998)

Leder av Samisk kirkeråd Ole Mathis Hetta: - Samenes sekularisering en belastning for naturen - Jeg er svært bekymret for at den respekten for naturen og sansen for å opprettholde harmonien som eksisterte blant samer for bare 30-40 år siden, synes å være borte. Naturen som noe gudgitt, noe vi skal beskutte bare etter det vi har behov for, synes å være tapt. Denne dimensjonen har andre urfolk bevart, og vi trenger å lære av dem, men hvor mange er mottagelige? spør leder av Samisk kirkeråd Ole Mathis Hetta.

Når Hetta 18.-22. februar deltar på den internasjonale urfolkskonsultasjonen "Spiritualitet og rettigheter" i Karasjok ønsker han selvkritisk oppmerksomhet omkring konsekvensene av at det samiske folk i stor grad har tapt spiritualiteten knyttet til naturen.

- Dette er moderniseringens svøpe, ikke en følge av kristningen, men av sekulariseringen av samene. Sekulariseringen og gudløsheten har senere legitimert rovdraft på naturens ressurser, sier Hetta.

- Samenes liv i nærhet til og avhengighet av omgivelsene har preget oss. Dessverre har vi tapt mye av dette, men var det en nødvendig konsekvens av dette hundreårs modernisering? spør lederen for Samisk kirkeråd. Han mener dagens debatt om eiendoms- og bruksrett til land og vann i samiske kjerneområder ikke er noen svart/hvitt-debatt:

- Mange reindriftssamer vil mene at den utnyttelsen av beitene som foregår på vidda er nødvendig, - og ikke rovdraft. Andre grupper vil uten videre si at det som foregår er rovdraft. Jeg personlig er noe usikker, men heller til den oppfatningen at det er for sterk beskatning av ressursene. På den annen side er det lett for meg å si det. Jeg lever ikke av reindrift, har en sikker inntekt og er ikke så sterkt følelsesmessig tiknyttet den livsformen som mange andre, sier Hetta.

Representanter for urfolk fra hele verden samles til konsultasjonen "Spiritualitet og rettigheter" i Karasjok 18.-22. februar 1998. Konsultasjonen arrangeres av Den norske kirke v/ Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd sammen med Kirkenes Verdensråd. Møtet mellom 45 representanter for verdens urfolk er et kirkelig bidrag i forbindelse med FN s urbefolkningstiår (1995-2004), og størstedelen av kostnadene ved arrangementet dekkes av Utenriksdepartementet. Over 20 av deltakerne kommer fra samiske samfunn i Norge, Finland, Sverige og Russland.

Første nordsamiske oversettelse av Det nye testamentet siden 1895

(03.02.1998)

Nordsamiske barn og unge kan igjen lese Det nye testamentet på sitt eget morsmål. Det er over hundre år siden forrige oversettelse. - Dette er en nordisk kulturbegivenhet, sier Per Oskar Kjølås som har vært teologisk konsulent for den nye oversettelsen. Den ble presentert på Samefolkets dag, 6. februar.

Det har lenge vært et klart behov for en ny bibeloversettelse på nordsamisk. På slutten av 40-tallet kom ny rettskrivning som gjorde at språket i Bibelen for unge virket gammeldags. I 1978 kom det igjen ny rettskrivning. Denne er felles for de nordsamiske områdene i Norge, Sverige og Finland. Den nye oversettelsen kan derfor leses på tvers av landegrensene, og det svenske og finske bibelselskapet har vært med på oversettelsesarbeidet, gjennom en referansegruppe.

Den første oversettelsen av Det nye testamente til samisk ble utgitt i 1840. En revidert oversettelse ble utgitt i 1874, og sammen med Det gamle testamente fra 1895, utgjør dette den nordsamiske bibel som fortsatt brukes i samisk kirkeliv.

Bibelselskapet tar sikte på fortsette oversettelsesarbeidet til nordsamisk. Det er planen å begynne oversettelsesarbeidet med Det gamle testamente på forsommeren. Denne oversettelsen vil være en revisjon av den gamle oversettelsen. Bibelselskapet har søkt departementet om tilskudd til dette arbeidet, som over en tiårsperiode er budsjettert til 10 millioner kroner.

Bønnekontakt mellom 30 norske menigheter og menigheter i India, Bangladesh og Bhutan

(03.02.1998)

I et trettitalls menigheter i Bangladesh, India og Bhutan bes det for norske menigheter. Og i norske menigheter bes det for vennskapsmenighetene langt der ute. - Slik kan det bli misjonerende menigheter hos oss og hos dem, sier Kristin Bøhler fra Santalmisjonen I løpet av fem uker i fjor høst reiste hun i Bangladesh og India for å besøke de tretti menighetene med «gjensidig bønnekontakt» med norske menigheter.

- Jeg spurte menighetene hvilke bønneemner jeg skulle ta med hjem til menigheten i Norge, og det var spennende å høre dem fortelle om gleder og problemer. De kunne være svært personlige i et stort fellesskap, sier Bøhler.

Menighetene ute er ulike, som de er det i Norge. Mest inntrykk gjorde det å møte menigheter som hadde vært gjennom kriser og vanskeligheter og var blitt sterke gjennom det, sier Kristin Bøhler.

Hun forteller om menigheten som i sin jordkirke hver uke i flere år hadde bedt for sin norske menighet. De kjente navn på presten og var opptatt av de problemer og gleder deres menighet i Norge hadde. - Derfor var det som om vi hadde kjent hverandre lenge, selv om jeg hadde reist på ukjente stier, sier Bøhler som tidligere har vært misjonær i Bhutan.

- Turens høydepunkt var å reise i Assam i India. Her har det vært mange konflikter i de siste årene, til dels voldelige, mellom de to folkegruppene som jeg skulle besøke, boroer og santaler. Der var det utfordrende å snakke om at vi er søsken i troen!

Alle menighetene Kristin Bøhler besøkte, har lavere levestandard enn sine norske vennskapsmenigheter. Likevel var givertjeneste og ofring under gudstjenesten en naturlig og viktig ting. Man la regelmessig til side en neve ris, og på gudstjenesten kunne det være både en og to ofringer. - De opplevde velsignelsen av å gi enda de ikke hadde så mye, sier Kristin Bøhler. - Hvordan er det med oss i Norge?

Menneskerettsåret 1998 - viktig også for kyrkja!

(03.02.1998)

Den norske kyrkja ynskjer å nytte menneskerettsåret 1998 til å auke medvitet om kva rolle menneskerettane kan spele i kampen for rettferd og tryggleik. Kyrkjelydane og grupper i kyrkjelydane kan her få starthjelp til å kome vidare.

Kyrkjene verda over har sett det som si rolle å arbeide for menneskerettar. Trua på at vi alle er skapte i Guds bilete og på likeverd for alle menneske er dei viktigaste grunngevingane for dette. Eit overgrep mot den minste av Guds skapning, er og eit overgrep mot han som har gitt oss livet. Mellomkyrkjeleg råd reagerer overfor norske styresmakter når ei av systerkyrkjene våre ber oss om dette.

- Den norske kyrkja har i lang tid vore engasjert i menneskerettighetsarbeid, og vi har fått stor inspirasjon frå dei kyrkjene som særlig står i ein kamp - mot illegitime regimer og regimer som utøver vald mot eiga befolkning, seier førstekonsulent Hans Morten Haugen i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja.

Visst skal vi feire at det er 2000 år siden Jesu fødsel!

(03.02.1998)

- Noen sier at år 2000 egentlig er som et hvilket som helst annet årstall. Det er ikke engang nøyaktig 2000 år siden Jesu fødsel. Likevel vet vi at dette året kommer til å bety noe spesielt i folks bevissthet, over hele verden. Da er spørsmålet om vi som kristne og som kirke kan være med å innholdsbestemme årtusenskiftet.

Det sier Svein Helge Rødahl som fra nyttår er ansatt på fulltid for å planlegge kristenfolkets tusenårsmarkering. - Troens folk må ut i det offentlige rom, sier Rødahl, og minner om "Jesus-folket" som var svært synlig på 70-tallet. - Jeg håper på en fornyelse, ikke gjentagelse. Julen markerer at Gud ga budskapet en kropp. Dette skal også vi som kristne være med å virkeliggjøre!

Ikke bare pomp og prakt

Han har visjoner, den permitterte soknepresten på Kråkerøy i Fredrikstad. Med engasjement i misjon, u-hjelp og miljøbevegelse er han også bevisst på å få til en tusenårsmarkering som ikke blir et pengesluk og en pomp-og-prakt-fest. Rødahl peker på at tusenårsmarkeringen gir anledning ikke bare til fest, men også til besinnelse på hva det vil si å være kristen og medmenneske i et nytt årtusen.

Rødahl er ansatt av Norges Kristne Råd, et samarbeidsorgan for en rekke kirkesamfunn, blant dem Den norske kirke. Rødahl overtok etter Morten Eriksen, som er blitt informasjonssjef i Kirkens Bymisjon.

- I høst ble det lagt strategier, tenkt prinsipielt, nå skal vi mer konkretisere og konsentrere. Det er så mye vi kan ha lyst til. Poenget er ikke å lage noen svære greier som ikke får ringvirkninger utover år 2000. Vi skal inspirere til nytenkning og fornyelse, som kan få følger for det levde liv for mennesker.

Starter med advent

Kirken kan med god samvittighet "tyvstarte" tusenårsmarkeringen i advent 1999, for advent er innledningen på kirkeåret. Den kirkelige tusenårsmarkeringen vil vektlegge tiden frem til pinse år 2000. Flere organisasjoner planlegger store arrangementer sommeren år 2000. Om høsten legges mer vekt på skolearbeid og studiearbeid.

Det skal opprettes en rekke arbeidsgrupper, for områder som gudstjenesteliv, skole, kultur, evangelisering, barn/ungdom, internasjonalt.

- Det er klart økonomien vil avgjøre mye av hva vi kan gjøre, sier Rødahl. - Får vi de midlene vi er forespeilet, vil vi i større grad kunne arbeide profesjonelt. Det ser ut til at vi får én million kroner i 1998, og samlet mellom 10 og 20 millioner kroner fordelt på tre år. Det kan høres mye ut, men når det har vært snakk om en statlig budsjetttramme på to milliarder kroner, vil det si at den kirkelige markeringen i så fall får én prosent av dette, sier Rødahl.

Kritisk til pengebruk

Prosjektlederen har tidligere vært ansatt i Santalmisjonen og Kirkens Nødhjelp. - Med min bakgrunn er det naturlig å tenke kritisk på vår bruk av penger. Pengene må gå til noe skikkelig! Pengene skal brukes til beste for menigheter over hele landet, og i alle kirkesamfunn. Vår bruk av penger må også kunne forsvares overfor våre søsken i andre land. Derfor er også aksjonen "Slett u-landsgjelda" i fokus i vår markering. - Vår Gud har gitt oss så mye, er det opp til oss å gi til andre som trenger det, sier Rødahl.

Hva skal så jubileumskronene gå til? Blant annet til materiell, til å stimulere gudstjenesteliv og til studiegrupper.

Feirer Jesu fødsel

Stikkord for feiringen blir å påpeke at man feirer at det er 2000 år siden Gud kom til oss. Menighetene må bli synlige, om ikke på samme måte som Frelsesarmeen på gater og torg, så må menighetene komme ut til folk og vise hva de har å bidra med. Det kan være konserter, pilegrimsmarsjer...

- Vi ønsker å ha noen større regionale samlinger, røper Rødahl. - Kanskje fyller vi Ullevål og Lerkendal til gudstjenestefeiring på pinsedag år 2000? Det er ressurskrevende, men vi har mye å ta av i kirken, ikke minst når vi går sammen på tvers av kirkegrensene, sier Rødahl. - Kanskje kan nettopp tusenårsskiftet forløse en ny felleskirkelig forståelse hos mange kristne, undrer Rødahl.

En logo i fire deler er under utarbeidelse for den kirkelige tusenårsmarkeringen. 2000-tallet minner om stjernen som viste vei, fødselen som skjedde en gang, til liv for hele verden, som skaper glede og forventning. På denne måten knyttes 2000-årsmarkeringen direkte til julens budskap, og til det globale perspektivet.

Nyttårsmarkeringer

Etter å ha løftet frem juledag som inkarnasjonsdagen, og 2000-årsjubileet for Jesu fødsel, er det 2. nyttårsdag som kan bli kirkens viktigste dag i nyttårshelgen. På nyttårsaften vil kirkene ha midnattsmesser, som før. Nyttårsdag vil bli preget av grunnstensleggelser for "tusenårsstedene", mens søndag 2. januar vil bli kirkens mulighet til markering, lokalt og sentralt. Og midt i januar kommer som vanlig den felleskristne bønneuken.

- Vi ønsker å sette barnet i sentrum, sier Rødahl. - Kirkens store utfordring i årene som kommer, er å få med barn og unge. I nyttårshelgen år 2000 blir det et stor ungdomsarrangement i Oslo, i KRIK-regi. Om sommeren er det bl.a. TT (tenåringstreffet til KFUK/M) i Tønsberg.

Prosjektlederen for den kirkelige 2000-årsmarkeringen ønsker innspill og reaksjoner fra folk. Enten over telefon, 22 93 27 58, over fax, 22 93 28 28, via e-mail (jubileum.2000@kirken.no) eller til adresse: Jubileum 2000, Norges kristne råd, boks 5816 Majorstua, 0208 Oslo.

Konfirmasjonsopplegget er menighetsrådets ansvar

(03.02.1998)

Konfirmasjonsopplegget er menighetsrådets ansvar. Den reviderte konfirmasjonsplanen som Kirkemøtet vedtok i november 1997 gir menighetsrådet økt ansvar for konfirmasjonopplegget i menigheten. Nå er det menighetsrådet og ikke presten som skal vedta den lokale konfirmasjonsplanen, mens prest og kateket som før blir ansvarlig for det pedagogiske opplegget.

- Det nyvalgte menighetsrådet får en mer ansvarlig og aktiv rolle i konfirmasjonsopplegget enn tidligere, sier Gerd Karin Røsæg, underdirektør i Kirkerådet og tidligere mangeårig kateket i menighet og undervisningskonsulent på bispedømmeplan. I februar får alle menighetsråd, prester og kateketer tilsendt et gratis eksemplar av den nye Plan for konfirmasjonstiden. Samtidig utgir Kirkerådet en Håndbok for konfirmasjonstiden med eksempler og tips i arbeidet med å lage en godt lokal konfirmasjonsplan.

- Hvor mye er forandret i forhold til den tidligere planen fra 1978?

- I tillegg til at menighetsrådets rolle er kommet klarere fram, er opplegget med flere alternative arbeidsformer avløst av en plan med fire obligatoriske hovedarbeidsformer og en rekke valgfrie.

Det går ikke som tidligere an å velge bare undervisningstimer, og det er begrenset hvor mye du kan legge til et leiopphold. Det er sterkere understreket at konfirmasjonstiden er en prosess som må ta tid.

Gerd Karin Røsæg nevner to hovedårsaker til at det var behov for en ny plan: Det hadde utviklet seg et for stort sprik mellom den gamle planen og dagens praksis. Og vi har siden 1978 fått en ny helhetlig plan for dåpsopplæring for 0-15 år, som ikke den gamle konfirmasjonsplanen var tilpasset.

- Når menighetsrådet nå får planen, bør rådet ta seg god tid til å sette seg inn i den. Den gjelder allerede, men omleggingen lokalt kan ikke skje over natta, sier underdirektør Røsæg.

Kirken må gjøre mer for å styrke samliv og ekteskap!

(03.02.1998)

Vigselssamtalen er ikke nok: - Kirken må gjøre mer for å styrke samliv og ekteskap! Hvordan kan kirken i sterkere grad bidra til å styrke ekteskapene? Er det godt nok med vigselssamtalene som finner sted i dag, eller trengs det sterkere satsing fra kirkens side? En undersøkelse som Samlivssenteret ved Modum Bad står bak, viser klart at her er det både behov og muligheter. Rapporten tar hardt i: «Det finnes knapt noe annet tema på kirkens dagsorden som det brukes så mange og sterke ord om som ekteskap, familie, trofasthet, livslang og stabil ramme. Samtidig dokumenterer undersøkelsen at dette antagelig er en av de hovedoppgavene blant kirkelige medarbeidere hvor det brukes minst tid og er oppvist minst fornyelse og kreativitet.»

Det vises til at kirkelige organer og kirkelige medarbeidere de senere årene har arbeidet intensivt på områder som dåpsoppfølging, dåpsopplæring, konfirmasjon, sorg- og krisehåndtering, gudstjenestefornyelse osv. Samtidig er kirken kommet på etterskudd med samlivsforberedende tiltak. Når vigselssamtalen finner sted, har 90 prosent allerede begynt samlivet. Mye av vigselssamtalen går da også på praktiske ting ved bryllupet.

Undersøkelsen viser at prestene bruker forholdsvis lite tid på vigselssamtaler. Hver menighetsprest har i gjennomsnitt 14 vigselssamtaler, de fleste i månedene mai til august. Hvis hver samtale tar halvannen time ialt, blir det 20 timer, et halvt ukesverk. - Det er ikke så veldig mye, hvis det er alt menigheten gjør for å styrke ekteskapene, sier Per Tanggaard i Kirkerådet. Han har vært rådgiver for prosjektet.

- Kirken må skille mer mellom samlivsforberedelse, bryllupsforberedelse og samlivsforbedrende tiltak, sier Tanggaard. - Og det er ikke nødvendigvis presten som skal stå for alt dette, iallfall ikke alene. Det kan være diakonen, i samarbeid med familievernkontor eller andre som kan holde kurs. Og når det gjelder det som skal skje i kirken, selve bryllupet, bør organisten sterkere inn i bildet.

Et klart flertall av brudeparene er positive til samlivskurs fra kirkens side. I noen bispedømmer har man også startet enkelte tiltak, for eksempel kurs i løpet av det første året etter bryllupet.

- Når det gjelder samlivsforberedende tiltak, må vi tidligere inn, før samlivet har begynt, sier Tanggaard. Han peker på at skole, konfirmantundervisning og feltprestens undervisning er viktige møtepunkter der unge kan få et grunnlag for samliv, før det begynner.

Rapporten fra Samlivssenteret ved Modum Bad har tittelen «Vigselssamtale og samlivsforberedelse. En undersøkelse av Den norske kirkes engasjement ved vigsel og samliv». Rapporten, som er skrevet av Tore Hummelvoll og lederen av Samlivssenteret, Per Arne Dahl, gir grunnlag for oppfølging fra kirkens side:

- Jeg tror forholdene må legges til rette for ekteskapskurs, i alle bispedømmer. Dette er nok i en viss grad avhengig av offentlige midler, at myndighetene ser den samfunnsmessige nytten av ekteskapsarbeid. Det å hjelpe folk til å forberede seg på samliv og å forbedre samlivet, har klare positive følger, ikke bare for de enkelte par og familier, men for hele samfunnet, mener Tanggaard.

Ungdommens Kirkemøte på ny - etter fem år

(03.02.1998)

Historiens første Ungdommens Kirkemøte fant sted i Bergen for snart fem år siden. Det neste er lagt til Trondheim 25. til 28. juni i år.

Ungdommens Kirkemøte vil ta opp saker som mange ungdommer er opptatt av, f.eks. unge og gudstjenestearbeid, ungdomsdiakoni, seksualitet og forkynnelse, og også saker som viser at ungdom er engasjert av verden utenfor Norges grenser.

Det er meningen at Ungdommens Kirkemøte skal bli et fast arrangement annethvert år. Til møtet kommer to representanter hvert av de 11 bispedømmene, og en representant hver av flere kristelige ungdomsorganisasjoner.

"Ung i Kirken" har vært et satsingsområde i Den norske kirke de senere årene. Kirkemøtet behandlet temaet første gang i 1991, og satte i gang et prosjekt med tittelen "Ung i Kirken". En rapport ble lagt fram for Kirkemøtet i 1993. Dessuten ble "Ungdommens Kirkemøte" arrangert, like før det ordinære Kirkemøtet. Foreløpig varer Ung i Kirken-prosjektet ut 1998. Etter at mange av tiltakene har foregått på sentralt plan i kirka, flyttes nå vekten over på lokalt kirkelig arbeid for å gi ungdom plass i kirkens arbeid.

Hvis noen har ideer eller synspunkter på Ungdommens Kirkemøte eller Ung i kirken, så ta kontakt med Hans Jürgen Schorre i Kirkerådet, Postboks 5913 Majorstua, 0308 Oslo.

Kirkeledere til kamp mot aktiv dødshjelp

(03.02.1998)

Et nettverk av kirkeledere har engasjert seg for å hindre at det blir åpnet for aktiv dødshjelp. I første omgang er det satset på å overbevise stortingsrepresentantene om at de må avvise en utredning om endring i lovverket omkring aktiv dødshjelp. Det ser ut til at et varslet forslag fra Fridtjof Frank Gundersen (Frp) etter dette er lagt på is.

Bakgrunnen er et forslag fra 1992 fra tre professorer om oppmyking av straffebestemmelser på området. Saken er ytterligere aktualisert gjennom saken mot lege Christian Sandsdalen, som i Oslo byrett 2. desember ble kjent skyldig i overlagt drap, men fikk utsatt straffeutmålingen.

- Vi ønsker en åpen debatt om dødshjelp og ikke et stortingsforslag som kamuflerer at det er ville innebære straffefrihet for aktiv dødshjelp, sier direktør Erling J. Pettersen i Kirkerådet.

Kirkerådet har satt arbeid med spørsmålet om aktiv dødshjelp på dagsorden i sin virksomhetsplan for 1998, blant annet er det foreslått at det tas opp i et hovedforedrag med tema «Hva er et menneske?» på Kirkemøtet i Bergen 8.-13. november. Like før - fra 6.-7. november - vil det bli en konferanse om aktiv dødshjelp på Lovisenberg i Oslo i samarbeid med organisasjonen For Livsrett og Menneskeverd.

- Vi ønsker spørsmålet om dødshjelp på Kirkemøtets dagsorden fordi det dreier seg om det nasjonale og kollektive ansvar vi har for å verne om livet i slutfasen. Samtidig er det et viktig testspørsmål når det gjelder samfunnets syn på humanitet, sier Pettersen.

Han mener det er viktig at kirken i år som det er 50 år siden menneskerettighetserklæringen ble laget, settes søkelys på det området der menneskelivet er mest utsatt i vårt samfunn som er så preget av nyttetenkning og produktivitet.

Kirken har ikke glemt forbrukersamfunnet!

(03.02.1998)

"Forbruk og rettferd" var den store saken på Kirkemøtet høsten 1996. Sist høst var det en ganske annen sak som fikk svært mye mediaoppmerksomhet på Kirkemøtet. Men det betyr ikke at Kirken ikke lenger er engasjert av forholdet til forbrukersamfunnet. - Det skjer mye, men det er ikke gjort over natten å endre holdningsmønstre, sier Estrid Hessellund, leder av Kirkens U-landsinformasjon og en av dem som følger opp saken i Kirkerådet.

Organisasjonen «Fremtiden i våre hender» har kommet med kritiske synspunkter til at det ikke skjer mer i kirken på dette området. - Kirkerådet har fulgt opp alle de punktene som Kirkemøtet vedtok i 1996. Men Kirkerådet kan ikke alene stå for forandringene som trengs. I kirken må også bispedømmeråd, menighetsråd, alle medlemmer av kirken, være med på å endre utviklingen. Den norske kirke består av enkeltmennesker med ulike holdninger og politiske synspunkter. Kirkemøtet kan ikke bestemme over 3,8 millioner enkeltmenneskers liv og levemåte. Men Kirkemøtet kan uttale seg prinsipielt om temaet sett i lys av Bibelens lære, og utfordre den enkelte på sin vurdering av handlingsalternativer, og det gjorde Kirkemøtet i 1996. Bevisstgjøring av disse etiske valgene er en del av oppfølgingen av kirkemøtesaken «Forbruk og rettferd», sier Hessellund.

Hun påpeker at Kirkemøtets konkrete vedtak er sendt til alle landets menigheter, likeså et gudstjenesteopplegg. Vedtaket er også sendt organisasjoner, politiske grupperinger og andre samarbeidspartnere. De utfordringene som er beskrevet i vedtaket, er man i ferd med å følge opp på både nasjonalt, bispedømme- og noen steder på menighetsplan.

Et konkret resultat er dannelsen av organisasjonen for rettferdig kaffe, «Max Havelaar». Kirkens engasjement i opprettelsen av denne organisasjonen er et direkte resultat av Kirkemøtets vedtak.

Et annet område er at det nå arbeides med å aktualisere begrepet tiende.

Oppfølgingen av «Forbruk og rettferd» skjer på mange plan. Temaer som fondsforvaltning og forholdet til klimaforhandlingene hører hjemme på sentralt plan. Kirkerådet ser det også som en oppgave å bygge nettverk og motivere til samarbeid, primært med bispedømmene, men også andre, f.eks. fylkeslederne i Miljøheimevernet. - Men først og fremst er det på lokalt nivå vi håper det skjer mye. Om alt dette skal det lages en rapport til Kirkemøtet til høsten, sier Hessellund.

I hvert bispedømme er det en kontaktperson for «Forbruk og rettferd». Disse er: Norunn Hågan Walwick, Oslo, Knut Finquist, Borg, Bjørn Vilberg, Hamar, Terje M Lund, Tunsberg, Helge Bie Rieber, Agder, Svein Inge Thorstvedt, Stavanger, Jon Henrik Gulbrandsen, Bjørgvin, Målfrid Nordhaug, Møre, Anne Hirsch, Nidaros, Elisabeth Nilsen, Sør- Hålogaland, Finn Helland, Nord-Hålogaland. Disse kan kontaktes på bispedømmekontorene.

Rettferdig kaffe ute i butikkene

(03.02.1998)

I november ble merkeordningen for "rettferdig kaffe" lansert. Allerede nå ser den ut til å selge godt. Mange butikker er allerede utsolgt for elefantmerket kaffen.

- Som forbruker har du makt! Det du putter i handlekurven har konsekvenser for deg selv og for andre, sier Hans-Jürgen Schorre i Kirkerådet. - Nå kan du gjøre noe med det, ved å velge kaffe med «Max Havelaar»-merket. Merkeordningen garanterer at kaffebonden i sør får en betaling for sin råkaffe som han og familien kan leve av.

Til nå har 800 dagligvarebutikker tatt inn den elefantmerkede kaffen. Joh Johannson var den første av de store norske kaffeimportørene som inngikk avtale med Max Havelaar. Senere er flere blitt med, og flere er interessert.

Kaffen er god: Folk prøver den nye kaffen, og kommer tilbake for å kjøpe mer.

Kirkemøtet 1999 blir i Trondheim

(13.02.1998)

Kirkerådet for Den norske kirke vedtok 13. februar at Kirkemøtet i 1999 legges til Trondheim med Erkebisppegården som møtested. Møtetidspunkt blir 14.-19. november. Alternative forslag var Bergen og Geilo.

Samtidig ba Kirkerådet om at sekretariatet utreder spørsmålet om å la det årlige Kirkemøtet ambulere mellom flere steder. Fjorårets Kirkemøte ble holdt i Trondheim, mens det tidligere er bestemt at Kirkemøtet 1998 holdes i Bergen på Hotel Terminus fra 8. - 13. november.

Kirkerådet går inn for Odd Bondevik som ny Oslo-biskop

(13.02.1998)

Kirkerådet for Den norske kirke har 12. februar uttalt seg om hvem som bør bli ny biskop i Oslo bispedømme etter Andreas Aarflot, som går av med pensjon 31. juli -98.

Biskop Odd Bondevik i Møre bispedømme ble satt på førsteplass, domprost Ole Chr. Kvarme i Oslo kom på andreplass og praktikumsrektor Gunnar Stålsett ble nr. 3.

Bondevik fikk 13 av Kirkerådets 15 stemmer som nr. 1, mens Stålsett fikk 2 førstestemmer. Kvarme fikk 10 stemmer som nr. 2, mens Stålsett fikk 4 og Bondevik 1 annenstemme. Stålsett fikk 9 stemmer som nr. 3, mens prost i Asker og Bærum Anne-Lise Brodtkorb fikk 5 og professor Torleiv Austad 1 tredjestemme.

Kirkerådets uttalelse kommer etter at landets proster og professorer, og prester, menighetsråd, kateketer og diakoner i Oslo bispedømme har uttalt seg. Kirkerådet og biskopene har frist til 13. februar med å avgi uttalelse før utnevning skjer av Kongen i statsråd.

Medlemmene av Kirkerådets Stat/kirke-utvalg

(13.02.1998)

Kirkerådets Stat/kirke-utvalg møtes 27. april Mandat for utvalget Sokneprest dr. theol. Trond Bakkevig (49), Oslo, er valgt som leder av et stat/kirke-utvalg på 18 medlemmer, som ble oppnevnt av Kirkerådet for Den norske kirke 13. februar 1998. Utvalget har et bredt kirkelig og samfunnsmessig mandat uten å være bundet av noen forhåndskonklusjon på spørsmålet om skille mellom stat og kirke. Utvalget har sitt første møte på Soria Moria konferansesenter, i Oslo, mandag 27. april, kl. 09.00-17.00.

Har du tips eller forslag til Kirkerådets Stat/kirke-utvalg kan du kontakte utvalgsleder Trond Bakkevig på denne adressen: bakkevi@online.no

I tillegg til Bakkevig har utvalget følgende medlemmer:

Sorenskriver John Egil Bergem (45), Orkdal,
professor dr. theol. Trond Skard Dokka (52), Oslo,
teologiprofessor og historiker Berge Furre (60), Oslo,
biskop Ole D. Hagesæther (58), Bergen,
undervisningskonsulent Astrid Hareide (51), Bodø,
avdelingssykepleier Sigrid Haukvik (45), Sauherad,
profesor dr. theol. Harald Hegstad (39), Oslo,
assisterende fylkeslege Ingrid Hauge Lundby (50), Bærum,
stiftskapellan Egil Morland (48), Sotra,
generalsekretær Ingrid Vad Nilsen (41), Oslo
cand. polit. Ingvill Thorson Plesner (29), Oslo,
professor dr. philos. Pål Repstad, Kristiansand,
likningssjef Astri M. Rosenqvist (45), Bærum,
kulturkonsulent Hege Fjellheim Sarre (36), Karasjok,
teologiprofessor Olav Skjevesland (55), Oslo,
og pensjonist Nils Valde (66), Åfarnes.

Utvalget har to sekretærer; cand. sociol og prosjektleder Harald Askeland (34), Nøtterøy, og teolog Margunn Sandal, Drammen.

Kirkerådet fastsatte i mai 1997 følgende mandat for stat/kirke-utvalget: - Utvalget skal gi en samlet vurdering av de reformer som er gjennomført for Den norske kirke med utgangspunkt i de senere års revisjon av kirkelovgivningen og klargjøre de konsekvenser disse reformer har på det konstitusjonelle plan, i forhold til de politiske og demokratiske mekanismer i vårt statssystem.

- Utvalget skal utvikle en teologisk refleksjon om kirken som ivaretar Kirkemøtets beskrivelse av

Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende, åpen folkekirke.

- Utvalget skal vurdere forholdet mellom Trossamfunnsloven og Kirkeloven og klarlegge hvilke sider av Den norske kirkes stilling og virksomhet som følger av kirkens karakter av trossamfunn og hvilke som hviler på særlov for Den norske kirke som offentlig-rettslig institusjon.
- Utvalget skal vurdere de økonomiske rammeordninger på statlig og kommunalt plan som gjelder for Den norske kirke og religionssamfunnene og utrede mulige alternative finansieringsordninger for kirken og livssynskorporasjonene.
- Utvalget skal utrede spørsmålet om en lovfestet dåpsopplæring for kirkens medlemmer i lys av den nye ordning for et felles kristendomsfag i skolen, og ut fra kirkens dåpsopplæringsplan. Tilsvarende bør spørsmålet om offentlig tilskudd til religions- og livssynssamfunnenes egen trosopplæring drøftes.
- Utvalget skal utrede forskjellige mulige modeller for ordningen av forholdet mellom stat og kirke, blant annet under hensyntagen til løsninger som er valgt i Sverige og Finland, herunder også alternative måter å ordne tilsetting og utnevning til kirkelig tjenester og embeter på. Spørsmålet om hvordan de forskjellige modeller kan tenkes å innvirke på opprettholdelsen av en folkekirke, skal tillegges særlig vekt. I den forbindelse bør det foretas grundige religionssociologiske analyser av tradisjoner og holdninger som preger folkes forhold til kirken.
- Utvalget skal vurdere kirkens rolle som tradisjonsbærer og etisk premissleverandør i samfunnet, herunder dens oppgave som kristisk røst i forhold til dominerende krefter i forbrukerkulturen og urettferdige strukturer i samtiden. Spørsmålet om hvorvidt kirkestyrets utforming virker avgjørende inn på kirkens frihet, bør i denne sammenheng få særskilt oppmerksomhet

Mellomkirkelig råd kritiserer regjeringens støtte til militæraksjon mot Irak

(13.02.1998)

- Mellomkirkelig råd for Den norske kirke kan ikke se at en militær operasjon mot Irak er den riktige strategien for å tvinge fram en etterlevelse av Sikkerhetsrådets vedtak om våpeninspeksjon, sier rådets generalsekretær Stig Utne. Mellomkirkelig råd er dermed kritisk til den norske regjeringens holdning i denne saken.

- Vi ønsker å advare mot å tro at våpenmakt kan bidra til å demokratisere det irakiske regimet. Denne kritiske holdningen deler vi med kirkene i Irak og med Kirkenes Verdensråd som med undring idag har mottatt meldingen om at Norge støtter USA i bruken militær makt mot Irak, forteller Stig Utne.

En internasjonal kirkelig delegasjon med Stein Willumstad fra Kirkens Nødhjelp som deltaker, har nylig besøkt Irak og anbefaler at kirkene tar delegasjonens bekymring for fortsatte sanksjoner mot Irak opp med sine respektive regjeringer. Den norske regjeringens vilje til å se nærmere på effektene av sanksjonene er et betimelig svar på dette.

Utne understreker at det ikke er et pasifistisk syn som ligger til grunn for at Mellomkirkelig råd nå stiller seg negativ til den planlagte militære operasjon, men hensynet til den irakiske befolkningen. Kirkene har en spesiell forpliktelse på å løfte fram hensynet til de lidende.

Det er dette vi nå finner å måtte markere overfor den norske regjering, som må søke å bruke de diplomatiske kanalene som nå har åpnet seg for å få en ikke-militær løsning på krisen rundt våpeninspeksjonen i Irak, avslutter Stig Utne.

'Urfolks spiritualitet og rettigheter' - 18.-22. februar, Karasjok (program)

(17.02.1998)

Kirkelig konsultasjon om urfolks spiritualitet og rettigheter 18. - 22. februar 1998 på Den samiske folkehøgskolen i Karasjok Se programoversikt Arr.: Den norske kirke: Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd - og Kirkenes Verdensråd
Konferansen holdes på Den Samiske Folkehøgskolen i Karasjok 18. - 22. februar. Tlf.: 78 46 72 44 (under konferansen). Pressekontakt: red. Gunnar Westermoen, mob.tlf.: 93 09 49 58 (under konferansen)

Representanter for urfolk fra hele verden samles til konsultasjon i Karasjok 18.-22. februar 1998. Konsultasjonen arrangeres av Den norske kirke v/ Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd og Kirkenes Verdensråd. Møtet mellom 45 representanter for verdens urfolk er et kirkelig bidrag i forbindelse med FNs urbefolkningstiår (1995-2005), og størstedelen av kostnadene ved arrangementet dekkes av Utenriksdepartementet. Over 20 av deltakerne kommer fra samiske samfunn i Norge, Finland, Sverige og Russland.

Under konsultasjonen skal sør- og nordamerikanske indianere, grønlandske inuiter, russiske samer og nenetser, australske aboriginer, afrikanske basarwa, ainufolk fra Japan, norske, svenske og finske samer drøfte forholdet mellom personlig spiritualitet, kulturell identitet og tilhørighet til landet.

Et kjennetegn ved de åndelige tradisjoner hos urfolk er at spiritualiteten er intimt knyttet til naturen. Vil oppgjør med tidligere overgrep mot urfolk innebære juridiske prosesser om eiendomsrett til land og vann? Hvilken forbindelse fins mellom urfolks naturforståelse/landtilknytning og kristen tro? Hva har kirken å lære av urfolks spirituelle tradisjoner?

Kirkenes Verdensråd har i mange sammenhenger bidratt til å rette søkelyset mot andre teologiske tilnærminger enn den vestlige kristendomsforståelsen. Organisasjonen har siden 1994 arbeidet med prosjektene "Evangelium og kultur" og "Livets teologi". Samisk kirkeråd har vært en aktiv bidragsyter i dette arbeidet gjennom å formidle impulser fra samisk kirkeliv.

Halvparten av deltakerne på Karasjok-konsultasjonen er kirkelige representanter mens de øvrige har annen erfaring fra arbeid med urfolksspørsmål.

Den norske kirkes Kirkemøte 1997 behandlet saken "Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv". I vedtaket heter det blant annet:

.... For å følge opp intensjonene - nasjonalt og internasjonalt - i det som er initiert i forbindelse med FN's internasjonale tiår for verdens urbefolkninger (1995-2004), ber Kirkemøtet de sentralkirkelige råd, samt de tre nordligste bispedømmene, om å fremme arbeidet lokalt, nasjonalt og internasjonalt med å trykke urbefolknings språk, kultur og landrettigheter, og derved følge opp budskapet til medlemskirkene fra LVFs Generalforsamling i 1997 og ILO-konvensjon 169.

86.654 stemte ved menighetsrådsvalget 1997

(17.02.1998)

Det ble avgitt 86.654 stemmer ved menighetsrådsvalget 12.-19. oktober 1997. Det er nesten 6.000 flere stemmer enn ved valget i 1993, - en økning på 7,3%. Stavanger bispedømme har hatt en økning i antall avgitte stemmer på nesten 40% siden forrige valg. Nord-Hålogaland har hatt en økning på nesten 32%. I tre bispedømmer har det vært en nedgang, størst var nedgangen i Hamar med vel 4%, men også Oslo og Bjørgvin har en liten nedgang på rundt 2%.

Bare 3,0% av de stemmeberettigede deltok ved valget mot 2,9% sist. (Antall stemmeberettigede er stipulert til 65% av befolkningen). Høyest er valgdeltakelsen i Nord-Hålogaland med 5,1%, fulgt av Hamar med 4,1% og Agder med 4,0%. Lavest var den i Oslo bispedømme med 1,4% og Borg med 2,1%.

Til tross for at Stortinget mener at oppslutningen om menighetsrådsvalgene bør økes, og at Kirkerådet har søkt særskilt om bevilgninger til dette formål, fikk ikke Kirkerådet en eneste krone til offentlighetssatsing i forbindelse med 1997-valget. - Tallene fra 1997-valget viser at oppslutningen om menighetsrådsvalget fortsatt er lav. Men de menighetene som har satset noe for å øke oppslutningen, har fått uttelling, sier rådgiver Per Tanggaard i Kirkerådet.

Ungdommen får en stadig sterkere posisjon i menighetsrådene. Ved forrige valg, som var første gang man fikk inn opplysninger om hvor mange som var valgt inn i menighetsrådene under 30 år, var prosentandelen 6,5. Andelen har nå økt til 8,6%. Av varamedlemmene til menighetsrådene er 8,0% under 30 år. Borg bispedømme har oppnådd Kirkemøtets mål om at minst 20% av medlemmene i kirkelige råd bør være under 30 år. På andreplass ligger Oslo med 13,0%. Tunsberg bispedømme ligger lavest med kun 4,1% unge under 30 år, etterfulgt av Sør-Hålogaland med 5,1%.

Antall forhåndsstemmer har økt med over 40% fra 1993 til 1997. 13% av stemmene ble avgitt som forhåndsstemmer i 1997 mot 9,0% i 1993. Flest var det i Nord-Hålogaland der 30% av stemmene ble avgitt som forhåndsstemmer. De øvrige bispedømmene ligger på mellom 7 og 18%. Lavest andel forhåndsstemmer hadde Agder med 7,1%. Agder var det eneste bispedømmet som hadde færre forhåndsstemmer enn ved valget i 1993.

Utskiftingen i menighetsrådene øker. Andelen nye medlemmer ved 1997-valget var på 77,5% mot 74,5% ved forrige valg. Størst har utskiftningen vært i Hamar bispedømme med 85,4%. Lavest har utskiftningen vært i de to nordligste bispedømmene med vel 68% nye medlemmer.

Det er fortsatt flest kvinner som blir valgt inn i menighetsrådene. Andelen holder seg forholdsvis konstant rundt 55%. Kvinneandelen er nå 55,7% mot 56% i 1993 og 54,5% i 1989. Det er bare Stavanger bispedømme som ligger under 50%. Der ble kvinneandelen blant menighetsrådene 48,8% ved valget sist oktober. Høyest kvinneandel er det i Tunsberg med 59,2%, tett etterfulgt av Hamar med 58,2% og Bjørgvin med 57,7%. Av varamedlemmene er 60% kvinner.

I 22,6% av menighetene ble valget avholdt begge valgdagene, men de fleste hadde bare en valgdag og den mest populære var 19. oktober, hvor 42,7% av menighetene gjennomførte valget. 34,7% av menigheten avholdt valget 12. oktober.

De fleste stemmer ble avgitt på en av de faste valgdagene, enten 12. eller 19. oktober. Kun 5,8% av stemmene ble avgitt på andre dager, bl.a. på en eller flere av dagene i valgukene, som det var åpnet adgang til for første gang ved 1997-valget.

Av landets 1309 menigheter, var det bare 13 som avholdt valget som forholdstallsvalg. I de øvrige menigheter ble valget avholdt som flertallsvalg. I 15 menigheter var det 2 lister og i 1 menighet 3

lister.

Det er valgt inn 8859 medlemmer i menighetsrådene og 6366 varamedlemmer.

Priv. til red.: Kontaktperson: Rådgiver Per Tanggaard i Kirkerådet, tlf.: 22 93 27 50, fax: 22 93 28 28

Karasjokerklæringen av 22. februar 1998

(24.02.1998)

Etter fire dagers møte i det samiske kjerneområdet vedtok 50 urfolkrepresentanter fra hele verden "Karasjok-erklæringen" søndag 22. februar 1998:

Vi, urfolk fra hele verden, møttes i Sapmi (Sameland), Karasjok i Norge, 18.-22. februar 1998.

Vi er Aboriginere i Australia, Ainu-folket i Japan, Amungme-folket i Vest Papua, urfolk i Zimbabwe, San-folket i Botswana, Aymara i Bolivia, Batwa i Rwanda, Cree i Kanada, Igorot i Filippinene, Inuit i Grønland, Masai i Tanzania og Kenya, Maya i Guatemala, Muscogee i USA, Nahuatl i Mexico, Terena i Brasil, Quichua i Ecuador, Samer i Norge, Sverige, Finland og Russland.

Denne historiske begivenheten var et felles arrangement mellom Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og Kirkenes Verdensråd. Det var første gang samefolket stod som vertskap for en internasjonal kirkelig urfolk-konferanse, og dette var den første globale konsultasjon om land og spiritualitet.

Vi kom for å dele våre erfaringer og fant styrke i å møtes. Vi har en dyp bevissthet om vårt forhold til Moder Jord og om vårt land og landområders hellighet. Vår identitet og kultur, vårt språk, vår livsfilosofi og vår åndelighet er knyttet til den totale balansen i skaperverket. Denne forbindelsen har gjort vår eksistens mulig til tross for undertrykkelse, utnyttelse og forsøk på assimilasjon fra dominerende sosiale, økonomiske, politiske, kulturelle og religiøse krefter.

Våre liv og vår åndelige arv står hele tiden, og i økende grad, overfor trusler. Vi trues av gruvedrift, tiltak for bevaring av ville dyr, tømmerhogst, vannkraftutbygging, militære installasjoner, øko-turisme og andre prosjekter. Denne utviklingen truer også våre språk. I tillegg har de grensene som kolonialismen trakk opp ved dannelsen av moderne stater, fragmentert og forstyrret våre folks måte å leve på. Ikke en gang våre hellige steder er unntatt fra slik vanhelligelse. Disse truslene har sin bakgrunn i utviklingsmodeller som rike, industrialiserte land har brakt med seg. Dette er land som forsøker å utnytte naturressurser uten hensyn til kommende generasjoner.

Globaliseringsprosessen innebærer også at vår egen måte å forholde oss til jorden på blir ødelagt. I økende grad ser vi på landområder som en handelsvare. Jordens hellighet går tapt. Fordi urfolk ikke selv har hatt kontroll over land og naturressurser har vi også fått splittelser og konflikter mellom urfolk. Dette fører inn i en individualisme som undergraver basisen for vårt kollektive liv. Det fører også til økende fattigdom blant urfolk.

Vi har også delt erfaringer om vår kamp mot disse truslene. Vi erklærer at jorden er en gave fra Skaperen og vi setter forvalteransvaret høyt, ikke bare for vår egen skyld, men for fremtidige generasjoner. Derfor er vi innstilt på å kjempe mot ødeleggelsen av våre landområder og vårt levesett.

Våre liv holdes oppe av Guds Ånd og alt ligger i Skaperens hånd. Denne visjonen gir oss styrke og retning i kampen for Moders Jords overlevelse - og for en rettferdig sameksistens blant verdens folk. Denne forståelsen må føre til handling, begrunnet i en felles tro som preges av solidaritet, verdighet og respekt.

Kirkene oppfordres til å se at de har mye å lære av urfolk når det gjelder forståelsen av Skaperverket som en helhet. Vi anerkjenner den støtte og det engasjement som kirkene har vist i kampen for urfolk. Likevel er det mye som står ugjort.

I tråd med Jesu Kristi lære som sier at "Jeg er kommet for at dere skal ha liv og overflod" (Joh. 10.10) og med ordene "...vi er alle ett legeme i Kristus, men hver for oss er vi hverandres lemmer"

(Rom. 12.5) i tankene, utfordrer vi

Menigheter og bispedømmer til å

minne hverandre på at å samarbeide med urfolk er en del av kirkens kall, etablere møteplasser for urfolk slik at de kan utveksle informasjon, og motivere til økt kunnskap om urfolks rettigheter, lytte til, respektere og støtte urfolk i alle aspekter av kirkens liv, fremme bevissthet og forståelse for urfolks levemåte.

Vi utfordrer kirker og kirkeråd til å

utdype viljen til å samarbeide med, og inkludere urfolk i kirker og kirkesamfunn, fremme samarbeid med urfolks organisasjoner, være pådrivere for at regjeringer skal ratifisere og implementere internasjonale konvensjoner som styrker urfolks rettigheter, utøve press mot næringsvirksomhet slik at disse respekterer urfolks rettigheter, oppmuntre og fremme muligheter for urfolks representative deltakelse i nasjonale og internasjonale fora der tema som berører urfolk behandles, trekke seg ut av all kontakt med næringsvirksomhet som er ansvarlig for aktiviteter der urfolk og andre mennesker kommer til skade, gi urfolk tilbake landområder som kirkene har tatt fra dem i tidens løp.

I anledning av Kirkenes Verdensråd (KV) 50 års-jubileum og i rammen av den kommende jubileumsfeiringen, utfordrer vi KV, og andre internasjonale kirkeorganisasjoner til å arbeide for

å gjennomgå og vurdere gjennomføringen av tidligere vedtak i KV og andre internasjonale kirkelige organer, å sikre at det blir etablert et program for urfolk på permanent basis, med følgende ansvarsområder: etablere et nettverk for spredning av informasjon blant kirker og kirkelige organisasjoner om urfolks kamp for sine rettigheter. fremme deltakelse av urfolk-representanter og spre dokumentasjon som kan gjøre effektivt påvirkningsarbeid i disse prosessene mulig: Det permanente Forum for Urfolk. Forhandlingene vedrørende FNs Urbefolknings-erklæring. Grundig gjennomføring av FN's Urbefolknings-tiår. Til sist henstiller vi til våre søstre og brødre blant urfolk over hele verden å styrke relasjoner og bånd oss i mellom, og fortsette kampen for anerkjennelse av våre rettigheter. Samtalen med kirkene, som vi startet i Karasjok, må fortsette. Kirkene i Finland, Norge, Russland og Sverige bør fortsatt utfordres til å støtte samene i deres kamp for land og verdighet."

Karasjok, 22.02.98

13,5 fondsmillioner fordelt til kirkelige tiltak

(24.02.1998)

Kirkerådet har fordelt 13,5 millioner kroner fra Opplysningsvesenets fond for 1998 til kirkelige tiltak. 6,05 millioner kroner er fordelt til bispedømmene til lokale og regionale søknader, 3,686 millioner kroner er fordelt på Kirkerådets arbeid med irkemøtets satsingsområder, 2,364 millioner kroner er fordelt til eksterne søkere og 1,4 millioner er avsatt til fordeling på søsterkirker i tråd med Kirkemøtets "Forbruk-og-rettfærd"-vedtak. I tillegg kommer 5 millioner kroner som er disponert av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, slik at det totalt blir fordelt 19 millioner kroner fra avkastningen av Opplysningsvesenets fond i 1998.

Ved årets tildeling har Kirkerådet ønsket å prioritere barne- og ungdomsarbeid. Til eksterne søkere er det satt av 1.304.000 kroner til dette formålet, inkludert dåpsopplæringsmidler til Institutt for Kristen Oppseding. I tillegg kommer 380.000 kroner som Kirkerådet har fordelt til eget arbeid med barne- og ungdom.

Av eksterne søknader har følgende fått midler til prosjekter innenfor satsingsområdet dåpsopplæring: Institutt for Kristen Oppseding 444.000 kroner, Norges KFUK-speidere, Norges Kristelige Studentforbund og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon 50.000 kroner hver, og Norges KFUM-speidere 25.000 kroner.

Innenfor området Det økumeniske tiåret/Kirker i solidaritet med kvinner er 550.000 kroner gått til Kirkelige ressussenter for mishandlede kvinner og 50.000 til Norsk kvinnelig teologforening.

Under satsingsområdet Ung i kirken er 180.000 kroner gått til Norges KFUK/M til prosjektet Voksnet nærvær og til generell driftsstøtte, 50.000 til prosjekt i regi av Kristen Idrettskontakt og samme beløp til Indremisjonsselskapet.

Innen området Kirkens arbeid blant mennesker med psykisk utviklingshemning har Diakonistiftelsen Lillebo fått 25.000 kroner.

Bibelselskapet har fått 100.000 kroner innen samisk kirkeliv og diverse misjonsorganisasjoner 40.000 innen området Kirken mot år 2000.

Til prosjektorientert diakonal satsing har Modum Bad fått 75.000, Norges KFUK/M har fått 250.000, Åpen kirkegruppe 125.000, For livsrett og menneskeverd 50.000, AAN 20.000 og Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag 255.000 til nettverksbygging, internasjonalt prosjekt og driftsstøtte. Under diverse prosjekter har Landslaget for kirkegårdskultur fått 75.000, Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon 100.000 og Hjemmenes Dåpsring 100.000 i driftsstøtte.

Det var i år 49 eksterne søknader på tilsammen 13,761 millioner kroner - mot 83 søknader på tilsammen 15,2 millioner i 1997.

Midlene til Kirkerådets eget arbeid innenfor Kirkemøtets satsingsområder ble fordelt slik: Plan for dåpsopplæring 150.000 kroner, Det økumeniske tiåret 175.000, Ung i kirken 230.000, Kirkens arbeid blant mennesker med psykisk utviklingshemning 280.000, Samisk kirkeliv 600.000, prosjektorientert diakonal satsing 275.000, mellomkirkelige prosjekter 200.000, diverse prosjekter 75.000, generelt innenfor satsingsområdene 1.000.000, og til disposisjon for Kirkerådet 701.000 kroner.

1,4 millioner kroner til søsterkirkene ble fordelt slik: 55.000 til utredning av retningslinjer for tildeling 1999, 445.000 til innkomne søknader til samarbeidstiltak i forhold til søsterkirker, 325.000 til regionale søknader til søsterkirker, 525.000 til misjonskonsulenter i bispedømmene og 50.000 til disposisjon for Samisk kirkeråd.

Tildelingen på 6,05 millioner kroner til prosjekter via bispedømmene ble fordelt slik: Oslo 890.000, Borg 520.000, Hamar 540.000, Tunsberg 660.000, Agder 600.000, Stavanger 530.000, Bjørgvin 560.000, Møre 320.000, Nidaros 550.000, Sør-Hålogaland 430.000 og Nord-Hålogaland 450.000.

Luthers lille katekisme i ny, nordsamisk utgave

(24.03.1998)

Luthers lille katekisme er stadig aktuell, også for samer. Nå er katekismen utkommet i ny oversettelse på nordsamisk, "Uhca kátekismusa". Prosten i Indre Finnmark, Per Oskar Kjølaas, har oversatt katekismen på oppdrag fra Samisk Kirkeråd.

Den nye oversettelsen bygger på den tysk-latinske teksten i de lutherske bekjennelsesskriftene. Det er første gang det foreligger en nordsamisk katekisme som er oversatt på dette grunnlaget. Tidligere oversettelser har bygd på ulike danske og norske katekismeutgaver.

Oversettelsen av katekismen følger språklig og stilmessig den nye nordsamiske oversettelsen av Det nye testamente og liturgirevisjonen. Samtidig har oversetteren forsøkt å ta vare på mest mulig fra den tidligere nordsamiske katekismetradisjonen.

Bibelprisen 1998 til Ola B. Johannessen

(24.03.1998)

Ola B. Johannessen, teatersjef ved Trøndelag Teater, er tildelt Bibelprisen 1998. Det er Det Norske Bibelselskap som deler ut Bibelprisen. I begrunnelsen for tildelingen heter det at Johannessen har ønsket å vise at Bibelens tekster fortsatt har noe å si dagens mennesker. Derfor leses Bibelen fra perm til perm på Trøndelag Teater i denne perioden.

Ola B. Johannessen har på mange måter gjeninnført den opprinnelige måten å bruke Bibelens tekster på, nemlig som høytlesning i det offentlige rom. Han har også i lang tid vært engasjert av hvordan Bibelens tekster blir lest. Gjennom tekstleserkurs og instruksjon for skuespillere og kirkelige tekstlesere har han vært med på å heve kvaliteten på høytlesning av bibeltekster.

Årets Bibelpris deles ut i håp om at det som gjøres ved Trøndelag Teater kan inspirere andre til noe liknende. Mange vil ha nytte av en systematisk og regelmessig offentlig lesning av Bibelens tekster i tiden fram til tusenårskiftet.

Brobyggerprisen 1998 til Aslam Ahsan

(24.03.1998)

Leder for ressurscenteret for Pakistanske Barn, Aslam Ahsan har mottatt Kirkeakademiens Brobyggerpris for 1998.

Prisen har han fått for sitt arbeid med å bygge bro mellom kulturer i det norske samfunn og for den utpregede grad av toleranse han er preget av.

I begrunnelse fra kirkeakademiens styre heter det bl.a.:

I de 27 år han har bodd i Norge har Aslam Ahsan markert seg som en viktig person norsk samfunns- og kulturliv. Mange lytter til ham med interesse og dyp respekt. Han arbeider for innvandrerbarnas sak, men er også en klok og dyktig talsmann for innvandrere i Norge generelt og har i årevis arbeidet for å bedre kontakten mellom dem og det øvrige samfunn.

Det har vakt betydelig oppmerksomhet at han som muslim, i de siste åtte år har arrangert julekveld for ensomme og enslige mennesker i sitt nærmiljø. Gjennom dette initiativet har han ikke bare vist en toleranse som man meget sjelden opplever i religiøs sammenheng, men han har også vært et forbilde ved å virkeliggjøre medmenneskelighet og nestekjærlighet på tvers av religiøse og etniske grenser.

Norske kirkeakademiers fellesråd har siden 1983 delt ut Brobyggerprisen til personer/institusjoner som har gjort en særlig innsats for å bygge bro mellom miljøer og grupper i vårt samfunn. Tidligere prisvinnere er bl.a. Carl Fredrik Engelstad, Kirkelig Kulturverksted, Inge Eidsvåg, Michael Melchior, Mari Boine, Petter Skauen, Simon Flem Devold og Hanne Sophie Greve.

Kirkeakademibevegelsen består av nesten 40 lokale akademier spredt ut over landet. De ønsker å være en bevegelse som tar kirkens kulturansvar alvorlig, blant annet ved å fremme dialog mellom kirken og enkeltmennesker og grupper innen kultur- og samfunnsliv. Kirkeakademibevegelsen ønsker å skape fora for fordypning og meningsbrytning om de evige spørsmål såvel som de tidsaktuelle problemer i kultur og samfunnsliv.

Nominasjon til ny biskop i Borg

(03.04.1998)

Borg bispedømmeråd har nominert følgende fire kandidater til ny biskop etter Even Fougner som fratrer 1. august i år: Generalsekretær Tor B. Jørgensen (53) i Det Norske Misjonsselskap (NMS), Stavanger, domprost i Oslo Ole Chr. Kvarme (50), sokneprest Bjørn Sandvik (60) og professor i praktisk teologi ved Menighetsfakultetet i Oslo, Olav Skjevesland (56).

Tor B. Jørgensen har vært generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap siden 1991. Han har tidligere arbeidet blant annet som medialeder og som Japan-misjonær i samme organisasjon.

Ole Chr. Kvarme var generalsekretær i Det Norske Bibelselskap i 10 år før han ble utnevnt til domprost i Oslo. Han har tidligere dessuten vært misjonsprest for Den Norske Israelsmisjon og leder for samme organisasjons senter for bibelske og jødiske studier i Jerusalem, (Caspari-senteret).

Bjørn Sandvik var i fire år forsker ved Stiftelsen Kirkeforskning før han i fjor gikk inn i vikarpresttjeneste i Oslo. Sandvik har tidligere blant annet arbeidet som bibeloversetter, som sekretær i Liturgikommisjonen og som sokneprest.

Olav Skjevesland har tidligere blant annet vært lektor ved Det Norske Diakonhjem, terapeut ved Blå Kors-klinikken i Tønsberg og rektor ved Menighetsfakultetets praktisk-teologiske seminar.

Etter at bispedømmerådets nominasjon nå er klar, sender departementet navnelisten ut til de stemmeberettigede ved bispevalget, - nemlig prester, vigslede diakoner og kateketer i offentlig stilling i Borg (Østfold og Akershus unntatt Asker og Bærum), prostene i hele landet, rektorene ved de praktisk-teologiske seminarene og de teologiske professorene. Etter at avstemningsresultatet er klart, avgir Kirkerådet og biskopene uttalelse før Kongen i statsråd utnevner ny biskop. Det skjer trolig før sommeren.

Formann i Borg bispedømmeråd, Magne Grønlien, er tilgjengelig for kommentarer på tlf.: 69 28 41 65 (priv.) og 90 92 18 91 (mob.)

Rapport fra Mellomkirkelig råds 'Kirkeasylutvalg' overlevert fredag 17.04.98:

(17.04.1998)

- Kirkeasyl har vist hva det innebærer å "lide med de lidende" Mellomkirkelig råds "kirkeasylutvalg" overleverte fredag rapporten "Kirkeasyl, - erfaringer, dilemmaer og veien videre" til sin oppdragsgiver. Rapporten taler i positive vendinger om "den levende moralimpuls hos mange mennesker som er aktivisert og som har overvunnet usikkerhet og frykt for å handle uten å vite konsekvensene". Utvalget fremhever det viktige ved at norske menigheter gjennom kirkeasylerfaringer blir mer bevisst på hva det innebærer å være en del av Jesu Kristi legeme som lider med de lidende i dagens verden.

Under ledelse av Tromsø-biskop Ola Steinholt har utvalget sett på norske menigheters erfaringer med kirkeasyl siden 1993. I mandatet for arbeidet var man spesielt bedt om å vurdere om det er behov for å utarbeide retningslinjer for menighetene i møte med mennesker som går i kirkeasyl.

Selv om rapporten sier nei til klare retningslinjer, gis det flere råd til menighetene.

Utvalget er kritisk til at menighetsråd fatter prinsipielle vedtak om at man ikke vil ha kirkeasyl i sin menighet. Man understreker at menigheten ikke kan avskjære seg fra et ansikt-til-ansikt-møte med mennesker på flukt.

Menighetsrådet frarådes å ta parti i den enkelte asylsak. - Det er ikke menighetens ansvar å sørge for at asylsøkeren får omgjort et vedtak om utsendelse fra Norge, heter det.

I rapporten fokuseres også på at såkalte støttegrupper rundt kirkeasylanter har skapt problemer for både kirkeasylanten og for menigheten. - Vårt arbeid vanskeliggjøres og vår troverdighet svekkes dersom vi lar oss bruke av grupper med en politisk dagsorden, heter det i rapporten.

Det tas et oppgjør med politikere som hevder at kirkeasylet "undergraver demokratiet". Ifølge rapporten er kirkeasylet en "sikkerhetsventil i et levende demokrati". - Et kirkeasyl er et uregelmessig verb som nettopp ved at det får lov til å eksistere vitner om at vi har et samfunn som er åpent og fleksibelt i forhold til nye utfordringer vi ikke har lovregulert eller har fasitsvar på, heter det.

- Spørsmålet om hvor kirkeasylanten bør bo og oppholde seg, bør ha som utgangspunkt at det er gudstjenesterommet som i egentlig forstand er det "hellige rom", heter det.

Rapporten ber dessuten prestene være tilbakeholdne med dåp og vigsel av kirkeasylanter.

Mellomkirkelig råd skal ta stilling til rapportens konklusjoner på sitt møte i Oslo 28.-29. mai.

90 % av de døpte ble konfirmert i Den norske kirke 1997

(04.05.1998)

I 1997 var det 39.063 unge som lot seg konfirmere i Den norske kirke. Det er bare døpte som kan konfirmeres og i 1982 ble det døpt 43.657 barn. Fjorårstallene viser at 89,5% av de som ble døpt i 1982, valgte å følge opp med å stå til konfirmasjon.

- Dette viser at konfirmasjonen står sterkt blant kirkens medlemmer. I forhold til det totale årskull 15-åringer er andelen konfirmanter i Den norske kirke synkende. I 1997 var andelen på 74 prosent. Denne nedgangen sier mer om den flerreligiøse kultur som har vokst fram i Norge den seneste generasjonen enn om oppslutningen om Den norske kirkes konfirmasjon, sier rådgiver Per Tanggaard i Kirkerådet.

Han har nettopp levert fjorårets kirkestatistikk til Årbok for Den norske kirke som kommer ut i løpet av et par uker.

Blant de 26 prosent av ungdomskullet som ikke ble konfirmert i Den norske kirke i fjor, var ca. to tredjedeler udøpte. Flere og flere har de seneste årene valgt å la seg døpe for å kunne ta del i kirkens konfirmasjon.

- Jeg synes det er grunn til å understreke at kirkens konfirmasjon holder sin posisjon godt når vi vet at andelen døpte i forhold til antall fødte her i landet var synkende helt fram til 1989. Siden 1990 har den årlige andelen døpte i forhold til antall fødte økt fra under 80 % til ca. 83-84 %. Det blir spennende å se hvordan dette slår ut når det gjelder oppslutningen om kirkelig konfirmasjon, sier Tanggaard.

Kirkemøtet 1997 vedtok en revisjon av Den norske kirkes Plan for konfirmasjonstiden. Nå gis menighetene både økt ansvar for kristendomsopplæringen av de døpte og større frihet til å velge undervisningopplegg. Noe av poenget med revisjonen var å sette konfirmasjonsundervisningen i sammenheng med hele kirkens dåpsopplæringsprogram. Dette programmet, som ble vedtatt i 1991, tar konsekvensen av at skolens kristendomsundervisning ikke lenger er kirkens dåpsopplæring.

I gjennomsnitt hadde hvert av kirkens 1311 sokn ca. 30 konfirmanter i fjor.

Planene klare for kirkenes feiring av år 2000

(07.05.1998)

Formuleringene er hentet fra visjonen til hovedkomiteen for kirkelig markering av Jubileum 2000 i Norge. Komiteen fokuserer tydelig på at det er Jesus, Gud som ble menneske, som skal stå i sentrum for markeringen.

- Dette blir den største mulighet vi vil få i vår generasjon til å vitne om Jesus Kristus og troen på Ham! År 2000 e.Kr. blir både en gave og en oppgave for oss som kirke og menigheter, sier jubileumskomiteens prosjektleder Svein Helge Rødahl.

- Det felleskirkelige preg er en avgjørende sak i seg selv. Vi ønsker å la enheten vise seg konkret, sier Rødahl.

Glede, fellesskap, solidaritet og håp. Med disse fire ord presenterer jubileumskomiteen sine ideer for kirkelig markering av år 2000. Glede over Han som ville komme, fellesskap med ham som kom og hverandre, solidaritet i en felles, global feiring med våre søsken over hele jorden og håp fordi vi kjenner ham som går foran oss og møter oss i den framtid vi går inn i.

Se lengre intervju med prosjektleder Svein Helge Rødahl

Følgende jubileumskalender er planlagt fra 1. søndag i advent 1999 til julen 2000:

1. søndag i advent, 28. nov. 1999:

Felleskirkelig hyrdebrev. 2000-års- lyset tennes i Betlehem og i Domkirkene. Skolegudstjenester og krybbevandring.

Julen 1999:

Ordet ble menneske. Juledags gudstjeneste - hovedsamlingen.

Nyttårshelgen 1999-2000:

I nært samarbeid med "Norge 2000 as". Nyttårsaften - «Ingen skal være alene». Midnattsgudstjenester. Lystenning og bønn 2 min. før midnatt.

1. nyttårsdag år 2000:

Bønnegudstjenester. Felles gudstjeneste i de prostier der det er mulig.

2. nyttårsdag (søndag):

Gudstjenester i alle kirker! Det nye årtusen, solidaritet og gjelds-slette i fokus.

Helligtrekongersdag, 6. januar år 2000:

Lokale familiefester - glede og fellesskap, solidaritet og håp.

Åpenbaringstiden år 2000:

Oppdraget er ikke fullført! Misjon i fokus.

Fastetiden:

Fasteaksjon - menighetens dugnad og folkegave.

Påsken år 2000:

Felleskirkelige korsvandringar og Oppstandelsesfester. Samisk feiring i fokus.

Pinsen år 2000:

Regionale pinsefester på 1. Pinsedag,

11. juni.

Felleskirkelige gudstjenester i de store offentlige rom. Vi samles til lovsang og glede, tro og håp i mangfoldig uttrykk.

Sommer år 2000:

Div. Sommerstevner i regi av kirkesamfunn og organisasjoner. Bl.a. TT i Tønsberg, Skjærgårdsgospel i Kragerø, Felles Sommerstevne i Sørlandsparken.

Høst år 2000:

"Dette tror vi " Felleskirkelig bok om troen, til utdeling og studium. Opplegg for skoleklasser - bl.a. CD-rom fra Bibelselskapet.

Allehelgensdag - siste søndag i Kirkeåret:

Kristus skal komme igjen! Forvent ning og håp.

Julen 2000:

Kristusfest.

- Det er selvfølgelig ikke meningen at alle skal gjøre alt, men bruke muligheten til å ta tak i noen av ideene. Dann felleskirkelige komitéer lokalt og regionalt og ta fatt på planleggingen. La ikke år 2000 komme uforberedt. Bruk anledningen til å rette oppmerksomhet på Jesus Kristus mange ganger og på mange måter i løpet av kirkeåret 1999 - 2000. Det er naturlig at kirkens lokale jubileumskomiteer etablerer en nær kontakt med kommunale 2000 års-komiteene, sier Svein Helge Rødahl.

For videre informasjon og hjelp, kontakt Jubileum 2000, boks 5816 Majorstua, 0308 Oslo, tlf. 22932750, eller bispedømmekontorene.

Biskop Gunnar Stålsetts preken ved vigslingsgudstjenesten

(25.05.1998)

Tekst: Joh 17,18-24 Kjære menighet

Nåde være med deg og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.

Nåde og fred er kirkens første hilsningsord. Med ønske om Guds fred, omfavnerde hverandre i læstadianerforsamlinger på Nordkalotten og i basismenigheter i Latin-Amerika.

De fleste av oss har et forhold til ordet fred: Fred med medmennesker og fred i verden. Fred med naturen. Fred i hjemmet. Fred på arbeidsplassen. De fleste vet også betydningen av fred med Gud.

Med ordet nåde er det kanskje annerledes. Det ordet fungerer ikke så godt lenger, verken i vårt daglige språk eller i vårt daglige liv. Unntatt når vi ber om å "la nåde gå for rett". Men nåde er kjerneordet i den kristne tro. "Av nåde er du frelst... det er Guds gave". Det er kortversjonen av evangeliet.

Det er innersiden av kristentroen. Begge disse ordene - nåde og fred - er det som gir klangbunn til dagens tekst om kristen enhet.

Når Jesus ber for enhet mellom sine disipler, ber han om at også vi som lever i det 20 århundre i dette landet og i denne byen, skal få leve av nåde og i fred med hverandre. Bønn for kristen enhet er bønn om nåde og fred for hele verden. For Nord Irland og Midtøsten, for Indonesia og Kosovo. Og det er i Jesu ånd, når vi utvider enhetsvisjonen til en bønn om fred mellom religionene. Uten fred mellom religionene - ingen fred mellom menneskene.

Teksten i dag er en del av det som kalles Jesu yppersteprestelige bønn. På vei til korset, bare noen steinkast borte, stanser Jesus i bønn. Han ber for sine forskremte disipler, og med dem for alle urolige, engstelige og motløse i byen vår i dag. En evangelisk trubadur for vår tid, Bjørn Eidsvåg, har tolket denne Jesu omsorg slik: "Eg ser at du e trøtt, men eg kan ikkje gå alle skrittå for deg. Du må gå de sjøl, men eg vil gå de med deg."

Bønnen om enhet og Jesu kors hører sammen. Den er ikke noe lettvent ønske om at vi alle måtte bli lykkelige og ha det bra. Enhet koster. Og korset er prisen. Han gikk til døden - de til livet.

I Johannesevangeliets form flyter historie og mysterium sammen på en egenartet måte. Vi står foran en virkelighet hvor vår fornuft ikke fanger alt, og hvor vårt eget språk blir fattig. Vi er i den del av vårt livsrom som vi kaller mysteriet. Jesus ber til sin Far om at vi alle må være ett "likesom du i meg og jeg i deg". Det er forholdet mellom Faderen og Sønnen, kristentroens dypeste mysterium, som er modell for kristen enhet. Dette mysteriet kan vi bare møte med ydmykhet.

Når mysteriet blir en måte å forstå kristen enhet på, blir en ting tydelig. Enhet er noe mer enn enighet. Kristen enhet er ikke basert på meningsfellesskap men på Kristusfellesskap. Fellesskap med Kristus er å ha del i hans liv og død og oppstandelse. Fellesskap med Kristus er å ha fellesskap med alle som lever i fellesskap med ham. Et fargerikt fellesskap i forsonet mangfold. Det er en slik enhet og samhörighet, et slikt fellesskap, som kan gi folk flest en forståelse av hva kristen tro dreier seg om - et nestekjærlighetens, tilgivelsens og toleransens liv. "Da vil verden skjønne at du har elsket dem, slik du har elsket meg," sier Jesus.

De første kristne var saktens uenig om mange ting, uten at det førte til splittelse. For ett var de felles om, det Paulus kaller "de første ting", slik vi allerede har hørt under vigslingshandlingen fra 1. Korinterbrev: "Jeg kunngjør dere...det evangelium jeg forkynte dere, det dere har mottatt og står på. Gjennom det blir dere frelst... For først og fremst overgav jeg dere det jeg selv har tatt imot, at

Kristus døde for våre synder etter skriftene, at han ble begravet, at han sto opp på den tredje dag etter skriftene, og at han ble sett av Kefas, av de tolv, av mer enn tohundre og til sist av meg - den ringeste av apostlene...." (1 Kor 15). Sist av meg. - Det er denne hellige overlevering - tradisjonen, bekjennelsen, forkynnelsen, som alltid må leve i en kirke som vil stå på apostlenes og profetenes grunnvoll og ha Kristus som hjørnestein. Og den vil leve så lenge det er mennesker som har sett Kristus.

Når denne bekjennelse får stå urokket, tåler den kristne menighet meningenes mangfold. Ja, er det ikke nettopp ved meningsbrytninger at tolkningen av Guds ord kan skje fra generasjon til generasjon? Er ikke dialogen med samtiden forutsetning for all forkynnelse av evangeliet?

Tekst og samtid må leses sammen. Menneskers liv må være med i tolkning og tyding. Det er like smertelig hver gang. Men det er bare slik kirken kan kommunisere fra slekt til slekt. Det er bare slik kirken kan møte det såkalte postmoderne samfunn. I møte med menneskers liv, med erfaringer og skiftende kulturer, har kirken forandret meninger om mange ting uten at det har forandret evangeliet. Det er derfor den kristne menighet er gjenkjennbar i sin gudstjeneste overalt i verden, "av hver nasjon og stamme" - selv om skikk og bruk er forskjellig.

Ingen har skrevet skarpere brev til menighetene enn Paulus. Han gikk ikke av veien for oppgjør verken med Peter eller andre av de "som gjaldt som støtter i menigheten", som han sier. Men med all sin stridbarhet og kritikk, er den samme Paulus også raus når det gjelder. Bare evangeliet blir forkynt! Også hos de som har annet syn enn ham på viktige spørsmål, ser han enheten i forkynnelsen av evangeliet: "Men enten det er meg eller de andre - dette forkynner vi, og det er dette dere har tatt imot i tro."

Vår tekst utfordrer oss på i dag nettopp på spørsmålet om kristen enhet og troens fundament. Dette tema aktualiserer en ny samtale i menighetene om hvorledes vi leser Skriften. Hva er det uforanderlige Guds ord i en foranderlig verden?

Lenge var kirkene tause i apartheidsproblemet i Sør-Afrika. Etter hvert ble det klart for de fleste at apartheid var en hån mot Gud som vår skaper og Kristus som vår Frelser, han som ikke gjør forskjell på folk. Noen mente at fordi de ikke fant noe bibelvers mot å behandle svarte som tredjegransmennesker, så var det ikke galt.

Etter mange års læresamtaler måtte det verdensvide fellesskap av lutherske kirker sette foten ned, og si til de medlemskirker som aksepterte apartheid: Dette er ikke forenlig med bekjennelsen til Kristus. Dette er ikke forenlig med et kristent menneskesyn. Det strider mot hele Bibelens ånd. Det dreier seg om alle menneskers like verd for Gud. Vi er alle skapt i Guds bilde og bekreftet av Kristus. Bare det er forenlig med evangeliet om at Gud ble menneske i Kristus.

I dag leser alle Bibelen slik. Og de som forsvarte apartheid har bedt sine svarte brødre om tilgivelse.

I vår kirke, som i mange andre kirker rundt om i verden står det i dag strid om andre spørsmål om menneskeverd og kristen tro: Kvinnens plass i kirken, menneskeverd ved livets grenser, homofiles funksjoner i kirken, kirken og miljøet, og det alltid tilbakevendende spørsmål om kirke og politikk, eller grensene for kirkens samfunnsengasjement. Vi vet alle at det er motstridende meninger på alle disse punkter i vår kirke. Men behøver frontene å være så fastlåste?

Mange har tro for å være underveis og fortsette dialogen. Noen har mistet tålmodigheten og gitt opp, gått i et slags indre kirkelig eksil, eller meldt seg ut. Andre mener at i ett eller flere av disse temaer står det om den evige sannhet, det urokkelige evangelium, hvorved vi blir frelst så sant vi holder fast på det. Er det ennå tid til samtale om hva som er troens bekjennelse og hva som er troendes meninger? Jesu bønn om enhet tvinger oss til å gå en ekstra mil med hverandre. Men vi må vokte oss vel for å bli for tålmodig på vegne av de som lider urett. Likevel ber jeg i dag, la oss gå ennå en

mil sammen. Vi er jo den samme kirke.

Å gjøre forskjell på troens fundamenter som står fast, og meninger som må brytes underveis, er også viktig av en annen grunn. Nettopp fordi vår kirke av mange blir sett på som et slags meningsfellesskap, hvor det er de rette meninger og manerer som setter skiller, er det mange som forholder seg til kirken ut fra hvilke meninger som kommer til uttrykk. Da blir det naturlig å melde seg ut så snart man er uenig med en prest eller biskop eller med et eller annet vedtak. For mange av de som har meldt seg ut av kirken, dreier det seg naturligvis om dyptgående personlige valg, et ærlig og gjennomtenkt nei til kristen tro. Men for mange andre er en utmeldelse ikke uttrykk for et farvel med barnetroen, men et farvel til formynderiet. Til dere vil jeg si, det er dåpen som er grunnlaget for medlemskap i kirken. I dåpen ble du tatt inn i kirken, inn i den troende menighet, slik det en gang lød med prestens hånd på ditt hode.

"Jeg innvier meg til dem, så de også skal være innviet ved sannheten," sier Jesus i dagens tekst. I vår dåp ble vi innviet til ham. Din dåpsattest står ved lag. Bruk den som det verdipapir den er til et aktivt, kritisk og byggende fellesskap i din lokale menighet. Ta kirken i bruk. Den er din.

Kristen enhet dreier seg naturligvis også om forhold mellom kristne kirker i verden. Derfor er det en spesiell sammenheng mellom dagen i dag og bønnen om kristen enhet, som jeg har gledet meg til å trekke fram, også fordi den belyser enhetens paradoks.

På denne dagen, den 24. mai, for 260 år siden opplevde John Wesley det han kaller "nådens dag". Han forteller i sin dagbok at han om morgenen leste Bibelens ord: "Du er ikke langt borte fra Guds rike". Og han husker teksten fra Salmenes bok: "Av det dype kaller jeg på deg, Herre. Herre, hør min røst, la dine ører akte på mine inderlige bønners røst! Dersom du Herre, vil gjemme på misgjerninger, Herre, hvem kan da bli stående".

Samme kveld gikk han, som han skriver, motvillig til et møte i Aldersgate Street, hvor det var en som leste fra Luthers fortale til Romerbrevet "Omkring et kvart før ni, mens han beskriver den forandring som Gud virker i hjertet ved troen på Kristus, kjente jeg mitt hjerte forunderlig varmt. Jeg kjente at jeg virkelig stolte på Kristus, på Kristus alene til min frelse, og en visshet ble meg gitt om at han hadde tatt bort mine, nettopp mine synder og frelst meg fra dødens og syndens lov."

Det er noe paradoksalt i dette at et møte med Luthers utleggelse av reformasjonens kjernestykke skulle bli grunnlaget for en ny kirke, metodistkirken, - en kirke som har vært til velsignelse også i vårt land, og som på mange vis vært en brobyggende kirke verden.

Derfor er nettopp dagen i dag, den 24 mai, en spesiell dag for kristen enhet - og for troens inderlighet. Den minner oss om en lengsel etter Gud som ikke er fremmed for vår tid, og den holder fram en spiritualitet som gir rom for det personlige, for hjertets varme - og for at noe nytt kan skje.

Det er sprengkraft og bærekraft i reformasjonens innsikt i troens vesen. Den har skapt ny historie, nytt liv og fred i mange plagede hjerter og sinn. Den kan også i dag snu opp ned på alle våre forestillinger om frelse, om det å være kristen, og løse oss fra de mange menneskelige bud og påbud. Får Kristus frigjort dere, så blir dere virkelig fri! Det er evangelisk og det er reformatorisk kristendom. Vi har ennå lang vei å gå før verden skal tro ved å se på enheten mellom de kristne. Vi må sammen bekjenne at fordømmelse - ikke fellesskap, ennå mange steder er det mest øredøvende inntrykk av kirken. Bokstav brukes mot Ånd. Fundamentalisme mot frihet.

Vi lever i en alvorstid - og vi merker det ikke. Boken skal lukkes for det blodigste århundre. Ved slutten av dette århundre må også kirkene for sin troverdighets skyld finne sammen i en botshandling. Vi må gjøre bot - omvende oss, bekjenne, angre og si: Aldri igjen! Skal dette århundres forbrytelser og krenkelser av mennesker; holocaust, rasisme av all slag - undertrykkelse av kvinner, av urbefolkning, utnyttelse av barn, umenneskelig fattigdom, overforbruk og

ødeleggelse av skaperverket,- skal vi føre alt dette videre inn i et nytt årtusen? Nei, vi vil bekjenne og be om tilgivelse. Bare slik kan vi bli satt fri fra vår felles skyld. Bare slik kan vi begynne på nytt. Bare slik kan våre barn - og alle verdens barn få leve i nåde og fred. For deres skyld, for jordens skyld, må vi våge utopien. Enhetens og fellesskapet utopi.

"Jeg kjente mitt hjerte forunderlig varmt," sa Wesley på en 24. mai-dag for mange år siden. Jeg tror det er en erfaring også for vår tid. Vi lengter etter å oppleve det varme hjerte. Vi lengter etter enhet og fellesskap mellom mennesker. Vi leter etter verdier som forener det timelige og det evige. Også vi, barn av vår tid venter - ja, også vi venter på "nådens dag".

"(Og) rekker våre hender frem som tomme skåler. Kom til oss Gud, og gi oss liv fra kilder utenfor oss selv". Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var er og være skal, en sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

Resolusjon fra Ungdommens Kirkemøte 25.-28. juni 1998: Norge 1998 - et flerkulturelt samfunn

(01.07.1998)

Innledning:

"Når en innflytter bor i landet hos dere, skal dere ikke undertrykke han. Dere skal behandle ham som en landsmann. Du skal elske ham som deg selv." 3.Mos.19.33-34a.

Møtet mellom mennesker med ulik bakgrunn, ulik kultur og ulik identitet er blitt en utfordring for et samfunn preget av kulturelt mangfold. Vi unge ønsker at kirken tar denne utfordringen på alvor, og setter denne saken på dagsorden med ydmykhet.

Som folkekirke bør vi møte alle mennesker med en åpen og inkluderende holdning. Vi ønsker å skape trygghet, trivsel og tro, uansett kulturell bakgrunn. Samtidig ønsker vi at flest mulig skal få et levende møte med Jesus. Fordommer og fremmedfrykt kan være en hindring i dette arbeidet. Derfor er det viktig at vi tar med oss det dobbelte kjærlighetsbud og den gyldne regel.

Målgruppen omfatter ikke bare de som har flyttet til Norge i den senere tid. Vi er alle del av et flerkulturelt samfunn. Det er viktig at vi unngår å gjøre innflytterne til en spesiell gruppe. De er våre landsmenn og medmennesker.

Mange av innflytterne har ressurser og et kulturelt mangfold som kan være en berikelse for alle. Vi ønsker å være en kirke for alle, med det mangfold og de behov som finnes. Dette forhindrer allikevel ikke at vi som kirke har en kristen identitet i møte med mennesker med en annen tro. Vi må sammen finne møteplasser der vi kan møtes som likeverdige.

Noen erfaringer tilsier at:

- Familiearbeid har vist seg å være en god arena.
- Det kan bli klikkdannelser når en inviterer grupper med ulik bakgrunn til å møtes til sosiale samlinger. Det blir lett en følelse av "vi og dere".
- Aktiviteter der en gjør noe sammen ut fra felles interesser virker inkluderende og kan fungere godt.
- Personlig kontakt er viktig. Det fungerer dårlig med gode planer dersom de ikke følges opp med vennsbyggende arbeid.

Noen konsekvenser for kirken kan være:

- Jobbe med integrering med utgangspunkt i de eksisterende aktivitetene i kirken.
- Holdningsskapende arbeid bør prioriteres. Det trenges en bevisstgjøring på våre skjulte fordommer. Vi ser at MOD (Mangfold og dialog)-opplegget kan være et godt redskap, og oppfordrer til at det blir tatt i bruk i menighetene.
- Oppfordre til samarbeid mellom kirkesamfunn og religiøse grupper på alle plan, for å nå felles mål som å bekjempe rasisme, vold, og intoleranse.
- Fremme økumenisk arbeid. Der det er hensiktsmessig bør det samarbeides om ungdomsarbeid på lokalplan for at ressursene kan utnyttes godt og fleksibelt.
- Bruke de pedagogiske muligheter som ligger i Plan for konfirmanttiden (PKT) for å la konfirmantene møte mennesker fra andre land, kulturer og kirker ansikt til ansikt. (Se Håndbok PKT

Resolusjon fra Ungdommens Kirkemøte 25.-28. juni 1998: Ung i kirken - del B

(01.07.1998)

Ungdommens Kirkemøte (UKM) er i stor grad enig i modell for samordning av kirkens ungdomsarbeid som var grunnlag for behandling av UiK i UK93.

Kirkemøtet må gi de nødvendige økonomiske forutsetninger og mandat.

UKM har følgende presiseringer og bemerkninger i forhold til foreliggende saksdokument:

1) STRUKTUR FOR UNGDOMSARBEIDET I DEN NORSKE KIRKE.

Vi ser at det kirkelige landskap er forskjellig og at ulike løsninger derfor må benyttes.

Aldersspennet på delegater bør være fra 15 til 30 år. Rådene bør bestå av 8-10 personer og 2/3 av representantene må være under 25 år. Sammensetningen av rådene bør skje i tråd med retningslinjene i Den norske kirke.

Det lokale plan

For ikke å binde opp ressurser i ungdomsarbeidet ønsker vi ikke å pålegge de enkelte menigheter å etablere ungdomsråd (UR). Vi ønsker å oppfordre de menigheter som har behov og som ser det mulig å opprette et ungdomsorgan, til å finne en passende og funksjonabel struktur.

Det regionale plan

Ungdomsting

Vi ser det som tjenlig for kirkens ungdomsarbeid å arrangere ungdomsting (UT) på bispedømme-(BD) plan.

Sammensetning:

Sammensetningen av UT og størrelsen må være tilpasset de enkelte BD. Som delegater bør det være ungdommer fra de enkelte menigheter og en delegat fra hver av de landsdekkende ungdomsorganisasjonene i bispedømmet, samt en ungdom fra bispedømmerådene dersom denne finnes. Medlemmene i ungdomsrådet har to delegater til det regionale ungdomstinget.

Funksjon:

UT bør ha som funksjon å inspirerende, samle, knytte bånd og behandle saker som unge er opptatt av.

UT fastsetter arbeidsoppgavene til ungdomsrådet på bispedømmeplan.

UT velger det regionale ungdomsrådet.

UT velger delegatene som skal representere BD i UKM.

Regionalt ungdomsråd

Sammensetning:

UR består av:

2 representanter fra de landsomfattende organisasjonene som finnes i bispedømmet

1 ungdomsrepresentant fra bispedømmerådene dersom denne finnes de øvrige representanter representrer menighetene.

Bispedømmets ungdomskonsulent er URs sekretær.

Funksjon:

UR skal arrangere ungdomsting.

UR skal følge opp UTs vedtak.

UR skal være bindeledd mellom det nasjonale og det lokale planet.

Det nasjonale plan

Ungdommens kirkemøte

UKM ønsker å forskyve møteplanen med ett år for at ungdomsrepresentantene i bispedømmeråd (BDR) kan være med på 2 UKM i løpet av sin valgperiode. UKM ønsker at neste UKM arrangeres i 1999.

Sammensetning:

UKM består av:

2 delegater fra hvert BD som velges for hvert møte.

Alle landsdekkende ungdomsorganisasjonene i kirken inviteres til å oppnevne en delegat

I tillegg inviteres representanter fra samarbeidspartnere til å delta som gjester.

2 av medlemmene i det nasjonale ungdomsrådet er delegater. De øvrige medlemmene kan delta som observatører.

Funksjon:

UKM bør ha som funksjon å inspirerende, samle, knytte bånd og behandle saker som unge er opptatte av.

UKM velger det nasjonale ungdomsrådet.

UKM fastsetter arbeidsoppgavene til det nasjonale ungdomsrådet.

Nasjonalt ungdomsråd

Sammensetning:

Minst 3/4 av rådet fra bispedømmene

1 ungdom fra Kirkerådet

1-2 fra organisasjonene

Funksjon:

UR skal arrangere UKM annethvert år.

UR skal utføre UKMs vedtak.

2 av medlemmene i UR har observatørstatus på Kirkemøtet (KM).

UR sørger for representasjon i økumeniske og internasjonale sammenhenger (se punkt under 5.4.3. I tillegg regnes NØU og EYCE).

Midlertidig ordning:

Vi ønsker å velge fem personer som fungerer som et nasjonalt ungdomsråd. Disse henstiller vi kirkerådet/KM å benytte seg av i det videre arbeidet med strukturen, fram til vi er i stand til å velge et nytt råd, på neste UMK. Vi anser dette som den relativt sett mest demokratiske måten å velge et slikt utvalg på.

2) UNGDOMSKONSULENT

UKM ønsker snarest å få en ungdomskonsulentstilling på sentralt plan i hel stilling.

Videre er det behov for en ungdomskonsulentstilling i hvert bispedømme.

Vi forutsetter at arbeidsgiver utformer stillingsinstruksen for ungdomskonsulentene slik at de reelt stilles til disposisjon for UT og UKM. Konsulentene må ha sin fokus på ungdomssaker vedtatt av UT, UKM og KM.

Resolusjon fra Ungdommens Kirkemøte 25.-28. juni 1998: 'Ung i kirken' - del A

(01.07.1998)

Bakgrunn:

UKM 98 har drøftet dokumentet "Ung i kirken" laget av Ungdomsutvalget, som omhandler ungdommens situasjon og plass i kirken i perioden 1988-1998. Dette inkluderer uttalelsen fra Bispemøtet høsten 1988, arbeidet med betenkningen "Ung i kirken" 1991, behandlingen på Kirkemøtet 1991, utarbeidelsen av betenkningen "Ung i kirken 93", Ungdommens Kirkemøtet 1993 samt Kirkemøtets behandling av saken "Ung i kirken" i 1993.

Dette arbeidet er veldig omfattende og berører mange forskjellige delaspekter. I tiden 1993-1998 har "Ung i kirken" dessuten vært et satsingsområde i Dnk i forhold til Særfond II midler, med hovedvekt på gudstjenestearbeid, konfirmantarbeid og ledertrening. Denne satsingen skal evalueres av Kirkemøtet i 1999.

Behandlingen av «Ung i kirken» på Ungdommens Kirkemøte 1993 og på Kirkemøtet i 1993 la også føringer for organiseringen av ungdomsarbeidet som UKM 1998 ønsket å diskutere og ta stilling til. Vi anser disse spørsmålene som særdeles viktige for fremtiden av ungdomsarbeidet i kirken. Vi føler at vi har klart å peke på punkter som oppleves som vesentlig for oss, men vi innser samtidig at vi ikke hadde nok tid til å diskutere de mange delaspektene grundig nok. Derfor ønsker vi å gi klart uttrykk for de endringer og tendenser vi ser, samtidig som vi er åpne for at det er andre aspekter som det må jobbes videre med.

Komiteens merknader:

Det er store lokale og regionale forskjeller i kirkens ungdomsarbeid. Noen bispedømmer har per i dag egen ungdomskonsulent, andre ikke. Noen menigheter har egen kateket / ungdomsarbeider, andre ikke. Dette fører til store forskjeller i aktivitetsnivå og kontaktflate.

I forbindelse med "Ung i kirken" har det vært gjennomført mange konkrete enkeltarrangementer og -prosjekter. Mange har vært vellykket og vi er takknemlige for mye positivt som har skjedd enkelte steder. Samtidig har disse prosjekter ofte vært veldig ressurskrevende, noe som ofte har ført til lite kontinuitet. Komiteens inntrykk er at få av disse prosjektene har ført til en varig vekst i ungdomsarbeidet. I tillegg har det ofte manglet et kontaktnett til å spre lokale erfaringer til andre steder.

Komiteen ønsker spesielt å peke på enkeltprosjekter som har vært gjennomført i forhold til egne ungdomsgudstjenester. Disse har i liten grad ført til en integrasjon av ungdommen i menighetens fellesskap.

Mange steder er det ikke bare vanskelig å integrere konfirmanter i gudstjenesten. Det er også mange ungdomsledere og unge voksne som ikke føler seg hjemme i gudstjenesten. Dette uroer oss. Vi stiller oss spørsmålet: Hvordan får vi ungdommen til å «ville» ta del i gudstjenesten?

Vi har ikke fasitsvar, men deler en visjon om at høymessen kan bli et møtested for alle mennesker i menigheten, hvor ungdommen, på lik linje med alle andre, føler seg inkludert og verdsatt. Dette er et fellesansvar for alle i kirken, de ansatte, menighetsrådet, men også alle andre menighetsmedlemmer, ungdommen inkludert. Viktige stikkord er for oss gjensidig anerkjennelse, inkludering og fellesskap.

Vi ønsker å peke på noen punkter, som er blitt viktige for oss i samtalen:

Når skal vi samles?

- Kan gudstjenesten starte også på andre tider enn klokka 11.00?

Vi mener at man bør tenke fleksibelt og bruke forskjellige tider ved forskjellige anledninger.

På hvilken måte skal vi samles?

- Følger vi i altfor stor grad et fast mønster i gudstjenesten?

Vi ønsker oss en levende gudstjeneste med mulighet for variasjoner:

- Sang- og musikkbruk som er bevisst på det mangfold som finnes innenfor kristen musikk, også når det gjelder liturgi (Salmer 1997 etc.).

- Vi ønsker også sakrale elementer som f.eks. stillhet, meditasjon.

- Kreativ bruk av instrumental musikk, bl.a. til meditasjon og bønn

- Elementer som veiledning i gudstjenesten i forhold til de enkelte ledd i gudstjenesten.

- Bruk av bibeltekster, f.eks. også til summing i smågrupper i benkene (se eksempel fra "Ordets skole").

- Bevisst og variert bruk av bønn for og med hverandre i stillhet, grupper eller i fellesskap.

- Mer informasjon om og fokusering på kollektformål.

- Aktualisering av forkynnelsen f.eks. gjennom temagudstjenester.

Denne listen skal ikke være fullstendig, men gi uttrykk for vårt ønske om variasjon. En variasjon med formål å gi mulighet for mer delaktighet i høymessen for alle i menigheten. Utgangspunktet må være gudstjenestefellesskapet, men dette må gjerne omfatte andre fellesaktiviteter. Vårt ønske er at ungdom, men også alle andre føler seg anerkjent og verdsatt i menigheten.

Vi tror at unge mennesker i stor grad er "flokkdyr" som trenger fellesskap med hverandre. Men vi er overbevist om at samarbeide og fellesskap på tross av alder og interesser vil gagne alle menighetsmedlemmer.

UKM 98 anmoder alle i kirken, unge og gamle, ansatte, menighetsråd og frivillige til å arbeide sammen med oss for å virkeliggjøre vår visjon om å gjøre gudstjenesten til et fellesskap som inkluderer alle aldersgrupper i menigheten med utgangspunkt i de forslagene som tidligere er nevnt av komiteen.

Resolusjon fra Ungdommens Kirkemøte 25.-28. juni 1998: Bønn og Bibel

(01.07.1998)

Utgangspunkt: Vi er opptatt av kirken og hvordan den fungerer.

Vi ønsker å sette fokus på Kristi legeme slik det er beskrevet i Bibelen. Gud gir av sine nådegaver for å gi legemet helhet og liv.

I hvilken grad er dette synlig i vår kirke?

UKM ønsker at nådegavene i større grad skal bli tydelige i kirken. Vi, Ungdommens Kirkemøte (UKM) 1998, har gjennom bønn og bibellesing opplevd at Gud forener oss. Vi tror på en Gud som har skapt oss, og som har makt til å forandre mennesket. Samtidig registrerer vi at ungdomsarbeid i Dnk sliter. Derfor ønsker vi å fokusere på det sentrale i bibel og bønnearbeidet som ligger til grunn og er retningsgivende for alt arbeid vi står i. Dette er grunnlaget for vekst og liv.

Denne resolusjonen er ment som en oppfølger til den resolusjonen som ble lagt frem på UKM 1993.

BØNNEARBEID:

"Kirken må prioritere bønnearbeidet i menigheten høyere. Dette gjelder i ungdommens eget arbeid og menighetens forbønn for de unge" (Fra resolusjonen fra UKM 93)

Med de erfaringer vi har samlet på UKM er det fremdeles mulig å komme lengre i dette arbeidet. Vi ønsker:

- 1) Fokusering på bønn som arbeidsform, der hvile og handling er uløselig knyttet til hverandre.
- 2) At menigheten ber fram nådegaver slik at hver enkelt blir klar over sine gaver og får frimodighet til å bruke dem.
- 3) Å tilrettelegge for at unge og eldre får erfare at Gud virker gjennom konkret og trofast forbønn. Eksempelvis gjennom bønneceller for ikke- kristne venner.
- 4) Kontinuerlig oppdatering på bønne- og takkeemner i gudstjeneste/menighetens øvrige samlinger

BIBEL:

Vi tror at Bibelen er levende og virkekraftig og ønsker at flere unge skal bli glad i den. Menighetene oppfordres til konkret og utfordrende bibelundervisning om tro, utrustning og kall til tjeneste. Dette for å gi den enkelte frimodighet til å stå i tjenesten. En slik undervisning må samtidig gi større rom for at unge selv får gå direkte til bibeltekstene og dele sine tanker og erfaringer i møte med dem. På den måten blir menigheten utrustet, en selv vokser i troen og flere får et personlig møte med Jesus.

Vi vil framheve, fra UKM 1998, noen erfaringer som vi tror kan være til hjelp og nytte i dette arbeidet:

- 1) "ordets skole"
- 2) alpha-kurs.

Enstemmig vedtatt.

Resolusjon fra Ungdommens Kirkemøte 25.-28. juni 1998: Seksualitet og kirkens forkynnelse

(01.07.1998)

Ungdommens Kirkemøte mener at kirken er og bør være en etisk premissleverandør i samfunnet. Vår erfaring er at forkynnelse av bibelens syn på seksualitet må forbedres i møte med ungdom. Kirken må ta ungdom og deres hverdag på alvor, og søke å komme inn i en konstruktiv dialog fremfor kun å presentere ferdige svar. Kirken bør derfor legge bedre til rette for at ungdom også på selvstendig grunnlag kan reflektere over spørsmål knyttet til seksualitet. På denne måten kan ungdom bli inspirert til å se positivt på Guds ord som veileder også i disse spørsmål.

Et viktig motiv for forkynnelsen bør være å bidra til at ungdom får et sunt og naturlig forhold til sin kropp og sine følelser. Forkynnelsen må i større grad fokusere på kjærlighet, toleranse, respekt og ansvar. Som kristne ledere ønsker vi å være ærlige ressurspersoner for våre ungdommer i deres møte med pubertet, forelskelse, kjæreste, sexpress og forventninger knyttet til et fremtidig samliv. Vi tror at vi gjennom en slik tilnærming lettere vil fremstå som troverdige overfor ungdommen.

Ungdommens Kirkemøte vil understreke at ekteskapet er en god og gudvillet ordning for samliv og seksuell utfoldelse. Kirken må alltid løfte fram denne ordningen! La oss streve etter å stå sammen om å styrke ekteskapets posisjon og å hindre misbruk av egen og andres seksualitet.

Kirken må skape rom for åpen og ærlig dialog preget av respekt for hverandres syn.

Enstemmig vedtatt.

Resolusjon fra Ungdommens Kirkemøte: Forbruk og rettferd

(01.07.1998)

Ungdommens Kirkemøte (UKM) 98 erkjenner og er glad for det viktige arbeid som er påbegynt i Den norske kirke som følge av saken "Forbruk og rettferd" på KM 1996. Men UKM ser at det fortsatt er utfordringer:

UKM henstiller Kirkerådet om å utarbeide et opplegg for miljøarbeid i menighetene. Dette arbeidet bør tilrettelegges på to måter: For ungdom bør det lages opplegg som tar høyde for de ulike gruppers forskjellige utfordringer. Vi ser for oss tre grupperinger: de fra 13-16, 16-19 og 19 +. For det andre et opplegg for menigheters bevisstgjøring i forhold til "Grønt kontor" og større miljøbevissthet ved arrangementer. Oppleggene bør utarbeides i samarbeid med Miljøheimevernet, og kan bli benyttet i allerede etablerte grupper.

Videre anmodes Kirkerådet om å utarbeide et miljøbudsjett og miljøregnskap i forbindelse med Kirkemøtet 1998,- som tydeliggjør det ansvar KM påtok seg i 1996. Dette konseptet bør så bekjentgjøres for menighetene.

I tillegg anmodes menighetene om aktivt å ta i bruk de opplegg som er utarbeidet for å verne om Guds Skaperverk, og at vårt forvalteransvar gjenspeiles i forkynnelsen.

Den norske kirke må fortsette å arbeide for rettferdig handel,- med utgangspunkt i et rettighetsperspektiv; produsentene har rett til å få en rettferdig pris for sine varer, og vi vil kreve at disse varene gjøres tilgjengelige for norske forbrukere. Spesielt gjelder dette varer som kaffe,te,ris, bananer og honning som er særlig viktige for produsenter i sør. Arbeidet med å øke tilgjengeligheten av rettferdige varer, som Max Havelar, må fortsette. Vi støtter opp om at Dnk bør handle rettferdige varer til kirkelige arrangementer.

Samtidig som vår henstilling går til Kirkerådet og menighetene vil vi som delegater og enkeltpersoner forplikte oss til å arbeide bevisst med oss selv, og i våre miljøer, for å verne om Guds skaperverk. Vi står fast ved at dette ikke er en særinteresse, men et særlig forvalteransvar vi har som kirke og kristne.

Enstemmig vedtatt.

Internasjonal konferanse om religionsfrihet 12.-15. august i Oslo

(10.07.1998)

Over 150 representanter for tros- og livssynssamfunn, regjeringer og akademiske institusjoner verden over møtes i Oslo i august for å diskutere tros- og livssynsfrihetens kår i 1998. Målet med konferansen som arrangeres av det norske Samarbeidsrådet for tros og livssynsamfunn og the Tandem Project i Minneapolis USA, er å rette søkelys på land som idag forbryter seg mot religionsfriheten og å vurdere FN's menneskerettighetsarbeid i den sammenheng.

- Religionsfriheten er fundamental for at vi kan utvikle forståelse for menneskerettigheter generelt. Derfor vil vi forsøke å engasjere mennesker og institusjoner i et internasjonalt nettverk som kan følge FN's virksomhet på dette feltet, sier Anne Sender som er programsekretær for konferansen.

- Konferansens viktigste målsetting er å utarbeide en strategi for hvordan FN, regjeringer, religiøse samfunn, livssynsorganisasjoner og akademiske institusjoner kan samarbeide for å gjøre religionsfriheten mer sentral i den internasjonale menneskerettighetsdebatten, sier Anne Sender som selv er norsk jøde.

FN's høykommissær for menneskerettigheter, Ms. Mary Robinson og statsminister Kjell Magne Bondevik kommer til konferansen for å delta ved en markering av 50 års jubileet for Menneskerettighetserklæringen 13. august. Statsråden for utvikling og menneskerettigheter, Hilde Frafjord Johnson, deltar også på konferansen.

Etter initiativ fra the Tandem Project i Minneapolis, USA har det vært arrangert flere liknende konferanser tidligere. Generalsekretær Stig Utne i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke er formann i organisasjonskomiteen for konferansen. Han tror at denne konferansen kan bringe internasjonalt menneskerettighetsarbeid et skritt videre:

- Konferanseprogrammet fokuserer på praktiske tiltak som kan overbevise regjeringer og FN om å flytte religiøs og livssynsmessig undertrykkning høyere opp på dagsorden når menneskerettigheter diskuteres. Det første målet er å danne et internasjonalt samarbeidsorgan og utvikle ordninger for å understøtte prosjekter på dette området. Jeg er glad for at den norske regjering nå ser ut til å gi dette området av menneskrettspolitikken høyere prioritet sier Utne. Konferansen er finansiert av Utenriksdepartementet.

- Selv om nesten 90 prosent av befolkningen her i landet er medlemmer av Den norske kirke har vi kommet langt i den interreligiøse samtalen i Norge. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn omfatter alle større kirkesamfunn i Norge, Islamsk Råd, Human-Etisk Forbund, Buddhistsamfunnet, Bahai og Alternativt Nettverk. Denne brede basis har sikret en sterk organisasjonskomite, sier Utne.

Den nye Oslo-biskopen Gunnar Stålsett blir en av konferansens tre presidenter. De andre to er den internasjonale representanten til FN for Won Buddhister, Dr. Chung-Ok Lee fra New York, og FN's spesialrapportør om religionsfrihet, professor Abdellefatah Amor fra Tunis.

Priv. til red.:

Media er velkomne til å dekke Konferansen om tros- og livssynsfrihet som arrangeres på Holmenkollen Park Hotel i Oslo i perioden 12.-15. August

Ta kontakt med programsekretær Anne Sender, tlf.: 22 92 28 83, fax: 47 22 93 28 28, e-post: rel.conf.@kirken.no eller red. Gunnar Westermoen i Kirkens Informasjonstjeneste, tlf.: 22 93 27 71, fax: 47 22 93 28 28, e-post: gunnar.westermoen@kirken.no

Norsk rovviltpolitikk tema på Samisk kirkeråds møte

(02.09.1998)

Samisk kirkeråd for Den norske kirke har møte i Lebesby, Finnmark, 8. og 9. september. Dette er det siste møtet i fireårsperioden. I november velger Kirkemøtet nye medlemmer til de sentrale kirkelige rådsorganene.

På møtet i Lebesby står blant annet norsk rovviltforvaltning på dagsorden. Med utgangspunkt i at reindriftsamer i det sørsamiske området ser på rovdyrplagen som en direkte trussel mot deres tradisjonelle næringsgrunnlag, vil Samisk kirkeråd se på fremtidige konsekvenser av Stortingets vedtak fra juni 1997. Der heter det at det fortsatt er en hovedmålsetting i Norge å sikre levedyktige bestander av alle de fire store rovdyrartene. Samtidig skal det opprettholdes et aktivt jordbruk med mulighet til å utnytte beiteressursene i utmark med sau og rein. (Se også St. meld. nr 35 (1996-97) Om rovviltforvaltning)

Samisk kirkeråd er høringsinstans for en meget følsom sak fra Anatomisk Institutt ved Universitetet i Oslo. Et utvalg har på universitetets oppdrag vurdert retningslinjer for bruk og forvaltning av skjelettmateriale. En ti-årig prosess fra etterkommerne etter to avrettede samer fra Kautokeino-opprøret i 1854, Aslak Hætta og Mons Somby, førte i 1996 til at levningene ble utvlevert og begravet på Kåfjord kirkegård ved Alta. Den prosessen førte til at utvalget ble nedsatt. Utvalgets rapport konsenterer seg da også om den samiske delen av skjelett materialet ved Anatomisk Institutt.

På møtet i Lebesby skal Samisk kirkeråd videre diskutere lokaliseringen av sitt sekretariat. Nå ligger dette i "Kirkens hus" i Oslo. Spørsmålet er hva man vinner, eller taper på å bygge opp et eget sekretariat i nærmere tilknytning til de samiske kjerneområdene.

Priv. til red.:

Møtet i Samisk kirkeråd finner sted på menighetshuset i Lebesby. Pressekontakt Gunnar Westermoen, mob.tlf. 93 09 49 58.

Kirke `98 er avlyst

(02.09.1998)

Kirkefagmessen "Kirke `98" på Info Rama i Sandvika 21.-23. oktober er avlyst. Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon inviterer i stedet til høstkonferanse på Hotel Rainbow i Sandvika 22. og 23. oktober.

Etter at Info Rama ANS ble kjøpt opp av Olav Thon Eiendomsselskap ved årsskiftet fikk Norges Varemesse driftsansvaret for messevirksomheten med virkning fra 1. juli. De seneste månedene har det av disse grunner vært stor usikkerhet omkring forberedelsene til "Kirke `98". Kirkens Arbeidsgiverorganisasjons arrangøransvar for "Kirke `98" var som ved tidligere kirkefagmesser basert på samarbeid med Info Rama.

Forhåndspåmeldte utstillere er nå løst fra sine avtaler med Info Rama, og får tilbakebetalt påmeldingsavgift. I Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon håper man det blir mulig å finne samarbeidspartnere slik at erfaringene fra "Kirke `94" og "Kirke `96" kan føres videre i nye kirkefagmesser.

Programmet på KA`s høstkonferanse tar utgangspunkt i konkrete behov hos ansatte og tillitsvalgte i menighetene. Det rettes særlig oppmerksomhet mot kirkens økonomi og kirken som arbeidsgiver. Konferanseprogram kan bestilles fra Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon, boks 5056 Majorstua, 0301 Oslo. Tlf.: 22 93 28 50, fax: 22 93 28 60, e-post: ka@ka.no

Kontaktperson: Oscar Johan Garnes, tlf.: 35 07 27 65, telefax: 35 07 28 16, e-post: oscar.garnes@ka.no

Møte i Lærenemnd for Den norske kirke 4. september

(02.09.1998)

Lærenemnd for Den norske kirke behandler Sunde-saken og Dingstad-saken på møte i Oslo fredag 4. september fra kl. 0900-1500. Møtested er Lysebu konferansesenter, Lysebuveien 12 (første vei til venstre etter Holmenkollen kapell).

Ledelsen for lærenemnda er tilgjengelig for spørsmål fra media ved møtets slutt fredag kl.1500 på Lysebu.

Lærenemnda hadde sitt første møte i juni, der nemnda startet behandlingen av to saker reist av Hamar biskop og Tunsberg biskop.

Biskop Rosemarie Køhn i Hamar anmodet i brev av 23. juni i år lærenemnda om å vurdere grunnlaget for kapellan Siri Sundes prestetjeneste i Den norske kirke etterat hun 28. juni 1997 inngikk partnerskap.

I brev av 20. mai i år bad biskop Sigurd Osberg, Tunsberg, nemnda om å vurdere Larvik-prosten Asle Dingstads fraskrivelse av biskopens tilsyn.

Nemnda fortsetter behandlingen på sitt møte 4. september etterat nemndas arbeidsutvalg har forberedt saken. Arbeidsutvalget består av nemndas leder, professor Torleiv Austad, nestleder professor Turid Karlsen Seim, og John Egil Bergem. Nemndas sekretær er Kirkerådets direktør Erling J. Pettersen.

Lærenemnda er et selvstendig sakkyndig organ som etter anmodning gir uttalelse i saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære. Medlemmer er alle tjenestegjørende biskoper, tre teologisk sakkyndige oppnevnt av de tre teologiske fakultetene - Inge Lønning (vararepresentant Kjetil Hafstad møter), Torleiv Austad og Ola Tjørhom, to teologisk sakkyndige valgt av Kirkemøtet - Bjørn Sandvik og Turid Karlsen Seim, og fire leke medlemmer valgt av Kirkemøtet - John Egil Bergem, Gunhild Hagesæther, Otto Krogseth og Torunn Laupsa.

- Uholdbart å utelukke kvinner ved bispenominasjonen i Agder

(04.09.1998)

Uttalelse avgitt av Kirkerådets komite for Det økumeniske tiåret, 4.september 1998.

Kirkemøtet har sluttet seg til Det økumeniske tiåret 1988 - 1998, - kirker i solidaritet med kvinner. Som det ligger i betegnelsen har intensjonen med dette tiåret vært å fremme et likeverdig og likestilt fellesskap mellom kvinner og menn i kirke og samfunn.

Komiteen for Det økumeniske tiåret, som ble vedtatt opprettet av Kirkemøtet i 1990, har drøftet bispenominasjonen i Agder. På bakgrunn av diverse intervjuer og avisinnlegg,- blant annet bispedømmerådsleder Jens Damsgaards "Svar på åpent brev i avisen 13.8.98", gjengitt i Fædrelandsvennen 18.8.1998, kan komiteen ikke forstå den faktiske situasjon annerledes enn at Agder bispedømmeråd på prinsipielt grunnlag har gjort et bevisst valg om å utelukke kvinnelige kandidater i den aktuelle bispenominasjonen. Bispedømmerådslederen viser til at det hittil bare er Oslo og Hamar som har nominert kvinner. Dette er jo riktig, men ved den senere tids nominasjoner i Borg og Stavanger der kvinner ikke ble med på lista, var likevel situasjonen en annen enn i Agders tilfelle. Det at kvinner ikke var nominert skyldtes ikke et bevisst valg i bispedømmerådene. Tvert i mot er det en kjent sak at i begge tilfellene var kvinner spurt, men de aktuelle kandidatene takket nei.

Komiteen for Det økumeniske tiåret beklager at Agder bispedømmeråd har valgt å utelukke eventuelle kvinnelige kandidater ved bispenominasjonen. Det er åpenbart at bispedømmerådet er på kollisjonskurs med det som er ordninger for Den norske kirke og det som kirken ved sitt øverste organ Kirkemøtet forøvrig står for når det gjelder likestilling og kvinners prestetjeneste. Det bærende prinsippet i dette er full likestilling mellom kvinner og menn på alle nivåer i kirken. Vi vil begrunne dette med å påpeke følgende:

- I forskrift om tilsetting av menighetsprest i Den norske kirke heter det: "Kvinner og menn har lik adgang til tilsetting som prest."

- I reglene om nominasjon ved utnevning av biskop heter det: "Det skal tilstrebes at både kvinner og menn blir nominert."

- Kirkemøtet i 1990 gjorde en rekke vedtak som gjaldt behovet for en jevnere fordeling av kvinner og menn på alle nivåer og i alle sammenhenger i Den norske kirke. Det ble her blant annet gjort vedtak om at kvinner bør oppfordres til å søke sokneprest- og prostestillinger og at "det ville vere ein rikdom for Den norske kyrkja om den også fekk kvinnelege biskopar".

- I forbindelse med behandlingen av bispedømmerådernes melding om tilsettinger vedtok Kirkemøtet i 1995 følgende: "Kirkemøtet registrerer at det mellom bispedømmene er ulik tilgang av kvinnelige søkere til prestestillinger. Det er fortsatt behov for å oppfordre og stimulere kvinner til å søke stillinger i alle bispedømmer og spesielt proste- og soknepreststillinger. Det er også fortsatt nødvendig at bispedømmerådene gjennom sin tilsettingspraksis spesielt vektlegger at kvinner og menn skal ha lik adgang til tilsetting som prest."

- Kirkemøtet i 1996 gjorde vedtak om at det er viktig at kvinnelige prester blir valgt inn i bispedømmeråd og sentrale kirkelige råd. Det minnet også om i vedtaks form, at bispedømmerådene har et særlig ansvar for å sikre en balansert kjønnsfordeling i ledende stillinger og faglige stillinger på bispedømmeplan.

Den norske kirke likestiller altså kvinners og menns prestetjeneste og har en bevisst strategi for å sikre en slik likestilling også i praksis. Samtidig gir Den norske kirke rom for kvinneprestmotstandere. Vi kan imidlertid ikke se at det gjør den aktuelle saken i Agder bedre at

bispedømmerådet på den ene side utelukker kvinner, samtidig som det på den andre nominerer en kvinneprestmotstander.

I det nevnte avisinnlegget nevnes det at biskopen skal være en samlende og integrerende lederfigur. Vi vil spørre om det ikke nettopp er resultatene fra den brede avstemningsrunden som ville gitt en pekepinn om hvem som vil være det, - er det nødvendig på forhånd å avgjøre at kvinners kandidatur ikke vil kunne være aktuelt i så måte?

Vi stiller oss også kritiske til at bispedømmerådet ikke har villet nominere kandidater over 60 år. Denne beslutningen er uheldig fra mange synsvinkler, blant annet i et kvinneperspektiv. Etter mange år med omsorgsansvar kan mange kvinner rundt de 60 ha overskudd og kapasitet til omfattende lederansvar.

Om det nå er slik at forholdene i Agder er så spesielt vanskelige når det gjelder vår kirkes visjon om et likestilt og likeverdig fellesskap mellom kvinner og menn, hva kan og bør Agder bispedømmeråd gjøre for å medvirke til at forholdene blir mer i overensstemmelse med det brede lag av Den norske kirke ellers i landet? Det mest nærliggende stedet å begynne kan kanskje være å rette seg etter gjeldende ordninger for Den norske kirke og å ta på alvor foreliggende vedtak fra Kirkemøtet, Den norske kirkes øverste organ, som Agder bispedømmeråd jo selv er en del av.

Konferanse om kirkelig vennskapssamarbeid i Hamar 4. - 5. september

(04.09.1998)

Over 60 representanter fra norske menigheter er påmeldt til "vennskapskonferanse" i Hamar 4. og 5. september. De samles for å la seg inspirere av et forholdsvis nytt fenomen i norsk kirkeliv: At norske menigheter inngår avtaler om vennskapssamarbeid med menigheter i andre land. "Når fellesskapet blir av kjøtt og blod kan våre øyne åpnes for alt vi har å lære av våre kristne søsken i andre kirker og kulturer" heter det i Mellomkirkelig råds veiledning om vennskapssamarbeid. Denne form for praktisk lokal-økumenikk har vært i kraftig vekst de seneste årene. I statistikken for menighetenes virksomhet i 1997 oppgir 225 av Den norske kirkes 1313 menigheter at de har avtale med en menighet i et annet land om vennskapssamarbeid.

Bak konferansen i Hamar står Kirkens Nødhjelp, Frikirkens Globale Informasjon og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Konferansen arrangeres i Storhamar kirke, Hamar, tlf.: 62 52 41 23. Kontaktpersoner: daglig leder Estrid Hessellund i Kirkens U-landsinformasjon eller internasjonal konsulent i Hamar bispedømme Bjørn Vilberg.

Samisk kirkeråd angriper rovdyrpolitikken

(09.09.1998)

Uttalelse fra Samisk kirkeråd (Den norske kirke), samlet til møte i Lebesby, Finnmark 8.-9. september 1998, vedrørende bruk av beiteområder og rovdyrplagen i de sørsamiske områder: Norsk rovdyrpolitikk er en trussel mot samisk reindriftsnæring og mot jordbruksinteresser generelt.

Norge er forpliktet på ILO-konvensjon nr. 169, men denne er i praksis blitt underordnet hensynet til vern av rovdyrstammer i Norge.

Samisk kirkeråd vil henstille til Storting og Regjering om at hensynet til tradisjonell reindriftsnæring må komme sterkere inn i forvaltningen av norsk rovdyrpolitikk. Vi ber myndighetene spesielt se på valg av kjerneområder for rovviltstammer i forhold til tradisjonell primærnæring.

Reindriftsnæringen er grunnleggende i den sørsamiske kultur. Den dramatiske tapsutvikling av dyr til rovvilt,- dokumentert i rapporter fra Reindriftsforvaltningen, innebærer en undergraving av selve livsgrunnlaget for sørsamene.

Samisk kirkeråd henstiller til representanter for reindriftsnæringen å utvide samarbeidet med andre næringsinteresser i det sørsamiske området i kampen mot rovdyrplagen.

I tillegg til rovdyrproblemet er uenighet om beiterettigheter en trussel mot det sørsamiske samfunn. Aursunddommen fra Høyesterett i 1997 oppleves som et eksempel på strukturell rasisme. Dommen som stadfester en 100 år gammel dom, innebærer at tradisjonell bruk av beiteområder ikke anses som juridisk holdbart argument i tvister mellom reindriftsnæringen og grunneierne. Dette viser at norsk lovanvendelse ikke tar hensyn til urfolks rettsoppfatning om alderstidsbruk.

Samisk kirkeråd vil se positivt på eventuelle initiativ om å få Aursunddommen belyst av den internasjonale domstolen i Strasbourg.

Samisk kirkeråd vil henstille til lokale menigheter der sørsamer bor å være oppmerksomme på de belastninger samene lever med som følge av nevnte forhold. Menigheter i det sørsamiske området oppfordres spesielt til bidra til samhandling og samtale mellom folk fra reindriften og folk fra lokalmiljøet ellers.

Uttalelse fra Mellomkirkelig råd: Jerusalem - en åpen by for alle

(09.09.1998)

Jerusalem har i flere årtusen hatt en sentral plass i mange menneskers bevissthet. Tidlig ble byen samlingspunkt for alle jøder. For kristne ble byen for alltid knyttet til Jesu virke og til hans død og oppstandelse. For muslimer er den for alltid knyttet til profetens Muhammeds liv og lære. Gjennom historien har byen vært åsted både for den frommeste gudsdyrkelse og de mest ødeleggende krigshandlinger.

Da FN vedtok opprettelsen av staten Israel, ble det samtidig vedtatt at Jerusalem skulle bli en internasjonal by, en by med en spesiell rettslig status, åpen og tilgjengelig for alle. Konflikten omkring Israels opprettelse førte til at det ikke ble slik. Byen ble delt. Da Jerusalem og Vestbredden i 1967 ble okkupert, ble Øst-Jerusalem annektert og hele byen gjort til hovedstad i Israel. Det internasjonale samfunn har ikke anerkjent dette. Byen har blitt det ypperste symbol på konflikten mellom palestinerne og Israel, et symbol som forteller at det neppe blir fred i dette landet før de to folk kommer til enighet om Jerusalem.

Når fredsprosessen i Midt-Østen nå langsomt beveger seg i retning av sluttforhandlinger, vil Jerusalem-spørsmålet igjen komme på dagsorden. I denne situasjon vil Mellomkirkelig råd be om at israelske myndigheter ikke foretar seg noe som ytterligere kan vanskeliggjøre disse forhandlingene. Forsøk på en geografisk utvidelse av byen bidrar til å øke spenningsnivået omkring de forestående forhandlingene. Rådet forutsetter også at israelske myndigheter ikke vanskeliggjør palestineres borgerrettigheter i byen. Det dreier seg også om naturlig inn- og utreise i byen, rehabilitering og nybygging av sine boliger, om respekt for nabolagene, og om å slippe trakassering fra ekstremistiske grupper.

Mellomkirkelig råd ber israelske myndigheter sørge for at Jerusalem blir en åpen by for alle som søker den av religiøse grunner. Palestinske kristne og muslimer fra Gaza og Vestbredden har i de senere år møtt vansker med å få adgang til byens hellige steder. Jøder, kristne og muslimer må fritt kunne søke sine hellige steder i hverdagen og ganske særlig i forbindelse med store religiøse høytider.

Vi nærmer oss totusenårs-feiringen for Jesu fødsel. Han ble født i Betlehem like utenfor Jerusalem. I snart to tusen år har kristne bodd i Jerusalem. Dagens situasjon kaller på en særskilt måte til årvåkenhet og forbønn for Jerusalems kirker, for deres ledere og folk.

Blant alle verdens byer har Jerusalem alltid hatt en spesiell status. Slik må det også bli i fremtiden. Jerusalem må bli en by som alle dens borgere har del i. Jerusalems rettslige og politiske status må avspeile at den er en by hvor to folk og tre religioner har de samme rettigheter og de samme plikter. En by hvor innbyggerne i gjensidig respekt for de tre religioners felles røtter, søker løsninger som er til det felles beste. En by åpen for alle troende.

Kirkens bønn vil alltid være at Jerusalem må bli en fredens og rettferdighetens by, et tegn for alle folk.

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet på nytt å advare mot dødshjelp

(21.09.1998)

"Menneskelivet som et absolutt gode er dypt rotfestet i vår kultur og vår rettspleie. Når spørsmålet om eutanasi idag reises med en styrke som aldri tidligere i vårt samfunn, er det et signal om at dette grunnleggende syn på mennesket er kommet under betydelig press.

I vår sterkt individsentrerte tid er det viktig å fastholde at mennesket må forstås i dets relasjoner, til Gud, til sine medmennesker og til skaperverket. Å si at mennesker i gitte situasjoner har en rett til å be om å få avsluttet livet, er å overlate et menneske til den ytterste ensomhet. Det er i livets mest sårbare faser at menneskelivet som fellesskapsprosjekt skal stå sin prøve.

Eutanasi er å overskride en absolutt grense i forhold til livets verdighet og hellighet. "

Disse formuleringene er hentet fra Kirkerådets forslag til Kirkemøte-uttalelse om eutanasi (aktiv dødshjelp). Til høstens Kirkemøte (8.-13. november) legges det fram en betenkning om eutanasi. På møtet i Kirkerådet denne uken ble det lagt fram et forslag til vedtak på Kirkemøtet. I dette forslaget heter det videre:

"Kirkemøtet vil utfordre menighetene til å gjennomtenke sine holdninger og prioriteringer overfor dem hvis liv er merket av lidelse og svakhet. Menneskene trenger kirkens diakoni som modig, varm og inkluderende og som vern om den enkeltes verd og integritet.

Kirkemøtet vil framheve betydningen av at det innen det diakonale arbeidet i menighetene også tilbys avlastning til familier som har alvorlig syke og døende boende hjemme, i samarbeid med kommunens pleie- og omsorgstjeneste." (KIRKEINFO)

Valg til Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd

(24.09.1998)

Adjunkt Gunvor Kongsvik (57) fra Tromsø og professor Bent Natvig (52) fra Oslo er de to nominerte kandidatene til å ta over som leder av Kirkerådet i Den norske kirke etter Oddbjørn Evenshaug som ikke kan gjenvelges etter å ha hatt denne fremtredende posisjonen i Den norske kirke i åtte år.

Også Mellomkirkelig råd står foran et lederskifte, ettersom Sigrun Møgedal ikke kan stille til gjenvalg etter to perioder og åtte år som leder. Her er lederkandidatene professor Tormod Engelsviken (55) fra Oslo og kapellan/prosjektleder Berit Lånke (48) fra Trondheim.

I Samisk kirkeråd er ass. fylkeslege Ole Matthis Hetta, Stavanger, nominert til gjenvalg som leder.

Valgene på både lederne og øvrige medlemmer av de tre sentralkirkelige rådene skjer på Kirkemøtet i Bergen 8.-13. november. Leder av nominasjonskomiteen er Olaug Vedvik Torset fra Kristiansand.

Gunvor Kongsvik, Tromsø, er den ene lederkandidaten til Kirkerådet. Hun har vært misjonær i Sør-Afrika og Etiopia for Det Norske Misjonsselskap. Hun har vært medlem av Nord-Hålogaland bispedømmeråd i åtte år, seks av dem som leder. Kongsvik har vært medlem av dirigentskapet på Kirkemøtet fire ganger. Hun har ellers blant annet vært leder av menighetsråd og vært medlem av en rekke styrer og råd.

Bent Natvig, Oslo, er professor i matematisk statistikk. Han har blant annet vært medlem av menighetsråd og fellestråd, og vararepresentant og medlem av Oslo bispedømmeråd.

Tormod Engelsviken, Oslo, er professor i misjonsvitenskap ved Menighetsfakultetet. Han har vært misjonær i Etiopia for Norsk Luthersk Misjonssamband, lærer ved Fjellhaug skoler, og hatt en rekke verv blant annet innen Lausanne-bevegelsen.

Berit Lånke er kapellan i Bakklandet menighet i Trondheim, men har for tiden permisjon for å være leder av det europeiske, kirkelige prosjektet "Pilgrimage 2000". Hun er vært medlem av Mellomkirkelig råd.

Kirkerådet skal bestå av en representant fra hvert bispedømme, foruten tre fritt valgte. Av de 14 medlemmene skal 10 være leke medlemmer, hvorav en kirkelig tilsatt, og fire prester. I tillegg er Bispemøtets preses oppnevnt av Bispemøtet som medlem av Kirkerådet.

Mellomkirkelig råd består også av en representant fra hvert bispedømme, hvorav minst fem skal være medlemmer av bispedømmeråd. Dessuten velges ett medlem på fritt grunnlag. Rådet har også noen medlemmer som oppnevnes av andre instanser eller som er medlem i kraft av andre verv.

Samisk kirkeråd består av åtte representanter, hvorav fem velges av Kirkemøtet. De øvrige tre oppnevnes av Sametinget, Bispemøtet og Kirkerådet. Både sør-, lule- og nordsamisk kirkeliv skal være representert i Samisk kirkeråd.

Uttalelse fra Menneskerettighetsutvalget under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke: Militærnekting, samvittighetsfrihet og forfølgelse

(30.09.1998)

Menneskerettighetsutvalget under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har på sitt møte 8. juni, 24. august og 28. september 1998 drøftet temaet militærnekting, samvittighetsfrihet og forfølgelse. I den sammenheng ønsker Menneskerettighetsutvalget å uttale følgende:

Militærnekting er i FN-systemet ved flere anledninger anerkjent som et samvittighetsspørsmål, blant annet beskyttet som en rettighet i henhold til artikkel 18 i Verdenserklæringen om menneskerettighetene av 1948 og artikkel 18 i Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter fra 1966. MR-Kommisjonen har eksplisitt definert retten til nekting av militærtjeneste som "a legitimate exercise of freedom of thought, conscience and religion" (Resolusjon 1987/46). Dette er stadfestet i flere resolusjoner siden, og Kommisjonen har rettet en appell til alle medlemsland om å se til at lovgivning og praksis blir deretter (Res 1995/83).

I det internasjonale samfunnet er det fremdeles 48 land som har verneplikt uten mulighet for alternativ tjeneste. I mange land straffes militærnektende med fengselsstraff fra noen måneder til 15 år. Man kan miste sivile rettigheter, eller bli innlagt på en lukket psykiatrisk institusjon. Fysisk tortur og avstraffelse er vanlig flere steder. I en krigssituasjon risikeres dødsstraff i flere europeiske land som Albania, Tyrkia, Bulgaria og Ungarn. Under krigen i Tsjetsjenia nylig førte mangelen på alternativ tjeneste til at et stort antall desertører ble henrettet av de militære myndigheter.

I Sentral- og Østeuropa forekommer det at en lovfestet mulighet til alternativ sivil tjeneste i mange tilfeller holdes skjult. Soldater får ikke tilstrekkelig informasjon fra myndighetene om en mulighet som - i prinsippet - finnes. På bakgrunn av de nye formene for krigføring, der blant annet målet om etnisk homogene områder skaper en ny logikk og brutalitet i krigføringen, er en slik situasjon uholdbar. I vår tid er tallet på sivile ofre i krig økende, og andelen utgjør 83 prosent.

Stadige "forbedringer" og nyvinninger på våpenteknologi hører med til et forverret bilde. Likevel er det kanskje den økende våpentilgjengeligheten og de tradisjonelle håndvåpnene og som er vår tids største utfordring i arbeidet for fred og nedrustning. Konflikt- og krigssituasjoner er ofte preget av voldsspiraler, og total mangel på kontroll og respekt for internasjonale konvensjoner og menneskerettigheter. Kirkene bidrar med å avhjelpe konsekvensene av krigens grusomheter, og er derfor av de fremste i arbeidet for å begrense produksjon og salg av håndvåpen.

I en økende brutalisering - også internt i mange militærsystemer - øker også behovet for å nekte militærtjeneste av samvittighetgrunner. For stadig flere blir det umulig å forsvare egen deltakelse i et militærapparat som søker å fremme målet om økt territorial kontroll og større innflytelsesfare. 40 millioner flyktninger og internt fordrevne er det tragiske resultat av de ulike konflikter og kriger. Mesteparten av disse er kvinner og barn. I økende grad finner vi også militærnektende blant flyktningene.

På denne bakgrunnen er Menneskerettighetskommisjonens resolusjon (1998/77) fra 22. april i år av stor betydning. Sammenhengen mellom militærnekting og behov for beskyttelse fra statlig forfølgelse understrekes sterkt i denne uttalelsen. På denne måten tydeliggjøres de flyktningepolitiske konsekvensene. Norge stemte for denne resolusjonen. Slik menneskerettighetsutvalget forstår denne uttalelsen må dette innebære en endring i norsk asylpolitikk, og at f.eks serbiske desertører kan innvilges asyl i Norge for militærnekting.

Norske myndigheter har hittil ikke vektlagt militærnekting/forfølgelsesfare som begrunnelse for

asyl. Humanitært opphold er riktignok gitt ved ytterst få tilfeller. Etter Flyktningekonvensjonen vil politisk oppfatning kunne dekke prinsippielt eller situasjonsbestemt begrunnet pasifisme. Vi understreker særlig at mange militærnekttere også flykter fra lange og grunnløse fengselsstraffer, med soning under svært kritikkverdige forhold.

I tillegg er det i vurderingen om asyl kan gis viktig å understreke at mange som flykter, er blitt utkommandert til kriger som ikke er anerkjent eller legitimert av det internasjonale samfunn, gjennom vedtak i FN's Sikkerhetsråd. Ved å gi asyl til mennesker som flykter for å slippe å delta i slik krigføring, er norske myndigheter samtidig med på å markere motstand mot denne formen for krigføring.

Menneskerettighetsutvalget kan ikke se at norsk innvandringspolitikk i tilstrekkelig grad tar på alvor militærnekteres rett til liv, beskyttelse og samvittighetsfrihet.

På denne bakgrunn vil Menneskerettighetsutvalget henstille til våre myndigheter om å:

- verne om retten til å nekte militæret av samvittighetsgrunner, også på annet grunnlag enn total pasifisme eller motstand mot bruk av masseødeleggelsesvåpen.
- arbeide for at alle stater med verneplikt skal ha reelle sivile alternativ til militær tjeneste, og at myndighetene bistår i å sikre tilstrekkelig informasjon om dette.
- konkretisere relevante FN-konvensjoner og resolusjoner inn i norsk flyktningepolitikk, hvor det tas tilstrekkelig hensyn til flyktninger som er militærnekttere eller desertører.
- I sin formannsskapsperiode i OSSE arbeide for at beskyttelse for militærnekttere og desertører sikres i langt større grad blant OSSEs medlemsstater enn hva tilfellet er i dag.

Bispemøte i Oslo 1. - 7. oktober

(30.09.1998)

De 11 biskopene i Den norske kirke samles til høstmøte i Oslo bispegård fra torsdag 1. til onsdag 7. oktober. I den forbindelse inviteres det til PRESSEKONFERANSE ved avslutningen av Bispemøtet, ONSDAG 7. OKTOBER 1998 KL. 1300 i Oslo bispegård, St. Hallvards plass 3 i Oslo. Protokoll fra møtet legges ut til lesning for pressen fra kl. 1230 samme sted. På pressekonferansen vil representanter for bispekollegiet redegjøre for saker på møtets dagsorden. Det vil også bli anledning for pressen til å komme med spørsmål om andre saker av interesse.

På bakgrunn av en betydelig utskifting i bispekollegiet de siste månedene og omorganisering av Bispemøtets sekretariat, vil biskopene bruke en del tid på hvordan arbeidet i Bispemøtet skal organiseres. Fra 1. august har Bispemøtet sekretær på heltid og sekretariat vil i løpet av høsten flytte fra Oslo bispegård til Kirkens hus i Oslo.

Ved valgene skal bispekollegiet velge preses, og for første gang er valgperioden ikke ett men fire år. Siden biskop Andreas Aarflot gikk av med pensjon 1. august, har visepreses Finn Wagle i Nidaros vært Bispemøtets preses. Det skal også velges ny visepreses og et tredje medlem av Bispemøtets arbeidsutvalg, begge verv for to år.

Bispemøtet vil bruke tid på å drøfte spørsmål som knytter seg til organisering og ledelse av prestatjenesten, der ett av hovedspørsmålene er om det er behov for grunnleggende reformer av prestens, prostens og biskopens tjeneste i Den norske kirke. Det er viktig for biskopene at organiseringen av prestatjenesten lokalt er slik at den sikrer gode arbeids- og utviklingsmuligheter for prestene, samtidig som det skjer en forsvarlig betjening av kirkens medlemmer. Siktepunktet med en omorganisering er ikke å løse de økonomiske problemene som mange bispedømmer sliter med, men å legge til rette for en kirke som er bedre i stand til å ta vare både på sine medlemmer og sine prester.

De betydelige økonomiske problemene som bispedømmene sliter med, står også på dagsorden som orienteringssak under Bispemøtet.

Biskopene skal også drøfte spørsmålet om alternativt biskoppelig tilsyn å bakgrunn av en henvendelse fra Kirkedepartementet. Departementet ber om at biskopene utreder de teologiske og ordningsmessige spørsmål som knytter seg til etablering av særegne unntaksordninger for alternativt tilsyn innenfor vår kirkeordning. Inntil 1995 ble spørsmålet om alternativt tilsyn drøftet særlig i forbindelse med kvinnelig biskop, mens det nå også gjelder tilsynsfraskrivelse med henvisning til homofilisaken.

Kontaktpersoner:

Bispemøtets preses Finn Wagle, tlf. 73 53 91 00, Bispemøtets sekretær Terje Fonk, tlf. 22 19 37 00. I forbindelse med pressekonferansen 7.10. Kirkens Informasjonstjeneste tlf 22 93 27 50 eller mobil 93 09 49 58.

Vedtak fra Lærenemnd for Den norske kirke samlet til møte i Oslo 8. oktober 1998

(09.10.1998)

VEDTAK I SAK REIST AV HAMAR BISKOP:

Ifølge forskriftene for Den norske kirkes lærenemnd avgir nemnda uttalelse "saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære" (§1). Det kan bare reises læresak "i saker som gjelder særlig tungtveiende spørsmål der det aktuelle læretema er av alvorlig og vidtrekkende karakter" (§7 annet ledd). Nemnda kan avvise "saker som etter sin karakter ikke finnes å burde foranledige nemndbehandling eller ikke ansees å gjelde grunnleggende spørsmål i sentrum av den evangelisk-lutherske lære" (§7 tredje ledd).

Den sak Hamar biskop har anmodet Lærenemnda å vurdere, dreier seg i hovedsak om de forvaltningsmessige konsekvenser av Kirkemøtets vedtak om at personer som lever i homofilt samliv, ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslet prest, diakon og kateket. Lærenemnda ser at de spørsmål som er reist, er av stor betydning for kirken, men finner likevel at det ligger utenfor dens mandat å vurdere konsekvensene av Kirkemøtets vedtak. Lærenemnda finner derfor å måtte avvise en realitetsbehandling av saken.

Enstemmig vedtatt.

Hamar biskop avholdt seg fra å stemme, fordi hun hadde reist saken.

VEDTAK I SAK REIST AV TUNSBURG BISKOP:

Ifølge forskriftene for Den norske kirkes lærenemnd avgir nemnda uttalelse "i saker som gjelder Den evangelisk-lutherske lære" (§1). Det kan bare reises læresak "i saker som gjelder særlig tungtveiende spørsmål der det aktuelle læretema er av alvorlig og vidtrekkende karakter" (§7, annet ledd). Nemnda kan ikke behandle forvaltnings spørsmål. Den sak Tunsberg biskop har anmodet Lærenemnda om å vurdere, kan isolert sett betraktes som et forvaltnings spørsmål, knyttet til tilsynsfraskrivelse. Saken har imidlertid tungtveiende læremessige implikasjoner, jfr. Den augsburgske bekjennelse, artikkel 28. Spørsmålet om kirkens enhet er også et tyngdepunkt i saken, jfr. Den augsburgske bekjennelse, artikkel 7. Lærenemnda vil derfor behandle den sak Tunsberg biskop har reist.

Vedtatt med 16 stemmer.

3 stemte mot.

1 fraværende.

Stig Utne i Mellomkirkelig råd: - Gledelig og fortjent fredspris

(16.10.1998)

- Dette er en gledelig og fortjent pristildeling. Freden i Nord-Irland er skjør og jeg håper prisen kan bidra til reell fred og forsoning og til at de mange dype sår kan leges, sier generalsekretær Stig Utne i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke om Nobels Fredspris 1998.

- Nord-Irland-konflikten er en langvarig, dyp og blodig konflikt hvor religion har vært en viktig del på begge sider. Prisvinnerne John Hume og David Trimble har blant annet utfordret religiøse ledere til å legge gammelt hat til side. Dette har vært et viktig element i å forberede løsninger på konflikten. Uforsonligheten mellom Nord-Irlands to kristne tradisjoner har vært et åpent sår for den verdensvide kristne kirke. Årets Fredspris er dermed også en honnør til de kristne i Nord-Irland som har vist at de er rede til å bryte opp fra mistenksomhet og hat, sier Stig Utne.

Statsbudsjettet for 1999 - hjelper dette utviklingslandene?

(30.10.1998)

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har i flere år kommentert Utenriksdepartementets budsjettproposisjon. Dette arbeidet kommer i tillegg til dialog med relevante beslutningstakere om en rekke spørsmål som har relevans for forholdet mellom rike og fattige land.

Budsjettet vi nå har fått lagt fram er det første levert fra en sentrumsregjering. På bakgrunn av at de partiene som nå har fått anledning til å prege budsjettet tidligere har vært blant de ivrigste forkjemperne for å tilgodese u-landene, var forventningene store.

Svakheter i budsjettforslaget

KISP vil uttrykke stor skuffelse over at den varslede opptrappingsplan av utviklingshjelpen ser ut til å være lagt på is. Når den offentlige bistanden fortsatt bare utgjør 0,88 prosent av brutto nasjonalinntekt er dette langt unna målet om en andel på 1,5 prosent, som Kristelig Folkeparti har vært en pådriver for. Midlene til dette finnes, blant annet i Oljefondet.

En slik opptrappingsplan kunne ha overlevd regjeringen, og vært et robust verktøy for norsk bistandspolitikk langt inn i de neste årtusen. KISP vil også imøtegå argumentene om at behovene for å stramme inn ikke gjør det mulig med et noe mer offensivt forslag til statsbudsjett.

Utviklingshjelpen investeres i utlandet, og vil i så måte ikke føre til noen større opphetning av norsk økonomi.

Prosentandelen blir enda lavere dersom vi gjennomgår de ulike postene i budsjettet. Når stadig flere områder nå blir regnet med til den offentlige utviklingshjelp (ODA), innebærer dette i praksis at den rene utviklingshjelpen som går til prosjekter i Sør, faktisk går ned. En slik utvikling hadde KISP ikke regnet med, sett i lys av at det er en u-landsvennlig sentrumsregjering som har fremmet forslaget.

Mange utgiftsposter som er tatt inn i bistandsbudsjettet går ikke til utviklingslandene. Dette er blant annet flyktingarbeid i Norge (kap 0195), miljøtiltak i Nord- og polarområdene (kap 0140 - 0195; jf s 23) og støtte til demokratiltak i OSSE-området (kap 0192), altså såkalte 03-midler. KISP ser at regjeringens hovedbegrunnelse for en slik prioritering er at dette skjer i tråd med retningslinjer gitt av OECDs utviklingskomite, DAC.

KISP har også innvendinger mot at den betydelige økningen i administrasjonstilskudd er ikke gitt tilfredsstillende begrunnelse. Videre har vi registrert regjeringens interesse for å påbegynne arbeidet med en større regulering av internasjonale valutaoverføringer. Et slikt tiltak har støtte fra KISP, men vi etterlyser likevel mer tydelige referanser til hvordan dette arbeidet er tenkt utført. Arbeidet med en internasjonal avgift på valutatransaksjoner er omfattende, og i et styringsredskap som statsbudsjettet er, ville en kort redegjørelse for dette arbeidet være på sin plass.

Gjeldsplanen er konkretisert i budsjettforslaget

KISP ser positivt på at Gjeldssletteiltak (kap 0166) nå er gitt en langt større tyngde gjennom forslaget til en gjeldssletteplan. Gjeldsplanen skal gjennomføres uten en finansiering over bistandsbudsjettet for land med Parisklubbavtaler, slik det framgår på s 171. Likevel ser vi på sidene før at Norges bidrag til HIPC-initiativet (Highly Indebted Poor Countries) skal tas fra bistandsdepartementet. Utenriksdepartementet er kjent med KISPs reservasjoner om at HIPC er for tett knyttet opp til strukturtilpasningsprogrammene.

KISP ser likevel positivt på forslaget i gjeldsplanen om at Norge kan bidra med gjeldsslette utover det som blir forhandlet fram innenfor en HIPC-ramme. Slik gjeldsslette skal gjelde for land som etter Norges oppfatning har en ikke-håndterbar gjeld etter at de ulike mekanismene innenfor HIPC-initiativet har trådd i kraft. Bare land som i utgangspunktet har hatt gjeld til Norge skal vurderes for slik ytterligere støtte. KISP ønsker en dialog med Utenriksdepartementet for å diskutere om støtte til gjeldsreduksjoner også i land som ikke hadde gjeld til Norge, kan komme inn under Gjeldsplanen. Dette kan blant annet være støtte til de enkelte lands gjeldfond, som nå bygges opp i stadig flere gjeldstyngede land, som Mosambik.

KISP ønsker ikke at disse midlene skal tas over bistandsbudsjettet, men foreslår at en del av Oljefondet kan brukes til gjeldsettergivelse. KISP ser at maksimal avkastning er det sentrale mål for plassering av oljemilliardene, men ber om at det arbeides for at en andel av disse midlene kan plasseres etter andre retningslinjer.

Fattigdomsorientering kombineres med økt støtte til næringsutvikling i Sør

KISP er glade for at opptrappingsplanen til Afrika fortsetter. Regjeringens satsing på primærhelse og primærutdanning er også reflektert i budsjettet. Dette arbeidet må koordineres bedre innenfor bilateral og multilateral bistand. Det blir vanskelig å måle effekt av støtte til sosial utvikling når dette arbeidet fra norsk side er dårlig koordinert.

Regjeringspartiene har tidligere argumentert for at mange av miljøtiltakene gjennomført i utviklingslandene ikke kan forstås som nasjonalt rettet. Derfor må de midlene som avsettes til slike formål ikke gå ut over de bevilgningene som primært har utvikling som målsetting, men komme i tillegg til disse bevilgningene. I Voksenåsen-erklæringen er det antydning at en internasjonal CO2-avgift er et godt tiltak for å finansiere globale miljøtiltak, særlig i utviklingsland. Dette er et forslag som KISP ber regjeringen arbeide mer aktivt med, også knyttet til klimamøtet i Buenos Aires i november. KISP ser at deler av posten internasjonale miljøtiltak ikke tas av 03-midlene, men omtales som ikke godkjent av DAC, noe som er i tråd med hva KISP tidligere har uttalt.

KISP er på samme måte positiv til at regjeringen ønsker å vektlegge støtte til næringsutvikling. Samtidig med at deler av investeringsstøtteordninger og eksportstøtteordninger reduseres, ønsker regjeringen å tenke nytt rundt nye og ubundne finansieringsordninger. KISP ser at regjeringen har en bevissthet rundt at disse tiltakene ikke skal påføre utviklingslandene økte gjeldsbyrder.

Fra opplistingen nevnt i vedlegg 3, vil KISP særlig understreke viktigheten av økte investeringer i u-landene, støtte til Sør-Sør-samarbeid og økt bruk av leveranser fra Sør i bistandsarbeidet. Dette arbeidet oppfordres regjeringen til å bringe inn i DAC og andre relevante fora. Internasjonale menneskerettighetskonvensjoner og viktigheten av å sikre miljøstandarder ved næringsutvikling, er sentralt for KISP. Vi ønsker å delta i en dialog med Utenriksdepartementet for å komme med innspill til strategi for støtte til næringsutvikling i Sør.

Kort om opplysningsarbeid i Norge

Regjeringen skriver korrekt nok at støtten til opplysningsarbeid er økt. Dette er et viktig politisk signal, siden KISP holder fram at en bevisst folkelig opinion er en viktig forutsetning for en framtidig styrking av utviklingsarbeidet. Likevel er det grunn til å minne om at støtten fortsatt bare er på 0,58 prosent av budsjettet, noe som er langt unna det to av regjeringspartiene selv uttrykte som et mål i sin mindretallsmerknad i Komitéinnstilling 229 (1995-96). Her ble det framholdt at en andel på 1,5 prosent til opplysningsarbeid var en målsetting. KISP ønsker en tilbakemelding på hvordan denne målsettingen skal oppfylles.

Uttalelse fra Komiteen for Internasjonale spørsmål under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, 30.10.98:

(30.10.1998)

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har i flere år kommentert Utenriksdepartementets budsjettproposisjon. Dette arbeidet kommer i tillegg til dialog med relevante beslutningstakere om en rekke spørsmål som har relevans for forholdet mellom rike og fattige land.

Budsjettet vi nå har fått lagt fram er det første levert fra en sentrumsregjering. På bakgrunn av at de partiene som nå har fått anledning til å prege budsjettet tidligere har vært blant de ivrigste forkjemperne for å tilgodese u-landene, var forventningene store.

Svakheter i budsjettforslaget

KISP vil uttrykke stor skuffelse over at den varslede opptrappingsplan av utviklingshjelpen ser ut til å være lagt på is. Når den offentlige bistanden fortsatt bare utgjør 0,88 prosent av brutto nasjonalinntekt er dette langt unna målet om en andel på 1,5 prosent, som Kristelig Folkeparti har vært en pådriver for. Midlene til dette finnes, blant annet i Oljefondet.

En slik opptrappingsplan kunne ha overlevd regjeringen, og vært et robust verktøy for norsk bistandspolitikk langt inn i de neste årtusen. KISP vil også imøtegå argumentene om at behovene for å stramme inn ikke gjør det mulig med et noe mer offensivt forslag til statsbudsjett.

Utviklingshjelpen investeres i utlandet, og vil i så måte ikke føre til noen større oppheting av norsk økonomi.

Prosentandelen blir enda lavere dersom vi gjennomgår de ulike postene i budsjettet. Når stadig flere områder nå blir regnet med til den offentlige utviklingshjelp (ODA), innebærer dette i praksis at den rene utviklingshjelpen som går til prosjekter i Sør, faktisk går ned. En slik utvikling hadde KISP ikke regnet med, sett i lys av at det er en u-landsvennlig sentrumsregjering som har fremmet forslaget.

Mange utgiftsposter som er tatt inn i bistandsbudsjettet går ikke til utviklingslandene. Dette er blant annet flyktningearbeid i Norge (kap 0195), miljøtiltak i Nord- og polarområdene (kap 0140 - 0195; jf s 23) og støtte til demokratitiltak i OSSE-området (kap 0192), altså såkalte 03-midler. KISP ser at regjeringens hovedbegrunnelse for en slik prioritering er at dette skjer i tråd med retningslinjer gitt av OECDs utviklingskomite, DAC.

KISP har også innvendinger mot at den betydelige økningen i administrasjonstilskudd er ikke gitt tilfredsstillende begrunnelse. Videre har vi registrert regjeringens interesse for å påbegynne arbeidet med en større regulering av internasjonale valutaoverføringer. Et slikt tiltak har støtte fra KISP, men vi etterlyser likevel mer tydelige referanser til hvordan dette arbeidet er tenkt utført. Arbeidet med en internasjonal avgift på valutatransaksjoner er omfattende, og i et styringsredskap som statsbudsjettet er, ville en kort redegjørelse for dette arbeidet være på sin plass.

Gjeldsplanen er konkretisert i budsjettforslaget

KISP ser positivt på at Gjeldssletteiltak (kap 0166) nå er gitt en langt større tyngde gjennom forslaget til en gjeldssletteplan. Gjeldsplanen skal gjennomføres uten en finansiering over bistandsbudsjettet for land med Parisklubbavtaler, slik det framgår på s 171. Likevel ser vi på sidene før at Norges bidrag til HIPC-initiativet (Highly Indebted Poor Countries) skal tas fra bistandsdepartementet. Utenriksdepartementet er kjent med KISPs reservasjoner om at HIPC er for

tett knyttet opp til strukturtilpasningsprogrammene.

KISP ser likevel positivt på forslaget i gjeldsplanen om at Norge kan bidra med gjeldsslette utover det som blir forhandlet fram innenfor en HIPC-ramme. Slik gjeldsslette skal gjelde for land som etter Norges oppfatning har en ikke-håndterbar gjeld etter at de ulike mekanismene innenfor HIPC-initiativet har trådd i kraft. Bare land som i utgangspunktet har hatt gjeld til Norge skal vurderes for slik ytterligere støtte. KISP ønsker en dialog med Utenriksdepartementet for å diskutere om støtte til gjeldsreduksjoner også i land som ikke hadde gjeld til Norge, kan komme inn under Gjeldsplanen. Dette kan blant annet være støtte til de enkelte lands gjeldfond, som nå bygges opp i stadig flere gjeldstyngede land, som Mosambik.

KISP ønsker ikke at disse midlene skal tas over bistandsbudsjettet, men foreslår at en del av Oljefondet kan brukes til gjeldsettergivelse. KISP ser at maksimal avkastning er det sentrale mål for plassering av oljemilliardene, men ber om at det arbeides for at en andel av disse midlene kan plasseres etter andre retningslinjer.

Fattigdomsorientering kombineres med økt støtte til næringsutvikling i Sør

KISP er glade for at opptrappingsplanen til Afrika fortsetter. Regjeringens satsing på primærhelse og primærutdanning er også reflektert i budsjettet. Dette arbeidet må koordineres bedre innenfor bilateral og multilateral bistand. Det blir vanskelig å måle effekt av støtte til sosial utvikling når dette arbeidet fra norsk side er dårlig koordinert.

Regjeringspartiene har tidligere argumentert for at mange av miljøtiltakene gjennomført i utviklingslandene ikke kan forstås som nasjonalt rettet. Derfor må de midlene som avsettes til slike formål ikke gå ut over de bevilgningene som primært har utvikling som målsetting, men komme i tillegg til disse bevilgningene. I Voksenåsen erklæringen er det antydning at en internasjonal CO₂-avgift er et godt tiltak for å finansiere globale miljøtiltak, særlig i utviklingsland. Dette er et forslag som KISP ber regjeringen arbeide mer aktivt med, også knyttet til klimamøtet i Buenos Aires i november. KISP ser at deler av posten internasjonale miljøtiltak ikke tas av O3-midlene, men omtales som ikke godkjent av DAC, noe som er i tråd med hva KISP tidligere har uttalt.

KISP er på samme måte positiv til at regjeringen ønsker å vektlegge støtte til næringsutvikling. Samtidig med at deler av investeringsstøtteordninger og eksportstøtteordninger reduseres, ønsker regjeringen å tenke nytt rundt nye og ubundne finansieringsordninger. KISP ser at regjeringen har en bevissthet rundt at disse tiltakene ikke skal påføre utviklingslandene økte gjeldsbyrder.

Fra opplistingen nevnt i vedlegg 3, vil KISP særlig understreke viktigheten av økte investeringer i u-landene, støtte til Sør-Sør-samarbeid og økt bruk av leveranser fra Sør i bistandsarbeidet. Dette arbeidet oppfordres regjeringen til å bringe inn i DAC og andre relevante fora. Internasjonale menneskerettighetskonvensjoner og viktigheten av å sikre miljøstandarder ved næringsutvikling, er sentralt for KISP. Vi ønsker å delta i en dialog med Utenriksdepartementet for å komme med innspill til strategi for støtte til næringsutvikling i Sør.

Kort om opplysningsarbeid i Norge

Regjeringen skriver korrekt nok at støtten til opplysningsarbeid er økt. Dette er et viktig politisk signal, siden KISP holder fram at en bevisst folkelig opinion er en viktig forutsetning for en framtidig styrking av utviklingsarbeidet. Likevel er det grunn til å minne om at støtten fortsatt bare er på 0,58 prosent av budsjettet, noe som er langt unna det to av regjeringspartiene selv uttrykte som et mål i sin mindretallsmerknad i Komitéinnstilling 229 (1995-96). Her ble det framholdt at en andel på 1,5 prosent til opplysningsarbeid var en målsetting. KISP ønsker en tilbakemelding på hvordan denne målsettingen skal oppfylles.

Uttalelse: - Trygghet og tilbakevending

(06.11.1998)

KISP har som fagorgan i Den norske kirke i lang tid deltatt med innspill til norsk asyl- og flyktningepolitikk. Dette engasjementet har vært grunnlagt i overbevisningen om at det fortsatt er avstand mellom de standardene for beskyttelse som Flyktningekonvensjonen rommer og norsk flyktningepolitikk. KISP er kjent med at en slik garanti er gitt i utlendingsloven fra 1988. Her henvises det særlig til § 4 der det understrekes: "Loven skal anvendes i samsvar med internasjonale regler".

For å reise en bevissthet omkring de internasjonale rettslige beskyttelsesinstrumentene, særlig knyttet til retur av flyktninger, viser KISP til artikkel 33 i Flyktningekonvensjonen fra 1950. Her heter det at ingen stat kan utvise eller avvise en flyktning. Prinsippene for tilbakevending er altså at ingen skal returneres til et område hvor en risikerer forfølgelse. Dette såkalte "non-refoulement"-prinsippet, er også bekreftet i utlendingslovens § 15.

Samtidig vil KISP utvide fundamentet knyttet folkerett og norsk rett, til også å inkludere de sosiale og humanitære hensyn. Kirkelig virksomhet søker i all sin diakonale virksomhet å etterstrebe en helhetlig diakoni som ivaretar en helhetlig menneskesyn. Kirken må søke å være til stede hos dem som trenger det mest, og her har flyktningene bidratt både til inspirasjon og til utfordring for norske menigheter.

Tilbakevending som politisk intensjon

Norsk flyktningepolitikk har siden 1992 hatt et uttalt mål at flyktninger og asylsøkere skal vende tilbake til sine hjemland når beskyttelsesgrunnlaget opphører. Rapportene Repatriering - En vurdering av aktuelle ordninger til et tiltaksprogram (1990) og Beskyttelse i fokus (1992) legger noen av premissene for denne politikken. Regjeringens forslag til Stortinget ble meldt i Stortingsmelding 17 (1994-95), kalt "Om flyktningepolitikken".

Erfaringer med mennesker som velger å reise tilbake til sitt hjemland gir nå grunn til en vurdering av den politikken som er valgt. I forhold til det ønsket som ble uttalt på begynnelsen av 90-tallet, er det innlysende at en liten andel av de som kommer til Norge, faktisk går til det skrittet å vende tilbake. Når det er så stort avvik mellom intensjoner og praksis, må det være grunn til å spørre om grunnene til dette.

Frivillig tilbakevending og ufrivillig tilbakesending

Innledningsvis må noen utfyllende opplysninger også trekkes inn, knyttet til måten tilbakesendinger (ulikt frivillig tilbakevending) foregår på. Både albanere fra Kosova, tamiler fra Sri Lanka og hazaraer fra Afghanistan har opplevd at norske myndigheter har tatt i bruk tvang for å få disse til å reise. Noen av disse har ikke fått innvilget opphold i Norge, som mange tamiler, mens andre har hatt opphold i så lang tid at de har kunnet søke om norsk statsborgerskap, som hazaraene.

Selv om dette er tiltak rettet mot spesielle etniske grupper, er det ingen tvil om at måten slike tilbakesendinger foregår på, skaper frykt også hos andre grupper. KISP støttet i brev av 9. januar 1998 forslaget om at det skulle innføres en tidsavgrensning for når tillatelser gitt etter utlendingsloven kunne tilbakekalles. KISP foreslo imidlertid at denne fristen skulle settes til fire år, og ikke fem år, slik det framkom i forslaget. I høringsuttalelsen heter det blant annet: "Det framlagte forslaget til nye Utlendingsforskrifter kan forstås som et svar på den kritikken som er reist mot en norsk utvisningspraksis som strider mot manges rettsfølelse."

I tillegg til en praksis for utsending, finnes også lover som regulerer bortvisning ved innreise (§27), bortvisning etter innreise (§28) og utvisning (§29). Det er med andre ord en rekke former og lovhjemler for å sende mennesker ut fra Norge. KISP vil her sterkt beklage at vår sterke bekymring for de forslagene til endringer i Utlendingsforskriften, sendt herfra 12.februar 1998, ikke i tilstrekkelig grad er tatt hensyn til i den endelige versjonen utarbeidet av Justidepartementet. Vi vil særlig gjenta bekymringen for at bortvisning etter innreise kan skje uten at det blir anledning til å kontakte advokat (§39) og at mennesker kan bortvises ved innreise dersom de har psykiske lidelser (§§ 27, 29, 30).

Det er derfor helt avgjørende å skille mellom ulike former for ufrivillig tilbakesending og frivillig tilbakevending, og i denne uttalelsen legges fokuset på den frivillige tilbakevendingen. Norske myndigheter har lagt vekt på at tilbakevendingen eller repatrieringen skal oppmuntres, og at det er ulike insentiver som brukes for å få mennesker til å ønske en slik tilbakereise. Et direkte pengebeløp fra Kommunaldepartementet, som i noen tilfeller er blitt supplert med kommunal støtte fra den aktuelle kommunen, er ett virkemiddel.

Motivasjon for å reise

Utlendingsdirektoratet publiserer oversikter over antallet som har returnert. I tilfellet Bosnia var 1996 et år der mange returnerte (844), mens tallet sank til under 500 i 1997. Det kan virke som om motivasjonen for å reise tilbake fortsatt er begrenset. Kunnskap om den økonomiske og politiske situasjonen er ofte ikke nok. Familiene som skal ta stilling til om de ønsker å vende tilbake, må ha langt mer informasjon om situasjonen. Derfor er en styrket norsk tilstedeværelse i disse områdene, sammen med støtte til menneskerettighets-organisasjoner og organisasjoner som arbeider for fredelig sameksistens, av avgjørende betydning. KISP kan ikke se at dette har vært fulgt opp i tilstrekkelig grad.

Generelt kan det reises innvendinger mot en forståelse av at positive insentiver og generell informasjon i seg selv er tilstrekkelig til å motivere for tilbakereise. Derfor er det positivt at Utlendingsdirektoratet finansiert drift av Flyktningsrådets prosjekt "Information and Counselling on Repatriation" (INCOR), som i første fase retter seg mot bosniere i Norge. Gjennom oppsøkende virksomhet sikres en informasjonsutveksling som kan legge bedre til rette for at de rette beslutninger fattes.

Vanskeligheter med tilbakereise

Likevel vil KISP gjenta sin generelle bekymring for tilbakevending, uttrykt i uttalelsen "Fluktens årsaker - flyktningsers situasjon" fra 31. oktober 1997:

"Det er et uttalt mål i norsk flyktningepolitikk med tilbakevending til det opprinnelige bostedet. Tilbakevending kan imidlertid være svært vanskelig, av en rekke årsaker:

- * Miner gjør all type næringsvirksomhet nær sagt umulig.
- * Endret demografisk og politisk kart gjør at mange ikke kan komme tilbake til det området de opprinnelig bebodde.
- * Sosiale utstøtingsmekanismer lokalt og innreiseforbud bestemt av statlige myndigheter, ofte som ledd i en "etnisk politikk".

Rehabilitering av infrastruktur, bygninger og næringsliv er vanskelig. Enda vanskeligere er rehabilitering av ødelagte menneskelige relasjoner, særlig dersom flukten kom i stand som følge av gruppeforfølgelse, igangsatt av militære juntaer eller private militser. Mulighetene for tilbakevending er derfor begrensede i mange tilfeller."

Vellykket integrering som tiltak for tilbakevending

Den kanskje viktigste årsaken til at så få mennesker ønsker å vende tilbake til sitt opprinnelige hjemland, er den materielle trygghet som flyktningene risikerer å gi avkall på ved å reise fra Norge. Noen av landene flyktningene og asylsøkerne kommer fra, har arbeidsledighetsrater på over 50 prosent. Tilgangen på viktige medisiner og frykt for konfiskering av slike, er andre forhold som sterkt reduserer motivasjonen for å bryte opp fra en norsk tilværelse, der de viktigste basisgoder er sikret.

Nettopp besørgingen av basisgoder er helt sentralt i norsk velferdspolitikk, også for ikke-norske statsborgere. For noen av asylsøkerne er dette et helt nødvendig sikkerhetsnett, mens for andre kan slike ordninger over for lang tid hindre en naturlig prosess mot å skaffe et eget utkomme. Erfaringer viser at de som kommer til Norge og gis mulighet til å starte egen virksomhet, ofte har en stor evne til å gjøre det bra. Dette gjelder også for mennesker med en teknisk eller akademisk utdanning.

KISP ser det derfor som helt avgjørende at mennesker som kommer til Norge får en anerkjennelse av de menneskelige kvalifikasjonene som disse besitter. Dersom det kan legges til rette for en integrering der det formidles at mennesker som kommer til vårt land er en ressurs, og ikke en belastning, skapes en trygghetsfølelse og en oppfatning om at man er til nytte. Dette er også i samsvar med ønsker uttrykt av Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) om muligheten til å kunne gjøre sterkere bruk av utenlandsk arbeidskraft.

Viktige erfaringer fra INCOR-prosjektet

Videre er det grunnleggende at INCOR-prosjektet har funnet at de menneskene som lettest integreres i det norske samfunnet, finner seg best til rette når de velger å vende tilbake. Bosniere som fikk permanent opphold etter å ha hatt midlertidig opphold en periode, opplevde at dette ga dem økt trygghet og større mulighet til å planlegge livet sitt. Denne forutsigbarheten er det dessverre mange som søker opphold i Norge aldri opplever.

Samtidig viser erfaringene at de bosnierne som ikke trives i Norge, har den største motivasjonen for å vende tilbake til Bosnia. Dessverre er det ikke slik at disse alltid finner seg like godt til rette. Det er klart at mennesker som klart mistrives, også vil søke å finne alternativer, men mer fordi disse vil søke seg vekk fra en mistrøstig tilstedeværelse.

Her kan det finnes en rekke bakenforliggende forhold som også er med på å forklare disse forskjellige motivasjonene til det å vende tilbake, som personlige omstillingsevner og sosialt nettverk. Likevel viser erfaringene fra INCOR tydelig at det er en helt avgjørende forutsetning for en vellykket frivillig tilbakevending at mennesker er blitt møtt og verdsatt når de kom til Norge.

Rettsbeskyttelsen er det sentrale

Når disse humanitære hensynene er nevnt, vil KISP likevel avslutte med å understreke at det er de menneskerettslige hensynene som særlig må tillegges vekt. Norske innvandrings-myndigheter må sikre at en retur av flyktninger alltid er gjort på basis av bredest mulig informasjonstilgang. Erfaringer fra tilbakesendelsen av kosova-albanere viser at engstelsen for at disse ville fortsette å oppleve undertrykking og forfølgelse, dessverre viste seg å stemme.

Det er også viktig å kjenne til den stigmatiseringen som mennesker opplever når de kommer tilbake. Dette hensynet kan være bare ett av mange viktige hensyn for norsk tilbakevendingspolitikk. KISP ser behovet for å understreke på nytt at menneskerettighetene gjelder for alle, og norske myndigheter kan ikke aktivt bidra til at menneskerettighetene blir undergravd for enkeltmennesker eller grupper

gjennom den flyktninge- og asylpolitikken som blir ført.

På denne bakgrunnen vil KISP be:

- 1) Norske myndigheter om å fortsatt støtte og utvide INCOR-prosjektet, slik at alle som blir gitt tilbud om å vende tilbake til sitt hjemland, kan få et best mulig grunnlag for å fatte beslutninger om eventuell tilbakereise.
- 2) Norske myndigheter om å gi støtte til studier som søker å analysere vanskelighetene ved en repatriering, og i all kommunikasjon med mennesker som tilbys støtte til slik repatriering legge vekt på at tilbakevendingen er frivillig.
- 3) Norske myndigheter om å støtte til menneskerettighetsorganisasjoner i land med omfattende tilbakevending, og etablere styrkede kontakter mellom norske utestasjoner og slike organisasjoner.
- 4) Norske myndigheter om å intensivere arbeidet med å legge til rette for en vellykket integrering av alle mennesker som kommer til Norge, der de i større grad kan gjøre seg bruk av ferdigheter og kulturell kunnskap i det norske samfunnet. Enklere godkjenning av kompetanse opparbeidet i Norge ligger inn under dette.
- 5) Menighetene i Den norske kirke om å bidra til at en integrering kan finne sted, gjennom oppsøkende virksomhet på asylmottak, sosiale tilbud innenfor det ordinære menighetslivet, og synliggjøring av asylsøkeres situasjon i menighetsblader o.l.

Polygame prester hindret KV-medlemsskap

(08.12.1998)

På Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Harare, Zimbabwe ble åtte nye kirker tatt inn som medlemmer av verdensorganisasjonen. Men en niende medlemssøknad ble avslått. Fordi The Celestial Church of Christ i Nigeria fremdeles har noen prester som lever i polygami, ville flertallet av de 966 delegatene ikke ta kirken inn i fellesskapet.

Siden sist lørdag da denne saken først kom opp i generalforsamlingens plenum, har en gruppe forsøkt å klarlegge den nigerianske stammekirkens lære og praksis i forhold til polygami. Inntil 1986 tillot kirken sine prester å leve i polygame forhold. Siden enkelte av prestene ansatt før 1986 fortsatt har flere ektefeller, mente generalforsamlingens flertall at denne kirken må vente med å bli KV-medlem. Hele den norske delegasjonen stemte derimot for at The Celestial Church of Christ, som har omkring seks millioner medlemmer, skulle tas inn i KV-fellesskapet.

Nå er 336 kirker i over 100 land medlemmer av Kirkenes Verdensråd (KV). Disse kirkene har til sammen ca. 500.000 medlemmer.

- Den romersk-katolske kirke vil ikke destabilisere Kirkenes Verdensråd

(08.12.1998)

- Den romersk-katolske kirke ønsker ikke å destabilisere Kirkenes Verdensråd.

Det oppgir den katolske biskopen Mario Conti som en årsak til at Den romersk-katolske kirke ikke blir medlem av KV. De 336 protestantiske og ortodokse medlemskirkene i KV teller til sammen ca. 500 millioner medlemmer mens Den romersk-katolske kirke omfatter over en milliard troende.

Biskop Conti er en av 23 romersk-katolske observatører under Kirkenes Verdensråds (KV) generalforsamling i Harare, Zimbabwe 3.-14. desember. På en pressekonferanse fredag understreket han at samarbeidet mellom KV og Vatikanet er bra.

Siden det andre Vatikankonsil midt på 1960-tallet har Den romersk-katolske kirke i økende grad engasjert seg i mellomkirkelig arbeid. Halvparten av medlemmene i KV's kommisjon for tro og kirkeordning (Faith and Order) er katolikker, og Den romersk-katolske kirke er representert i KV's kommisjon for misjon og evangelisering. En felles arbeidsgruppe som fortløpende tar opp saker av felles interesse for KV og Vatikanet, har vært i virksomhet siden 1966.

Biskop Conti som tjenestegjør i Aberdeen, Skottland, bekreftet på pressekonferansen at Den romersk-katolske kirke deler mye av den samme kritikk som ortodokse medlemskirker reiser overfor KV.

- I økende grad kommer moralspørsmål i fokus i samtaler mellom kirkesamfunnene. Når det gjelder synet på menneskelig seksualitet står vi nærmere det ortodokse enn det dominerende protestantiske syn, sa Conti.

Den koptisk-ortodokse biskopen Arba Serapion som gjør tjeneste i Los Angeles, USA, deltok på samme pressekonferanse og kommenterte at han gjerne så Den romersk-katolske kirke som KV-medlem:

- Vi ortodokse gleder oss over Den romersk-katolske kirkes tydelige moralstandpunkter, sa Serapion.

Bulgarias ortodokse kirke har meldt seg ut av Kirkenes Verdensråd

(08.12.1998)

Den ortodokse kirken i Bulgaria meldte seg ut av Kirkenes Verdensråd (KV) forrige uke. I fjor gjorde Den ortodokse kirken i Georgia det samme. Presten Basil Kobakhidze fra Den ortodokse kirken i Georgia deltok likevel som KV-stabens rådgiver på KV's generalforsamling i Harare, Zimbabwe 3.-14. desember.

Under lørdagens diskusjon om ortodokses plass i KV tok Kobakhidze ordet for å forklare de 966 delegatene at fjorårets utmelding var nødvendig for å hindre splittelse av kirken i Georgia. - Vi håper å komme tilbake igjen, sa han og mottok kveldens hjerteligste applaus.

Konsekvensene av de ortodokse kirkenes kritikk av 50-åringen Kirkenes Verdensråd har vært et av de viktigste temaene under generalforsamlingen som avsluttes mandag. Lørdag vedtok generalforsamlingen å opprette en egen kommisjon som de nærmeste tre årene skal gjennomgå de ortodokse innvendingene mot KV. Den kraftigste kritikken har kommet fra russisk-ortodoks hold, og retter seg både mot organisasjonens prioritering av arbeidsoppgaver, en vestlig dominert diskusjonsform og mot representativiteten i KV's styrende organer. Rykter om at Den russisk-ortodokse kirke kunne komme til å annonsere utmelding av KV i løpet av generalforsamlingen er likevel gjort til skamme.

Den nyopprettede kommisjonen skal ha representanter fra alle ortodokse medlemskirker i KV og et like stort antall fra øvrige KV-kirker.

Ortodokse representanter på generalforsamlingen møtte tidligere i uken representanter for "evangelikale" kirker for å drøfte samarbeid om den videre utviklingen av den økumeniske bevegelsen. Dr. George Tsetsis som er utsending fra den ortodokse økumeniske patriarken i Konstantinopel, karakteriserer forholdet mellom de to meget forskjellige partene som "en kjærlighetshistorie" som begynte mot slutten av 1980-årene. Under KV's forrige generalforsamling i Canberra, Australia i 1991, arrangerte ortodokse og evangelikale utsendinger et fellesmøte på basis av bestyrtelse over en koreansk teologs tale til plenum. Internasjonale møter om ortodokse og evangelikale fellesanliggender har siden vært arrangert i Aleksandria i 1995 og i Hamburg tidligere i år.

Nelson Mandela takket Kirkenes Verdensråd

(10.12.1998)

- For oss i Sør-Afrika og for hele det afrikanske kontinent har Kirkenes Verdensråd alltid stått fram som en kjempe på de undertryktes og utnyttedes side.

Fremfor alt har dere akseptert de undertryktes egne valg av virkemidler for å oppnå frihet. Dette er sann solidaritet som folk i Sør-Afrika alltid vil takke Kirkenes Verdensråd for.

Dette sa Sør-Afrikas president Nelson Mandela ved markeringen av Kirkenes Verdensråds 50-års dag i Harare, Zimbabwe 13. desember. Både Mandela og Zimbabwes president Robert Mugabe deltok ved den storslagne feiringen ved avslutningen av årets generalforsamling. Nelson Mandela kom som "stedfortreder" for sin visepresident Thabo Mbeki som skulle vært en av hovedtalerne ved arrangementet.

De omkring 3000 som var samlet i konferansesalen på Harares universitet, og i et nærliggende telt med tv-overføring, møtte president Nelson Mandela med fem minutters øredøvende trampeklapp.

- Mandelas hilsen var et høydepunkt, sier sokneprest Trond Bakkevig som har ledet Den norske kirkes delegasjon til generalforsamlingen. Bakkevig har tidligere vært generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og er kjent som en aktiv medspiller for apartheidmotstanderne i Sør-Afrika. Han står personlig nær mange i dagens politiske lederskap i landet.

- Når man hører Mandelas oppriktige takknemlighet overfor Kirkenes Verdensråd, fylles man selv av takknemlighet for alt det denne organisasjonen har fått utrettet gjennom 50 år. I innsatsen i Sør-Afrika demonstrerte Kirkenes Verdensråd hvordan kirken kan være til stede med håp gjennom praktisk innsats der nød og urett regjerer. Det finnes mange andre eksempler på at det får politisk betydning når den kristne kirke tar de fattiges og utnyttedes side, men selv kjenner jeg historien i Sør-Afrika best. Derfor var det flott å oppleve hvordan president Mandela gledet seg over personlig å få møte generalforsamlingen og få uttrykt sin takknemlighet, ser Bakkevig.

Tidligere generalsekretær Philip Potter som ledet Kirkenes Verdensråd på 1970- og 80-tallet, sa blant annet dette om hva KV's arbeid gjennom 50 år har ført til:

- De seneste årene har bemerkelsesverdige møter og samtaler funnet sted mellom østlige og orientalsk ortodokse kirker, Den romersk-katolske kirke og reformasjonens kirker. Kristne er nå villige til å ta opp de 1000-årige spilltelsene i kirken, sa Potter som også mente at KV's understøttelse av Menneskerettighetserklæringen hadde bidratt til økt religionsfrihet i verden.

Søndag ettermiddag feiret de 966 offisielle utsendingene til KV's åttende generalforsamling og et par tusen observatører og gjester gudstjeneste under overskriften "ny forpliktelse". Forpliktelsen som utsendinger fra 147 kirker ga hverandre ved grunnleggelsen av KV i Amsterdam i 1948, be søndag forsterket av representantene i de 336 medlemskirkene i dagens KV:

- Vi forplikter oss i dette 50. jubileumsår til å styrke Kirkenes Verdensråd som et sant økumenisk fellesskap slik at det kan oppfylle den hensikt det ble dannet for, til Guds ære, erklærte forsamlingen unisont.

Som et tegn på enhetens sentrum deltok en representant fra hver av kirkene i en liturgisk overlevering av kors. Fra Norge hadde biskop Odd Bondevik tatt med et kleberstein-kors fra Nidarosdomen.

Feiringen av fellesskapet i denne verdens største organisasjon for kirkelig samarbeid ga andre

signaler enn de mange antydninger om at kristenheten har beveget seg inn i en "økumenisk vinter."

- Tøv å tro på verdenskirken

(10.12.1998)

- Lutheranerne kommer ikke til å bli ortodokse og de ortodokse kommer ikke til å bli lutheranere. Alle som har vært involvert i økumenikk (felleskirkelig arbeid) i noen år har innsett det. Kirkenes Verdensråd kommer aldri til å kunne skape noen "verdenskirke". Ambisjonen er en helt annen; nemlig å legge til rette for økt fellesskap, forståelse og samarbeid kirker imellom. Det fine ved økumenisk arbeid er at kristen enhet ikke er avhengig av kirkelig tilhørighet. Arbeidet består i å påpeke at den kristne kirke er en midt i sitt mangfold.

Dette sier sokneprest Trond Bakkevig som fram til 14. desember leder Den norske kirkes delegasjon ved Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Harare, Zimbabwe. Han poengterer at ideen om sammenslåing av kirkesamfunn ikke er på den økumeniske agenda.

- Det viktige er at kirkene anerkjenner hverandre slik at praktisk samarbeid blir mulig. Her har blant annet Den norske kirke opplevd et stort fremskritt i senere år ved at vi har fått "alter- og prekestol-fellesskap" med de anglikanske kirker i Storbritannia og Irland gjennom en britisk-nordisk-baltisk kirkeavtale. Slike avtaler som anerkjenner søsterkirkers prestedtjeneste og sakramentforvaltning, forutsetter ikke enighet om alt, men er avhengig av at man ser verdien av å utveksle erfaringer og innsikt.

På generalforsamlingen her i Zimbabwe har vi dessverre hørt eksempler på at noen beveger seg i motsatt retning. Representanter fra Den russisk-ortodokse kirke har de seneste dagene prestert de groveste uttalelser jeg noen gang har hørt i KV-sammenheng. Å si at homoseksualitet er en synd som krever at samfunnet griper inn med fengselsstraff eller å si at kvinnelig prestedtjeneste er blasfemisk, er dypt krenkende overfor alle som av kristen overbevisning har kommet til andre konklusjoner. Jeg er menighetsprest og arbeider for at mennesker skal finne Jesus Kristus som sin Frelser og jeg finner meg ikke i å få min tjeneste underkjent av kolleger i andre kirker, sier Bakkevig.

Generalforsamlingen har vært preget av diskusjoner om behov for forandring av struktur og arbeidsformer i den 50 år gamle organisasjonen. Det er særlig ortodokse representanter som artikulere kritikk av de senere års arbeid i KV.

- Ortodokse synspunkter om at KV i større grad må konsentrere seg om teologi og enhetsarbeid tror jeg har mye for seg, mener Bakkevig.

Omkring 4500 mennesker deltar ved Kirkenes Verdensråds åttende generalforsamling i Zimbabwes hovedstad Harare 3.-14. desember. Ved markeringen av 50 års jubileet 13. desember skal de ca. 1000 offisielle delegatene gjenta de berømte ordene fra etableringen i Amsterdam 1948 "Vi har tenkt å holde sammen". Den gang bestod forsamlingen av utsendinger fra 147 kirker (stort sett protestantiske). Etter Harare-møtet har denne verdens største organisasjon for kirkesamarbeid 339 medlemskirker fra mer enn 100 land.

4800 deltakere ved Kirkenes Verdensråds generalforsamling Myldrende liv på 'Padare'

(10.12.1998)

Kirkenes Verdensråds åttende generalforsamling avsluttes mandag 14. desember. Da har nærmere 4800 deltakere fra over 300 kirker og alle verdenshjørner tilbrakt 10 dager i Zimbabwes hovedstad Harare for å lære hverandre bedre å kjenne.

Ingen av de foregående syv generalforsamlingene i KV har hatt så mange påmeldte deltakere. Den viktigste årsaken til det høye besøkstallet er at arrangementet denne gangen har lagt til rette for et mylder av samtaler og møter ved å invitere kirker og organisasjoner til å presentere og diskutere ideer og prosjekter på "Padare" (som betyr "møtested" på Shona-språket). Omkring 500 diskusjoner, foredrag, forestillinger og utstillinger går av stabelen i løpet av fem dager, uten at KV-ledelsen har gjort annet enn å stille lokaler til rådighet og produsere en oversikt over tilbudene.

Flere nordmenn har deltatt på "Padare". De tre samiske representantene i Den norske kirkes delegasjon, Stig Arne Somby, Øystein Gjerdrum og Samisk kirkeråds generalsekretær Synnøve Brevik presenterte arbeidet med å gjenreise samisk kultur i kirkelig sammenheng. Her deltok både aboriginere fra Australia, indianere fra Canada og afrikanske urfolk-representanter. Professor Turid Karlsen Seim ledet en paneldiskusjon om økumenisk hermeneutikk. Der tok man for seg betydningen av kjennskap til kirkers ulike tradisjoner og skriftforståelse for kristen enhet. Biskop Odd Bondevik deltok ved en presentasjon av den britisk-nordisk-baltiske samarbeidsavtalen mellom lutherske folkekirker og anglikanske kirker. Generalsekretær Ingrid Vad Nilsen i Norges kristne råd deltok i en presentasjon av samarbeidet mellom kirker i Norden og kirker i det østlige og sørlige Afrika. Medieforsker Knut Lundby presenterte et samarbeidsprosjekt mellom Zimbabwes universitet og Universitetet i Oslo om media, religion og identitet. Medlemmer av Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon Changemaker, presenterte seg under tittelen "Selvfølgelig kan vi forandre verden".

Mangfoldet av mindre og større arrangementer gjør at årets KV-generalforsamling i større grad enn tidligere også er en slags internasjonale kirkedager. Tanken bak "Padare" er å skape en vekselvirkning mellom generalforsamlingens planlegging av organisasjonens virksomhet og frie innspill fra organer og organisasjoner innen relevante fagområder. Mye tyder på at man har sluppet til for mange "kirkedags-arrangementer". Når det tilbys 10-20 ulike arrangementer samtidig faller en rekke av dem gjennom. Flere tilreisende fagfolk opplever at ingen har tid til å høre på dem. Ett eksempel er den fremstående ekspertinnen innen bioteknologi, Christine von Weisecker. Hun skulle ha to diskusjonsmøter, men ingen tilhørere møtte opp.

- Økumenikk er mer enn KV

(10.12.1998)

- Selv om flertallet av medlemskirkene i Kirkenes Verdensråd tilhører protestantiske kirkefamilier, er det flere av dem utenfor KV. Jeg tror Mellomkirkelig råd må ta større hensyn til at økumenisk arbeid er mer enn KV.

Dette sier professor Tormod Engelsen som i november ble valgt til ny leder i Mellomkirkelig råd. Han reiste nesten umiddelbart for å delta en uke på KV's generalforsamling i Harare, Zimbabwe. Engelsen har siden 1978 vært meget engasjert i Lausanne-bevegelsen og allianseøkumenisk arbeid. Bare en gang tidligere har han deltatt på en konferanse i KV-regi, i 1980.

- Jeg er ikke i tvil om at vi trenger den offisielle kirkeøkumenikken som KV står for. Kirkesamfunnene trenger den forpliktelsen til å søke fellesskap som medlemskap i en samarbeidsorganisasjon gir. Men det betyr ikke at allianseøkumenikken blir mindre viktig. Den gir i større grad det grasrotengasjementet som økumenisk arbeid så sår trenger, sier Engelsen.

Han savnet fokus på misjon og evangelisering i rapporten fra KV's generalsekretær Konrad Raiser:

- Raiser refererte til de fleste konferanser og møter i KV-regi den seneste syv-års perioden. Den eneste han ikke nevnte var misjonskonferansen i Salvador, Bahia i Brasil i 1996. Det var påfallende, mener Tormod Engelsen som overtar lederskapet i Mellomkirkelig råd etter Sigrun Møgedal ved årsskiftet.

Engelsen er også engasjert i "Christians Relating to Islam" (CRI) og er blant annet opptatt av at KV og andre internasjonale kirkelige organisasjoner i større grad må ta opp vilkårene for kristen misjon i muslimske land.

Stig Utne om fattige lands gjeldsbyrde: - Det nye slaveriet

(13.12.1998)

- De fattigste landenes gjeldsbyrde har skapt et nytt slaveri. Hvert år dør millioner av mennesker som en følge av dette slaveriet. De rike landenes sletting av u-landsgjeld er en hovedsak for den som vil bekjempe kløften mellom nord og sør. Derfor er det gledelig med et tydelig utspill fra Kirkenes Verdensråd.

Dette sier generalsekretær Stig Utne i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Han har 3.-14. desember deltatt på Kirkenes Verdensråds (KV) generalforsamling i Harare, Zimbabwe og hørte mandag de 966 utsendingene fra 336 kirker vedta en kraftfull uttalelse om å "gjøre slutt på gjeldens kvelertak på fattige mennesker".

- Jeg gleder meg over at KV's høyeste organ våger en radikal tilnærming til dette problemet. Uttalelsen vil nok møte kritikk for å være politisk naiv, men den gir en utfordring ingen av medlemskirkene kan overse, sier Utne.

- Omfordelingen av ressurser fra fattige mennesker i gjeldsutsatte land til rike vestlige långivere er en krenkelse av menneskerettigheter, uttaler generalforsamlingen i KV.

Siden 1970-årene har KV diskutert fattige lands gjeldskrise. Organisasjonen som i år feirer 50 års jubileum bruker det bibelske begrepet "jubelår" som ramme for utspillet overfor rike nasjoner som har milliarder av dollar i rentebærende lån hos utviklingsland. I følge Det gamle testamentet skulle folk som var blitt fratatt landområder få disse tilbake i "Jubelåret" som inntraff hvert 49 år.

KV-uttalelsen vender seg blant annet direkte til lederne av G8-landene med følgende utfordringer:

- ettergi lånene til de fattigste landene slik at disse kan få en ny start ved årtusenskiftet, - aksepter at gjeldsslette ikke kan vente til kreditorenes vilkår er innfridd, - skap en ny, uavhengig og åpen prosedyre for å forhandle om og skape enighet om sletting av gjeld, - innstiftede ordninger som ansvarliggjør låntakerlandene når gjeld er slettet. Slik tiltak må styres og overvåkes av lokale organisasjoner, inkludert kirkene og andre sivile representative organisasjoner, for å sikre at gjeldsslette fører til rettferdig fordeling av rikdom, - sikre at summer som ulovlig er overført til hemmelige bankkonti i utlandet, blir returnert til de gjeldstyngede landene, - delta i arbeid med å reformere verdensøkonomien i retning av mer rettferdig fordeling av rikdommer slik at en ny gjeldsspiral kan forhindres. En representant fra Metodistkirken i Zimbabwe, David A. Samudzimu var den eneste i debatten som foreslo å inkludere politiske utfordringer til de gjeldssatte landene i uttalelsen. Han refererte blant annet til korrupsjon blant regjeringsmedlemmer, luksuriøse prosjekter og at ressurser forbeholdes de favoriserte få.

KV-uttalelsen vender seg i stor grad til medlemskirkene med oppfordringer om sterkere engasjement i forhold til aktørene på finansmarkedene.

- Kirkene utfordres til å informere og mobilisere mennesker slik at det blir politisk mulig å endre urettferdige internasjonale strukturer og relasjoner. I dette arbeidet må kirkene forlange informasjon fra regjeringene om landenes politikk når det gjelder utlån og låneopptak.

- I statsbudsjettet for 1999 var det positive signaler fra Bondevik-regjeringen. Mellomkirkelig råd har sendt brev til utviklings- og menneskerettsministeren med støtte til de intensjoner som presenteres budsjettet, sier Stig Utne. Han håper 2. januar år 2000 blir en dag mange fattige land får beskjed om at de kan begynne et nytt årtusen med større utviklingsmuligheter enn de hadde ved utgangen av det som nå avsluttes.

Uttalelsen fra Kirkenes Verdensråds generalforsamling ber medlemskirkene være innstilt på å velge

side for fattige mennesker i gjeldstyngede land dersom manglende evne til å betjene lån medfører sanksjoner fra långiverlandene.

Tre aktuelle uttalelser fra Kirkenes Verdensråd: Menneskerettighetene, Jerusalems status og barnesoldater

(14.12.1998)

- Stormakters politisering av menneskerettighetene bryter med selve det prinsipp menneskerettighetene bygger på, uttaler generalforsamlingen i Kirkenes Verdensråd fra Harare, Zimbabwe.

Denne største organisasjonen for kirkesamarbeid som i år feirer 50-års jubileum, har alltid markert sterk støtte til kampen for menneskerettighetene. Mandag vedtok de 966 delegatene fra 336 medlemskirker en åtte siders erklæring med referanser til en rekke menneskerettighetstema. Ett av dem er altså politikeres evne til selektiv indignasjon når det gjelder brudd på internasjonale overenskomster.

Mange arbeidet for at homofiles rettigheter skulle komme inn som et punkt i denne uttalelsen. Krav fra de ortodokse medlemskirkene i KV om at temaet ikke måtte nevnes, ble imidlertid tatt til følge.

Uttalelsen om menneskerettighetene understreker blant annet behovet for bedre overvåkning av hvordan den enkelte stat følger opp sine internasjonale forpliktelser. Videre fokuseres det på religionsfrihet som en fundamental menneskerett, kamp mot dødsstraff, kirkenes forpliktelse til å fortsette kampen for kvinners likeverd og flyktningers rettigheter.

Generalforsamlingen vedtok i tillegg en egen uttalelse om FN's Menneskerettighetserklæring. Her vises det til at den er jevngammel med Kirkenes Verdensråd.

- Den første generalforsamlingen i Kirkenes Verdensråd (KV) i Amsterdam for femti år siden hadde store forventninger til den erklæringen som da var til diskusjon i FN. Vi som er samlet til den åttende generalforsamlingen her i Harare har igjen studert forordet til Menneskerettighetserklæringen og opplever det like utfordrende som det må ha vært da erklæringen ble vedtatt, uttaler generalforsamlingen.

KV's generalforsamling vedtok mandag også en uttalelse om Jerusalems status som hellig by for både jøder, kristne og muslimer.

- De tre religionene deler ansvar for å samarbeide slik at byen er åpen for troende fra alle tre religioner, heter det i uttalelsen. Selv om ikke Israels statsminister Benjamin Netanyahu er nevnt ved navn i uttalelsen rettes skarp kritikk mot den politiske ledelsen i landet:

- KV's generalforsamling fordømmer krenkelsene av palestineres fundamentale rettigheter i Jerusalem, noe som tvinger mange til å forlate byen. Vi ber om at forhandlinger om Jerusalems fremtidige status snarest må komme i gang og bli del av en avtale for hele regionen, heter det blant annet i uttalelsen.

Generalforsamlingen vedtok til sist en uttalelse som fordømmer bruk av barnesoldater. Man ber særlig medlemskirkene i Afrika om å kjempe for at regjeringene omgående ratifiserer det afrikanske charter om barns rettigheter og velferd som forbyr rekruttering av barn under 18 år til væpnet innsats i fiendtlige handlinger.